

WIL

Work-integrated Learning

การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน

:หลักการและแนวปฏิบัติสำหรับหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์กระบวนทัศน์การเรียนรู้ใหม่

since 1975
iSchool
KKU
Inspire Change

วิศปตย์ ชัยช่วย
กิตติยา สุทธิประภา

WiL

Work-integrated Learning

การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน:

หลักการและแนวปฏิบัติสำหรับหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์กระบวนทัศน์การเรียนรู้ใหม่

วิศปต์ย์ ชัยช่วย
กิตติยา สุทธิประภา

iSchool **KKU**

การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน:

หลักการและแนวปฏิบัติสำหรับหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์กระบวนทัศน์การเรียนรู้ใหม่
พิมพ์ครั้งแรก กรกฎาคม พุทธศักราช 2567 (ฉบับอิเล็กทรอนิกส์)

ผู้เขียน รองศาสตราจารย์ ดร.วิศปีย์ ชัยช่วย และ อาจารย์ ดร.กิตติยา สุทธิประภา

ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.วิระพงษ์ จันทร์สนาม หัวหน้าสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์

จัดพิมพ์โดย

สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

123 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40002

เว็บไซต์ <https://ischool.kku.ac.th/> อีเมล ischool@kku.ac.th

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอก ลอกเลียน ดัดแปลง ทำซ้ำ จัดพิมพ์ หรือกระทำการอื่นใด โดยวิธีการใด ๆ ในรูปแบบใด ๆ ไม่ว่าส่วนใด
ส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ เพื่อเผยแพร่ในสื่อทุกประเภท หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใด ๆ นอกจากจะได้รับอนุญาต

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ

วิศปีย์ ชัยช่วย.

การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน: หลักการและแนวปฏิบัติสำหรับหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์
กระบวนทัศน์การเรียนรู้ใหม่.-- ขอนแก่น : สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
2567.

101 หน้า.

1. สารสนเทศศาสตร์. I. กิตติยา สุทธิประภา, ผู้แต่งร่วม. II. ชื่อเรื่อง.

020

ISBN 978-616-438-890-1

การอ้างอิงตามแบบ APA

วิศปีย์ ชัยช่วย และกิตติยา สุทธิประภา. (2567). *การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน: หลักการ
และแนวปฏิบัติสำหรับหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์กระบวนทัศน์การเรียนรู้ใหม่*.
สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

คำนิยม

การบูรณาการเรียนรู้กับการทำงาน (Work Integrated Learning – WiL) เป็นรูปแบบของการจัดการเรียนรู้โดยจัดให้ผู้เรียนฝึกประสบการณ์การเรียนรู้ในสถานปฏิบัติงานจริง ไปพร้อม ๆ กับการเรียนรู้ทางวิชาการในหลักสูตร โดยมีการร่วมมือกันสามฝ่ายคือ สถาบันการศึกษา (หลักสูตร) สถานปฏิบัติงานที่เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์ และนักศึกษา มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาให้มีความพร้อมทั้งความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการทำงานและการดำรงชีวิตที่สอดคล้องกับความต้องการ

ของตลาดงาน และสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แนวคิดของการจัดการเรียนรู้แบบ WiL นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการหลักสูตรในปัจจุบัน

สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น หรือ iSchool KKU ได้นำเอา WiL มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต (BiS) ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 นับเป็นหลักสูตรในลำดับแรก ๆ ของประเทศไทยที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) ให้พัฒนาเป็นหลักสูตรพันธุ์ใหม่ จัดการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ และนำ WiL มาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับนักศึกษาอย่างเต็มรูปแบบ นับจนถึงปัจจุบัน หลักสูตร BiS ได้ผลิตนักวิชาการ/วิชาชีพสารสนเทศศาสตร์ระดับปริญญาตรี ที่มีสมรรถนะตอบโจทย์ความต้องการของตลาดงานภาคอุตสาหกรรมดิจิทัล มาอย่างต่อเนื่องและประสบความสำเร็จ ซึ่งเห็นได้จากโอกาสและอัตราการได้งานทำของบัณฑิต และผลสะท้อนเกี่ยวกับคุณภาพบัณฑิตจากสถานฝึกปฏิบัติงานและนายจ้าง

หนังสือ การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน: หลักการและแนวปฏิบัติ สำหรับหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์กระบวนทัศน์การเรียนรู้ใหม่ เล่มนี้ เขียนขึ้นจากประสบการณ์ตรงของ รองศาสตราจารย์ ดร. วิศปต์ย์ ชัยช่วย ประธานหลักสูตร BIS ซึ่งเป็นผู้ออกแบบ พัฒนา และบริหารจัดการ WiL มาตั้งแต่เริ่มแรกจนปัจจุบัน และอาจารย์ ดร. กิตติยา สุทธิประภา ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนแบบ WiL ในหลักสูตรนี้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นหนังสือเล่มแรกที่เขียนขึ้นเป็นคู่มือสำหรับการจัดการเรียนรู้แบบ WiL ในหลักสูตรระดับปริญญาตรีของประเทศไทย ที่เขียนโดยผู้ที่มีประสบการณ์ตรง มีความรู้และเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบ WiL อย่างรอบด้าน ครอบคลุมเนื้อหาที่เป็นหลักการพื้นฐานของ แนวปฏิบัติ คำแนะนำสำหรับผู้เรียน และการจัดทำโครงการรวบรวม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของ WiL

หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ออกแบบและพัฒนาหลักสูตร ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ผู้บริหารหลักสูตร ตลอดจนอาจารย์ที่ต้องทำหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการสร้างประสบการณ์ตรงให้กับผู้เรียน ควบคู่ไปกับการเรียนรายวิชาในหลักสูตร เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้พร้อมทำงานในตลาดงาน อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการผลิตบัณฑิตในระดับอุดมศึกษาของทุกสถาบัน

ศาสตราจารย์ ดร.กฤติดา ท้วมสุข
นักวิจัยอาวุโส มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำนิยม

กระบวนทัศน์ใหม่สำหรับการเรียนรู้ของบัณฑิตหรือกำลังคนที่จะมีศักยภาพสูงของประเทศจำเป็นต้องจัดการศึกษาผ่านการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงเป็นสำคัญ

การที่ รองศาสตราจารย์ ดร. วิศปัตย์ ชัยช่วย และ คณะ ร่วมกัน ถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านหนังสือเล่มนี้ด้วยความตั้งใจและทุ่มเทตามวิถีของผู้ที่เป็นครุมีอาชีพ ซึ่งถ่ายทอดทุกเรื่องราวจากการคิด การสร้าง และการนำไปปฏิบัติจริงด้วยตนเอง จนออกดอกออกผลสัมฤทธิ์ผ่านหลักฐานเป็นที่ประจักษ์แล้ว

ดังนั้น หนังสือ การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน: หลักการและแนวปฏิบัติสำหรับหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์กระบวนทัศน์การเรียนรู้ใหม่ เล่มนี้ จึงถูกถ่ายทอดจากผู้รู้จริง และจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่ออาจารย์เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ WiL ในระดับอุดมศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการหรือผู้ที่สนใจ หากนำไปศึกษาและประยุกต์ใช้ตามบริบทของแต่ละองค์กร เนื้อหาต่าง ๆ ในหนังสือจะช่วยให้ผู้สนใจเข้าใจภาพรวมเชิงมนทัศน์และความสัมพันธ์ในมิติต่าง ๆ ของสหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานได้อย่างชัดเจน และหากสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้สำเร็จจะนำมาซึ่งผลดีต่อการสร้างบัณฑิตของประเทศให้มีสมรรถนะพร้อมเข้าสู่โลกแห่งการทำงานในโลกยุคใหม่

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น.สพ.ดร.ปิยวัฒน์ สายพันธุ์
ผู้อำนวยการสำนักบริหารและพัฒนาวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

คำนำ

อุตสาหกรรมในยุคดิจิทัล ต้องการกำลังคนที่มีสมรรถนะสูง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมการทำงานที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นสถาบันการศึกษาซึ่งเป็นแหล่งผลิตกำลังคนเข้าสู่ตลาดงาน จำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร และจัดการเรียนรู้ให้สามารถตอบโจทย์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต (BiS) สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (iSchool KKU) เชื่อมกระบวนการเรียนรู้ใหม่ จึงจัดการศึกษาแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (OBE) และนำการเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน (WIL) มาใช้อย่างเข้มข้น เพื่อผลิตนักวิชาชีพสมรรถนะสูง ไปสร้างการเปลี่ยนแปลงผ่านเป็นดิจิทัล (DX) ในองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล สารสนเทศ และความรู้

หนังสือเล่มนี้เกิดจากการนำคู่มือการบูรณาการเรียนรู้กับการทำงานสำหรับนักศึกษาหลักสูตร BiS ซึ่งเข้าร่วมโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ ปี 2562-2565 มาปรับปรุงพัฒนา โดยการค้นคว้าเพิ่มเติมเนื้อหาสาระ ให้ครอบคลุมหลักการและแนวปฏิบัติ WiL จากเอกสารหนังสือต่างๆ ร่วมกับการสังเคราะห์ประสบการณ์จัดการศึกษาในโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ โดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้เป็นแกนกลาง เชื่อมโยงกับมโนทัศน์ย่อยที่สัมพันธ์กัน เช่น การเรียนรู้จากประสบการณ์ การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ การสะท้อนคิด ภายใต้บริบทของการจัดการศึกษาวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์

โดยมุ่งหวังเผยแพร่แนวคิดเกี่ยวกับ WiL ให้อาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ผู้รับผิดชอบ WiL ในระดับอุดมศึกษา บุคลากรในสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับ WiL เช่น ฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคล พี่เลี้ยง ผู้ควบคุมการฝึกปฏิบัติงาน ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป ใช้อ้างอิงได้ และใช้เป็นคู่มือสำหรับผู้เรียนในหลักสูตรที่ต้องมีการฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ

หนังสือ จำแนกออกเป็น 5 ส่วน โดยมีสาระและประเด็นสำคัญ ดังนี้

ส่วนที่ 1 หลักการพื้นฐานของ WiL กล่าวถึง ความหมาย ลักษณะ ประเภท และหลักการสำคัญของ WiL

ส่วนที่ 2 แนวปฏิบัติ WiL สำหรับหลักสูตร BiS นำเสนอกรณีตัวอย่างของการนำหลักการไปสู่การประยุกต์ใช้จริงในหลักสูตรบัณฑิตพันธุ์ใหม่ โดยกล่าวถึง แนวปฏิบัติสำหรับการฝึกหัดงาน (Internships) การฝึกฝนงาน (Traineeships) ฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeships) การนิเทศงาน และการประเมินผลการเรียนรู้

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เรียน WiL กล่าวถึง บทบาท หน้าที่ของผู้เรียน การเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อน WiL การเลือกสถานประกอบการ และการเลือกสายงาน

ส่วนที่ 4 โครงการรวบยอด (Capstone Project) อธิบายความหมายและลักษณะ กระบวนการจัดทำโครงการรวบยอด การนำ TOR มาใช้กับโครงการรวบยอด

ส่วนที่ 5 ภาคผนวก ให้ตัวอย่าง หลักฐานสิ่งที่แสดงถึงการเรียนรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน เอกสารสำหรับการทำโครงการรวบยอด เอกสารสำหรับการสมัครขอเข้าฝึกฝนงาน/ ฝึกปฏิบัติงาน

ในฐานะผู้เขียนขอขอบคุณคณาจารย์ iSchool KKU ที่ร่วมกันจัดการเรียนรู้แบบ WiL จนทำให้ผู้เรียนในหลักสูตร BiS จบการศึกษาเป็นบัณฑิตพันธุ์ใหม่แล้วถึง 5 รุ่น ขอขอบคุณผู้บริหารคณะและมหาวิทยาลัย ที่ให้การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนทัศน์ใหม่ ขอขอบคุณโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สอ.อว.) ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างเสริมปัญญาความคิดและสร้างความแข็งแกร่งทางวิชาการให้แก่วิชาชีพสารสนเทศศาสตร์ตามสมควร

รองศาสตราจารย์ ดร.วิศปัติย์ ชัยช่วย
อาจารย์ ดร.กิตติยา สุทธิประภา
BiS Program, iSchool KKU
กรกฎาคม 2567

สารบัญ

คำนิยม โดย ศาสตราจารย์ ดร.กฤษิศา ท้วมสุข	i
คำนิยม โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ น.สพ. ดร.ปิยวัฒน์ สายพันธุ์	iii
คำนำ	iv
สารบัญตาราง	viii
สารบัญภาพ	ix
ประวัติผู้เขียน	x
ส่วนที่ 1	1
หลักการพื้นฐานของ WIL	1
1.ความหมายของ WIL	1
2.ลักษณะของ WIL	3
3.ประเภทของ WIL	5
4.หลักการสำคัญของ WIL	8
5.ความท้าทายของการนำ WIL มาใช้ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา	24
ส่วนที่ 2	27
แนวปฏิบัติ WIL สำหรับหลักสูตร BiS	27
1.WIL ในโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ	27
2.หลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต (BiS)	31
3.การนำ WIL มาใช้ในหลักสูตร BiS	35
4.รูปแบบของ WIL ในหลักสูตร BiS	37
5. WIL กับเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathway)	40
6.แนวปฏิบัติสำหรับการฝึกหัดงาน (Internships)	42
7.แนวปฏิบัติสำหรับการฝึกฝนงาน (Traineeships)	44
8.แนวปฏิบัติสำหรับการฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeships)	46
9.สิ่งแสดงถึงการเรียนรู้ (Learning Artifacts)	49
10.การนิเทศงาน (Supervision)	52
11.การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ (Assessment of LOs)	53
ส่วนที่ 3	59
ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เรียน WIL	59
1.บทบาท หน้าที่ของผู้เรียน	59
2.การเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อน WIL	60
3.การเลือกสถานประกอบการ WIL	63
4.การเลือกสายงาน	67
ส่วนที่ 4	67
โครงการรวบยอด	67
1.ความหมายและลักษณะของโครงการรวบยอด	68
2.โครงการรวบยอดในหลักสูตร BiS	69
3.กระบวนการจัดทำโครงการรวบยอด	70
4.การนำ TOR มาใช้กับโครงการรวบยอด	72
5.การนำเสนอโครงการรวบยอด	74
อ้างอิง	75
ส่วนที่ 5	77
ภาคผนวก	77
A.หลักฐานสิ่งที่แสดงถึงการเรียนรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน	77
B.เอกสารสำหรับการทำโครงการรวบยอด (Capstone Project)	82
C.เอกสารสำหรับการสมัครขอเข้าฝึกฝนงาน/ ฝึกปฏิบัติงาน	98
ดัชนี	100

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	เปรียบเทียบระหว่างกระบวนการสอนกับกระบวนการเรียนรู้	9
ตารางที่ 2	โครงสร้างผลลัพธ์การเรียนรู้	16
ตารางที่ 3	สรุปเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับ WIL จาก TOR โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ	28
ตารางที่ 4	สรุปแนวทางการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้	56
ตารางที่ 5	ระบบเทียร์ (TIER) เมื่อเทียบกับระดับคะแนนตัวอักษร	56
ตารางที่ 6	สรุป WIL หลักสูตร BIS	57
ตารางที่ 7	บทบาทและหน้าที่ของผู้เรียน (iStudent) ตาม WIL	60
ตารางที่ 8	ประเภทและลักษณะของสถานประกอบการ WIL	63
ตารางที่ 9	ตัวอย่างสถานประกอบการที่มีลักษณะสอดคล้องกับ WIL	64
ตารางที่ 10	ตัวอย่างสายงานและตำแหน่งที่สอดคล้องกับ WIL	65
ตารางที่ 11	องค์ประกอบของข้อกำหนดขอบเขตของงาน (TOR)	73

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	องค์ประกอบของ WIL	4
ภาพที่ 2	สรุปทฤษฎี ELT	13
ภาพที่ 3	เปรียบเทียบ Bloom's Taxonomy และ The SOLO Taxonomy	17
ภาพที่ 4	Bloom's Taxonomy ฉบับปรับปรุง	18
ภาพที่ 5	แบบจำลอง D.E.A.L	22
ภาพที่ 6	แนวทาง Excellent BIS Program ของ The iSchool Organization	35
ภาพที่ 7	เส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathway) ในหลักสูตร BIS	41
ภาพที่ 8	Capstone	67

ประวัติผู้เขียน

รองศาสตราจารย์ ดร.วิศปัติย์ ชัยช่วย

ดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์บัณฑิต (BiS) อาจารย์ประจำสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (iSchool KKU) และคณะกรรมการด้านวิชาการ ในสำนักศิลปกรรม สำนักงานราชบัณฑิตยสภา มีผลงานวิชาการ การวิจัย เกี่ยวกับการจัดการเอกสาร, การจัดการสารสนเทศเชิงกลยุทธ์, สารสนเทศมรดกทางวัฒนธรรม, ทักษะดิจิทัล, การจัดการเรียนรู้กระบวนทัศน์ใหม่ เป็นผู้บุกเบิกนำ WiL มาใช้กับ BiS เป็นหลักสูตรแรกในมหาวิทยาลัยขอนแก่น อีกทั้งเป็นวิทยากรพิเศษให้กับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนตามประเด็นความเชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง

Email: witsch@kku.ac.th

อาจารย์ ดร.กิตติยา สุทธิประภา

เคยปฏิบัติงานตำแหน่งบรรณารักษ์ ในสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยขอนแก่น ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (iSchool KKU) และเป็นอาจารย์ผู้ประสานงานชุดวิชา WiL มีความสนใจทางด้านการบริการดิจิทัล การสร้างสรรค์เนื้อหาสาระดิจิทัล การจัดการสารสนเทศเชิงกลยุทธ์ และการกำกับดูแลสารสนเทศดิจิทัล ด้านผลงานทางวิชาการมีการตีพิมพ์บทความในวารสารทั้งในประเทศและต่างประเทศ และเป็นวิทยากรพิเศษให้กับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

Email: kittsu@kku.ac.th

Work

integrated

Learning

ส่วนที่ 1

หลักการพื้นฐานของ WiL

วิศปตย์ ชัยช่าย

BiS Program, iSchool KKU

1. ความหมายของ WiL

การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน (Work-integrated Learning) ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกโดยย่อว่า “WiL” คือ รูปแบบหนึ่งของการศึกษา หรือวิธีปฏิบัติด้านการสอน (Pedagogical Practice) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้จากผสมผสานประสบการณ์ในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ด้วยการประยุกต์ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การทำโครงการ การวิจัย การฝึกงาน สหกิจศึกษา การบริการสังคม หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามความเหมาะสมของหลักวิชาและปรากฏการณ์จริงในสถานประกอบการ ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ได้รู้จักโลกของการทำงานจริงก่อนสำเร็จการศึกษา ตลอดจนหน่วยงาน ผู้ใช้บัณฑิต และสถาบันการศึกษา จะได้รับประโยชน์เชิงความร่วมมือในการพัฒนากำลังคน และปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม (Billett, 2009; Cooper, Orrell & Bowden, 2010)

WiL เป็นคำที่มีความหมายครอบคลุมถึงคำต่าง ๆ (Umbrella Term) ที่เกี่ยวข้องกับ แนวทางและกลยุทธ์ที่บูรณาการทฤษฎีเข้ากับการปฏิบัติงาน ภายในหลักสูตรที่ออกแบบอย่างมีจุดมุ่งหมาย (Patricia M. Rowe, 2017) ตัวอย่างคำศัพท์ที่สื่อถึง WiL เช่น การฝึกงาน (Practicum), การฝึกหัดงาน (Internships), การฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeships), งานภาคสนาม (Fieldwork), สหกิจศึกษา (Co-Operative Education), หลักสูตรแซนด์วิช (Sandwich Course), การเรียนรู้โดยการบริการสังคม (Service Learning)

หลักการพื้นฐานของ WiL

WiL มีจุดเริ่มต้นอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมมาตั้งแต่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 2 ช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19 เมื่อ Herman Schneider วิศวกร สถาปนิก และนักการศึกษา เป็นผู้ริเริ่มการสหกิจศึกษาขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา (Valdosta State University, 2023) จนกระทั่งถึงปัจจุบัน WiL เป็นที่ยอมรับในระดับสากลว่าเป็นกลยุทธ์สำคัญ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะของผู้เรียนในสภาพแวดล้อมการทำงานจริง

ในประเทศไทย WiL เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น นอกเหนือจากการฝึกงาน และสหกิจศึกษา ที่ในภายหลังยังเรียกรวมกันว่า สหกิจศึกษาและการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงาน (Cooperative and Work Integrated Education: CWIE) จากการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ระดับอุดมศึกษา ในช่วงทศวรรษ 2560 เป็นต้นมา โดยผนวกแนวคิดของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) และการเรียนรู้ที่ใช้สมรรถนะเป็นฐาน (Competency-based Learning) โดยมุ่งเป้าให้ผู้เรียนพร้อมทำงานได้ทันทีหลังสำเร็จการศึกษา (Ready to Work) ภายใต้ความร่วมมือระหว่างฝ่ายผลิต คือสถาบันอุดมศึกษา และฝ่ายผู้ใช้บัณฑิต คือ สถานประกอบการ (University-Workplace Engagement) (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2563)

2. ลักษณะของ WiL

WiL มีลักษณะสำคัญบางประการดังนี้ (Cooper, Orrell & Bowden, 2010; Sattler, 2011; Co-operative Education and Work-Integrated Learning Canada, 2021)

- 1) เป็นจุดเชื่อมและกระบวนการที่หลอมรวมการเรียนรู้ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเข้าไว้ด้วยกัน ผ่านโจทย์ของสถานประกอบการ ที่ต้องนำความรู้ภาคทฤษฎี และทักษะปฏิบัติ มาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริง
- 2) ผสมกลมกลืนกันระหว่างการเรียนรู้เชิงวิชาการในชั้นเรียน กับประสบการณ์ทำงานทางวิชาชีพนอกชั้นเรียน โดยใช้ความรู้ที่มีอยู่จากแหล่งต่าง ๆ สร้างขึ้นเป็นระบบเดียวกัน ภายใต้สภาพแวดล้อมของการทำงาน
- 3) ประกอบด้วยความร่วมมืออย่างน้อย 3 ฝ่าย คือ สถาบันการศึกษา สถานประกอบการ และผู้เรียน
- 4) เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้าน หรือหลายด้าน
- 5) เกิดขึ้นได้ทั้งในระดับหลักสูตร วิชา หรือบางส่วนของวิชา เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ เกิดการจ้างงาน พัฒนาความรู้ทักษะ และส่งเสริมการศึกษาดลอดชีวิต
- 6) ใช้ที่ทำงานหรือสถานประกอบการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้
- 7) สิ่ง que ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับจาก WiL ไม่ว่าจะรูปแบบใดก็ตาม คือ ประสบการณ์ทำงาน
- 8) ใช้วิธีการเรียนรู้เชิงรุกและการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ (Active & Action Learning) มุ่งเน้นไปที่แนวทางการพัฒนาวิชาชีพส่วนบุคคลและองค์กรในวงกว้าง
- 9) ภาคธุรกิจ อุตสาหกรรม ร่วมให้การสะท้อนผลผู้เรียนตามความเป็นจริง (Authentic Feedback)

จากลักษณะข้างต้นสรุปได้ว่า WiL ต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการคือ

หลักการพื้นฐานของ WiL

ภาพที่ 1 องค์ประกอบของ WiL (ที่มา: ผู้เขียน)

ประการที่1 การฝึกอบรมอย่างเป็นระบบ (Systematic Training) โดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ มีโจทย์ที่สถานประกอบการต้องใช้หลักวิชาเข้าไปดำเนินการจัดการ มีการมอบหมายงาน กำหนดผลลัพธ์ของงาน สะท้อนผลการทำงาน

ประการที่2 การสร้างประสบการณ์การทำงานอย่างมีโครงสร้าง (Structured Work Experience) ที่ทำให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับโลกของการทำงาน โดยเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการศึกษาที่ผู้เรียนจะต้องผ่านเกณฑ์ เช่น กำหนดเป็นวิชาการ ฝึกประสบการณ์ภาคสนาม การฝึกงาน สหกิจศึกษา

ประการที่3 ความร่วมมือของสถาบัน (Institutional Partnerships) กับอุตสาหกรรม หรือชุมชนผ่านกิจกรรม หรือหลักสูตร เพื่อช่วยแก้ไขปัญหา พัฒนาประสิทธิภาพ หรือบรรลุความมุ่งหมายขององค์กรความร่วมมือ เช่น การทำโครงการวิจัยประยุกต์ (Applied Research Projects) โครงการรวบยอด (Capstone Project) การเรียนรู้โดยการบริการสังคม

3.ประเภทของ WiL

WiL แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ตามโอกาสการได้เรียนรู้ประสบการณ์ทำงานของผู้เรียน (Sattler, 2001; เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคใต้ตอนบน, 2561) คือ

3.1 กลุ่มประสบการณ์ทำงานแบบมีโครงสร้าง (Institutionally Structured Work Experiences)

ถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตร ที่ทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ พบหลายหลายรูปแบบ เช่น

- 1) การกำหนด ประสบการณ์ก่อนการศึกษา (Pre-Course Experience) คือการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์ทางวิชาชีพ ก่อนการตัดสินใจเลือกเรียนหลักสูตร หรือสาขาวิชานั้น ๆ เช่น การเข้าค่ายเตรียมความพร้อม การทดลองเรียนบางหัวข้อ การเข้ามาสังเกตการณ์ในชั้นเรียน การจัดงานเปิดบ้าน (Open House)
- 2) การเรียนสลับกับการทำงาน (Sandwich Course) คือ ระบบที่สลับการเรียนในสถานศึกษา กับการทำงานในสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ในสถานศึกษามาประยุกต์ใช้ในสถานประกอบการ ในขณะเดียวกันก็นำโจทย์จากสถานประกอบการ มาเป็นประเด็นการศึกษา สำหรับค้นคว้าวิจัย โดยผู้เรียนต้องมีตำแหน่งงานสูงขึ้น หรือลักษณะงานซับซ้อนขึ้นตามชั้นปี หากเป็นการเรียนในสถานศึกษาควบคู่กับการทำงานในสถานประกอบการ เรียกแซนด์วิชแบบบาง (Thin Sandwich) หากเป็นการเรียนภาคการศึกษาปกติในสถานศึกษา สลับกับภาคการทำงาน เรียก แซนด์วิชแบบหนา (Thick Sandwich)
- 3) สหกิจศึกษา (Co-operative Education) เป็นการจัดรายวิชาที่ให้ประสบการณ์ทางวิชาชีพแก่ผู้เรียน มีการให้ค่าตอบแทน โดยความร่วมมือกับสถานประกอบการ ด้วยการทำงานจริงเต็มเวลา ทั้งแบบสลับภาคการเรียนกับภาคการทำงาน และแบบทำงานต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 16 สัปดาห์ มักกำหนดหน่วยกิตขั้นต่ำไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต ในระบบทวิภาค

- 4) หลักสูตรร่วมกับภาคอุตสาหกรรม/ภาครัฐ (Joint Industry/Government/ University Programs) คือ การที่ภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม หรือภาครัฐ ร่วมกันผลิตบัณฑิต นับตั้งแต่จัดทำหลักสูตร จัดการเรียนการสอน มีผู้เชี่ยวชาญจากภาคอุตสาหกรรม/ภาครัฐร่วมสอน และอาจารย์จากภาคการศึกษาร่วมวิจัย เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีสมรรถนะตรงความต้องการของภาคอุตสาหกรรม โดยมีการลงนามความร่วมมืออย่างเป็นทางการ
- 5) การปฏิบัติงานภาคสนาม (Fieldwork) คือ การจัดวิชา หรือกิจกรรมในวิชา ในหลักสูตร ที่กำหนดให้ผู้เรียนทำงานในชุมชนหรือเชิงพื้นที่ สลับกับการเรียนในสถานศึกษาเป็นช่วง ๆ โดยแต่ละช่วงมีความต่อเนื่อง จากง่ายไปหายาก ตามชั้นปีของผู้เรียน
- 6) การฝึกเฉพาะตำแหน่ง (Practicum) คือ การจัดวิชาที่เน้นให้ผู้เรียนทำงานหรือฝึกงานเฉพาะตำแหน่งในสภาพจริงหลังจากที่เรียนในสถานศึกษาไปแล้วระยะหนึ่ง โดยผู้เรียนสามารถเรียนวิชาที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับงานควบคู่กันไปด้วย มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพ และปฏิบัติตามข้อกำหนดการขึ้นทะเบียนวิชาชีพของหน่วยงานรับรองวิทยฐานะ
- 7) การฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeships) คือ การจัดวิชาที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานหรือรับการฝึกอบรมทางวิชาชีพในสถานประกอบการ (Work-related Training) มักมีการว่าจ้างงานตามสัญญาและมีผลผูกพันทางกฎหมาย และเกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ (Recognized Qualification) มีช่วงระยะเวลาการทำงานและการเรียนรู้ที่ชัดเจน ส่วนใหญ่มักใช้ระยะเวลาเท่ากับช่วงทดลองงาน (Probationary Period) คือ ราวสี่ถึงหกเดือน
- 8) การฝึกฝนงาน (Traineeships) คือ การจัดวิชาที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานในสถานประกอบการ ในลักษณะชักร้อมการทำงาน (Work Practice) โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ แต่มักมีสัญญาการทำงาน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นับเวลาการทำงาน มักจะเริ่มจากสองถึงสามสัปดาห์จนถึงหกเดือน

- 9) การฝึกหัดงาน (Internships) คือ การจัดวิชาที่ให้ผู้เรียนได้ทำงานในสถานประกอบการระยะสั้น คือ ไม่เกินสองเดือน และอาจเกิดได้หลายครั้งในระหว่างที่ศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนสะสมประสบการณ์ก่อนหางานจริง โดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับมาตรฐานคุณวุฒิวิชาชีพ

3.2 กลุ่มประสบการณ์ทำงานแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Work Experiences)

คือ การเรียนรู้เพื่อเพิ่มประสบการณ์ทำงาน หรือพัฒนาทักษะของผู้เรียนระหว่างที่กำลังศึกษา แต่ไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เช่น งานอาสาสมัคร, การทำงานระหว่างเรียน (Part Time), การทำงานช่วงปิดภาคฤดูร้อน

4. หลักการสำคัญของ WiL

WiL มีรากฐานมาจากกระบวนทัศน์ และทฤษฎีทางการศึกษา ซึ่งสามารถประมวลหลักการสำคัญออกมาได้ดังนี้

4.1 กระบวนทัศน์การเรียนรู้ (Learning Paradigm)

เป็นเวลากว่าหนึ่งศตวรรษที่อุดมศึกษา อยู่ภายใต้กระบวนทัศน์การสอน (Teaching/Instruction Paradigm) โดยมีอาจารย์ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้เรียน อาศัยการจด จำ ทำตาม ผ่านระบบชั้นเรียน หรือฝึกปฏิบัติในห้องปฏิบัติการ จนกระทั่งโลกเปลี่ยนแปลงสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ในราวทศวรรษที่ 1980 อินเทอร์เน็ตกลายเป็นแหล่งความรู้ปริมาณมหาศาล ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้จากทุกที่และทุกเวลา นับตั้งแต่นั้นมา กระบวนทัศน์แบบเดิมที่มุ่งเน้นการสอน ก็เริ่มถูกตั้งคำถาม ว่ายังเหมาะสมอยู่หรือไม่ และมีข้อเสนอว่า การจัดการศึกษาควรต้องเปลี่ยน มาสู่กระบวนทัศน์การเรียนรู้ใหม่ (New Learning Paradigm) โดยมีฐานคิดสำคัญว่า สถาบันอุดมศึกษาไม่ได้มีอยู่เพื่อให้การสอน แต่ต้องมีอยู่เพื่อสร้างการเรียนรู้ (Barr & Tagg, 1995)

กระบวนทัศน์ หมายถึง กรอบความคิด, ระบบคิด, วิธีคิด, แบบของการคิด ที่ใช้เป็นแนวทางในการมองโลก การจัดระบบในสังคม หรือใช้เป็นแนวในการศึกษาวิจัยเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

กระบวนทัศน์การเรียนรู้ (Learning Paradigm) มองการเรียนรู้เป็นแบบองค์รวม โดยตระหนักว่า ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะต้องค้นพบและสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างกระตือรือร้น ผ่านสภาพแวดล้อมและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนออกแบบประสบการณ์โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และควบคุมโดยผู้เรียน โดยอาจจะไม่ต้องมีผู้สอนอยู่ในห้องด้วยซ้ำ ซึ่งตรงกันข้ามกับกระบวนทัศน์ที่เน้นการสอน ในหลายประเด็น ดังนี้ (Barr & Tagg, 1995; Davidovitch & Levy, 2017)

Work-integrated Learning

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบระหว่างกระบวนการสอนกับกระบวนการเรียนรู้

กระบวนการสอน	กระบวนการเรียนรู้
พันธกิจและเป้าประสงค์ (Mission and Purposes)	
มุ่งให้การสั่งสอน (Provide Instruction)	มุ่งสร้างการเรียนรู้ (Produce Learning)
ถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน	กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าและสร้างความรู้ด้วยตนเอง
ให้วิชาและหลักสูตร	สร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้
ปรับปรุงคุณภาพการสอน	ปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้
ให้ผู้เรียนที่หลากหลายเข้าถึงได้	ให้ผู้เรียนที่หลากหลายบรรลุผลสำเร็จ
เกณฑ์สู่ความสำเร็จ (Criteria for Success)	
ปัจจัยนำเข้า, ทรัพยากรการศึกษา	ผลลัพธ์การเรียนรู้ และความสำเร็จของผู้เรียน
คุณภาพของผู้ที่สมัครเข้ามาเรียน	คุณภาพของผู้เรียนที่จบหน่วยการเรียนรู้
การพัฒนา ปรับปรุงหลักสูตร	การพัฒนา ต่อยอดเทคโนโลยีการเรียนรู้
ปริมาณและคุณภาพของทรัพยากรการศึกษา	ปริมาณและคุณภาพของผลลัพธ์การเรียนรู้
รายได้จากการลงทะเบียนเรียนที่เพิ่มขึ้น	การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
คุณภาพการสอนของคณาจารย์	คุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน
โครงสร้างการสอน/การเรียนรู้ (Teaching/Learning Structure)	
แยกส่วน จากส่วนย่อยสู่ภาพใหญ่	เป็นองค์รวม จากภาพใหญ่สู่ส่วนย่อย
ยึดเวลาเป็นหลัก [เช่น 3 หน่วยกิต บรรยาย 45 ชั่วโมง]	ยึดการเรียนรู้เป็นหลัก [กี่ชั่วโมง/หน่วยกิตก็ได้ ขอให้บรรลุ LOs]
ชั้นเรียนเริ่มต้น/สิ้นสุดตามตารางสอน (แม้ผู้เรียนจะยังไม่พร้อม ก็ตาม)	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ปรับตามความพร้อมของผู้เรียน
หนึ่งอาจารย์ หนึ่งห้องเรียน	บุคคลใดหรือสิ่งใดก็ได้ที่ทำให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้ [อาจไม่ต้องมีอาจารย์อยู่ด้วยซ้ำ]
อาจารย์ส่งมอบสาระความรู้ให้ผู้เรียน โดยการสอน บรรยาย, ปฏิบัติการ, สัมมนา	อาจารย์ออกแบบวิธีเรียนและสิ่งแวดล้อมในการเรียนของนักศึกษา
การจัดเนื้อหาวิชาแยกตามศาสตร์หรือสาขาวิชา	การจัดเนื้อหาวิชาบูรณาการข้ามศาสตร์หรือสาขาวิชา
การประเมินผลของการเรียนรู้ (Assessment of Learning) [สอบกลางภาค/ปลายภาค]	การประเมินเพื่อการเรียนรู้ (Assessment for Learning) [ทำภารกิจมอบหมาย, ตอบคำถาม, อภิปรายผล ฯลฯ]

หลักการพื้นฐานของ WiL

กระบวนการทัศนการสอน	กระบวนการทัศนการเรียนรู้
ผู้เรียนได้รับปริญญาเมื่อสะสมหน่วยกิตครบตามหลักสูตร	ผู้เรียนได้รับปริญญาเมื่อมีสมรรถนะตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory)	
ความรู้เกิดจากผู้สอนส่งมอบให้ผู้เรียนซึมซับ	ความรู้ถูกสร้างขึ้นโดยผู้เรียน/เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของแต่ละคน
การเรียนรู้เป็นการสะสมไปเรื่อย ๆ และเป็นเส้นตรง/เป็นขั้นๆ [เช่น Prerequisite]	การเรียนรู้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นองค์รวม
อาจารย์เป็นศูนย์กลางและควบคุมการเรียนรู้	ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและควบคุมการเรียนรู้
สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มุ่งการแข่งขันและเป็นรายบุคคล	สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแบบร่วมมือและสนับสนุน

4.2 การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning)

การเรียนรู้จากประสบการณ์ คือ "กระบวนการที่สร้างความรู้ผ่านการเปลี่ยนแปลงของประสบการณ์" (Kolb, 1984) โดยประสบการณ์เป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ แต่การเรียนรู้ไม่ใช่ผลลัพธ์โดยอัตโนมัติของประสบการณ์ หรือโดยความบังเอิญ ในทางกลับกัน การมีส่วนร่วมกับประสบการณ์อย่างตั้งใจ เช่น การไตร่ตรองอย่างมีวิจารณญาณต่อประสบการณ์ในแง่มุมต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่มีประสิทธิผล (Kolb, 1984; Beard & Wilson, 2013)

ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory: ELT) มาจากปรัชญาที่ว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นจากประสบการณ์โดยตรง การลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง หรือการมีส่วนร่วมกับเนื้อหาของเรื่องที่กำลังศึกษา เป็นกระบวนการที่เน้นผู้เรียนรู้เป็นสำคัญ โดยการปรับเปลี่ยนประสบการณ์เดิมที่มีอยู่จากการสังเกต การสะท้อนความคิด การสรุปความคิดรวบยอดอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรู้ขึ้นใหม่ ซึ่งส่งผลให้การเรียนรู้มีความหมาย ส่งผลในการพัฒนาทักษะทางปฏิบัติและความรู้ที่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ด้วยหลักปรัชญาเช่นนี้ การเรียนรู้จึงไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียน แต่สามารถเกิดขึ้นในทุก ๆ สถานการณ์ในชีวิตประจำวัน จากการทดลอง ทำกิจกรรม หรือทำงานกับปัญหาจริง

ELT ที่ถูกอ้างอิงและกล่าวถึงมากที่สุด พัฒนาขึ้นโดย David A. Kolb ประธานองค์กร Experience Based Learning Systems (EBLS) ซึ่งได้เสนอทฤษฎีการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยมีหลักการสำคัญ คือ (1) การเรียนรู้เป็นกระบวนการ (2)

การเรียนรู้มีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ (3) การเรียนรู้เกี่ยวข้องกับวิธีการเรียนรู้สี่แบบ (Learning Modes) (4) การเรียนรู้เป็นกระบวนการปรับตัวแบบองค์รวม (5) การเรียนรู้เกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของตน (6) ความรู้เกิดจากการเรียนรู้ (Kolb & Kolb, 2005)

วิธีการเรียนรู้ของบุคคล 4 แบบหรือโหมด (Mode) ตามทฤษฎีของ Kolb มีลักษณะเป็นวงจrdังนี้

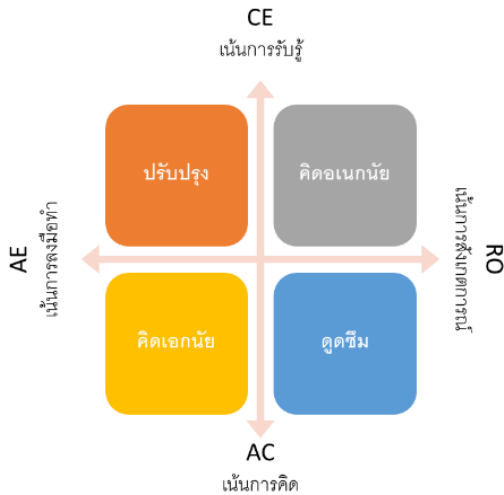
- 1) ประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience: CE) เมื่อผู้เรียนเข้าไปมีประสบการณ์ตรงในสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน การแสดง หรือร่วมกิจกรรม การเรียนรู้จะเริ่มต้นเมื่อผู้เรียนใช้ประสาทสัมผัสรับรู้ (Feeling) สิ่งที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ฉะนั้นการจะพัฒนาทักษะและความรู้ ผู้เรียนต้องมีโอกาสสัมผัสประสบการณ์จริง
- 2) การสะท้อนคิดจากการสังเกต (Reflective Observation: RO) หลังจากได้สัมผัสประสบการณ์ ผู้เรียนจะต้องมีการสะท้อนกลับเกี่ยวกับประสบการณ์นั้น ๆ พิจารณาความรู้ที่ได้รับ และวิเคราะห์ว่าสิ่งเหล่านั้นมีความหมายต่อตนเองและกระบวนการเรียนรู้อย่างไร โดยอาศัยวิธีการตั้งคำถาม หรือพยายามทำความเข้าใจทั้งแง่ด้านบวกและด้านลบของประสบการณ์ ผ่านการสังเกตการณ์ (Watching) และบรรยายเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้น
- 3) การสร้างแนวคิดที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization: AC) การสะท้อนคิดมักก่อให้เกิดแนวคิดใหม่ หรือ การประยุกต์ แนวคิดเชิงนามธรรมที่มีอยู่เพื่อหาข้อสรุปและสร้างแนวคิด หลักการทั่วไปหรือสร้างทฤษฎี ที่นำไปใช้ในการแก้ไขปัญหา AC จึงเป็นโหมดการเรียนรู้ที่เน้นให้ ผู้เรียนพัฒนาทักษะการคิด (Thinking) เชิงวิเคราะห์ หรือเชิงตรรกะ
- 4) การทดลองปฏิบัติ (Active Experimentation: AE) หลังจากมีการสร้างแนวคิด ผู้เรียนจะทดลองนำความรู้มาใช้ในสถานการณ์จริง หรือประยุกต์ใช้ทฤษฎีในบริบทของตนเอง เพื่อเรียนรู้จากผลลัพธ์และปรับปรุงการกระทำในครั้งถัดไป AE จึงเป็นโหมดการเรียนรู้ที่เน้นให้ ผู้เรียน ลงมือทำ (Doing) ทดลอง และการแสดงความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ความรู้ที่ได้รับ

ทฤษฎีของ Kolb ยังได้จำแนกผู้เรียนตามลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่ผู้เรียนแต่ละคนใช้เป็นแนวทาง วิธีการ ปฏิบัติในการจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างกันตลอดกระบวนการการเรียนรู้ของตนเองเป็นประจำ 4 แบบ คือ

- 1) แบบคิดเอกนัย (Converging) เป็นลีลาการเรียนรู้ที่เน้นการคิด (Thinking) ร่วมกับการลงมือทำ (Doing) ผู้เรียนมีความสามารถในการนำความรู้ทางทฤษฎี มาใช้ปฏิบัติในสถานการณ์ต่าง ๆ ชอบใช้เหตุผล ชอบที่จะแก้ไข้ปัญหา สนใจวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตัวอย่างกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนรู้อย่างนี้ เช่น การให้แก้ โจทย์ปัญหา การออกภาคสนาม การสาธิตโดยผู้เรียน โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ชี้แนะ หรือโค้ช
- 2) แบบคิดอเนกนัย (Diverging) เป็นลีลาการเรียนรู้ที่เน้นการรับรู้ (Feeling) ร่วมกับ สังเกตการณ์ (Watching) ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างจินตนาการต่าง ๆ สามารถไตร่ตรองจนมองเห็นภาพรวม และมุมมองที่หลากหลาย ชอบการทำงานเป็นทีม อภิปราย สนใจในศิลปะและวรรณคดี ตัวอย่างกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนรู้อย่างนี้ เช่น การอภิปรายเป็นกลุ่ม การทดสอบแบบอัตนัย การออกภาคสนาม โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ
- 3) แบบดูดซึม (Assimilating) เป็นลีลาการเรียนรู้ที่เน้นการสังเกตการณ์ (Watching) ร่วมกับการคิด (Thinking) ผู้เรียนมีความสามารถในการทำความเข้าใจและรวบรวมความรู้ เป็นพวกที่ชอบอ่าน ทำความเข้าใจศึกษาทฤษฎี แต่ไม่ชอบการลงมือปฏิบัติ ตัวอย่างกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนรู้อย่างนี้ เช่น การบรรยาย การอ่านหนังสือเรียน การสาธิตโดยครู การค้นคว้าอิสระ การทดสอบแบบปรนัย โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้เชี่ยวชาญ
- 4) แบบปรับปรอง (Accommodating) เป็นลีลาการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือทำ (Doing) ร่วมกับการรับรู้ (Feeling) ผู้เรียนชอบทดลองลงมือปฏิบัติ ชอบความท้าทาย และสามารถปรับตัวได้ดี มักมีทักษะทางกีฬาและการทำงานเป็นทีม ตัวอย่างกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนรู้อย่างนี้ เช่น การให้โจทย์ปัญหาปลายเปิด การนำเสนอ การออกแบบโครงการ การทดสอบแบบอัตนัย โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้ประเมิน หรือผู้ช่วยแก้ปัญหา

Work-integrated Learning

การทำความเข้าใจลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยผู้สอนให้สามารถสร้างการเรียนรู้ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงขึ้นสำหรับผู้เรียนแต่ละบุคคล ELT ของ Kolb สรุปได้ดังภาพ

ภาพที่ 2 สรุปทฤษฎี ELT (ที่มา: ผู้เขียน)

การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ยังเป็นการระบวนการพัฒนาบุคลากร โดยเมื่อบุคคลผ่านกระบวนการเรียนรู้ จะมีพัฒนาการ 3 ระยะ

- 1) ระยะเริ่มพัฒนา (Acquisition) เกิดการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน พัฒนาโครงสร้างความรู้
- 2) ระยะชำนาญ (Specialization) ในเรื่องเฉพาะทาง เกิดจากการกำหนดและการพัฒนาลีลาการเรียนรู้ ผ่านการศึกษา และกระบวนการขัดเกลาทางสังคม

- 3) ระเบียบบูรณาการ (Integration) เกิดขึ้นเมื่อบุคคลแสดงให้เห็นถึงการหลอมรวมวิธีการเรียนรู้และลีลาการเรียนรู้ในบริบทของการทำงานและส่วนบุคคล

การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เป็นหลักสำคัญที่สัมพันธ์โดยตรงกับมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 ที่กำหนดให้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษ โดยผลลัพธ์การเรียนรู้ตามคุณวุฒิแต่ละระดับ ต้องสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของหลักสูตรสถาบันอุดมศึกษา วิชาชีพ ประเทศชาติ และบริบทโลก

ทั้งนี้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ต้องประกอบด้วยอย่างน้อย 4 ด้าน ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) จริยธรรม (Ethics) ลักษณะบุคคล (Character) เมื่อพิจารณารายละเอียดตามประกาศคณะกรรมการมาตรฐานการอุดมศึกษา เรื่อง รายละเอียดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 จะพบว่า มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ คือ

ความรู้ หมายถึง สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือหาประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากหลักสูตร

ทักษะ หมายถึง ความสามารถที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความคล่องแคล่ว ว่องไว และชำนาญ

จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำระดับบุคคลที่สะท้อนถึงความเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม และจรรยาบรรณ

ลักษณะบุคคล หมายถึง บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และค่านิยม ที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะศาสตร์ วิชาชีพ และสถาบัน โดยพัฒนาผ่านการเรียนรู้ และการฝึกประสบการณ์จากหลักสูตร

ซึ่งจะเห็นได้ว่า ทั้งการ “หาประสบการณ์”, “ฝึกฝนปฏิบัติ”, “การกระทำ”, “การฝึกประสบการณ์” ล้วนเป็นหลักสำคัญของการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ทั้งสิ้น

WIL จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญในการทำให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ที่หลักสูตรของสถาบันการศึกษาสามารถนำมาใช้ได้หลายรูปแบบ เช่น การดูงาน, การฝึกปฏิบัติ, การทำโครงการ หรือ ทำกิจกรรมนอกห้องเรียน โดยเริ่มต้นด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์ในมุมมองกว้าง และตามมาด้วยการเรียนรู้จากประสบการณ์เฉพาะในสาขานั้น

4.3 การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based Education: OBE)

การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE) เป็นแนวคิดและแนวปฏิบัติทางการศึกษา ที่ให้ความสำคัญกับการกำหนดเป้าหมาย ด้วยผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes: LOs) ที่ทั้งผู้เรียนและผู้สอนต่างรับรู้ตรงกันมากกว่ารูปแบบ วิธีการ ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษา โดยผลลัพธ์การเรียนรู้จะเป็นศูนย์กลางในการออกแบบหลักสูตร การสอน และการประเมินผล

โดยทั่วไปแล้ว คำว่า “ผลลัพธ์การเรียนรู้” หมายถึง ความคาดหวังที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนควรเห็นคุณค่า รู้ หรือสามารถทำได้ อันเป็นผลของการเรียนรู้จากประสบการณ์

สำหรับบริบทของการอุดมศึกษาไทย มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2565 ระบุว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ หมายความว่า “ผลที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียนผ่านกระบวนการเรียนรู้ที่ได้จาก การศึกษา ฝึกอบรม หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในทำงานระหว่างการศึกษา”

คำว่า “วัตถุประสงค์การเรียนรู้” (Learning Objectives) และ “ผลลัพธ์การเรียนรู้” (Learning Outcomes) มีความหมายใกล้เคียงกัน แต่มีจุดเน้นที่แตกต่างกัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ มุ่งเน้นไปที่ผู้สอนและสิ่งที่จะถ่ายทอด ส่วนผลลัพธ์การเรียนรู้ มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และสิ่งที่ผู้เรียนจะรู้ ให้คุณค่า หรือสามารถทำได้

OBE เป็นหลักการที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ที่มีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดของ William G. Spady นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่ง OBE ของสหรัฐอเมริกา จากผลงานหนังสือ "Paradigm Lost: Reclaiming America's Educational Future" ฉบับปี 1998 ที่เสนอการตีความแนวคิดการศึกษาใหม่ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคปัจจุบัน กล่าวถึงความสำคัญของการกำหนดและวัดผลลัพธ์การเรียนรู้ในระบบการศึกษา และวิจารณ์

หลักการพื้นฐานของ WIL

ถึงแนวคิดและวิธีการในการดำเนินการของระบบการศึกษาในอเมริกา Spady ยังได้ให้การเสนอแนวทางสำหรับการพัฒนาระบบศึกษาในอนาคต ที่ต้องมุ่งไปสู่การให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน

หลักการสำคัญของ OBE มีดังนี้ (Spady, 1994; Ash & Clayton, 2009; Sessums, 2016; Macayan, 2017; บัณฑิต ทิพากร, 2559)

1) การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง (Clarity of Focus)

ต้องเน้นไปที่ทักษะ ความรู้ ทักษะคิด หรือพฤติกรรมที่สำคัญตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ล่วงหน้าแล้วอย่างชัดเจน จากความร่วมมือระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมากผลลัพธ์การเรียนรู้มักเป็นข้อความที่มีโครงสร้างดังนี้

LOs = Action Verbs + Object + Qualifying Phrase เช่น

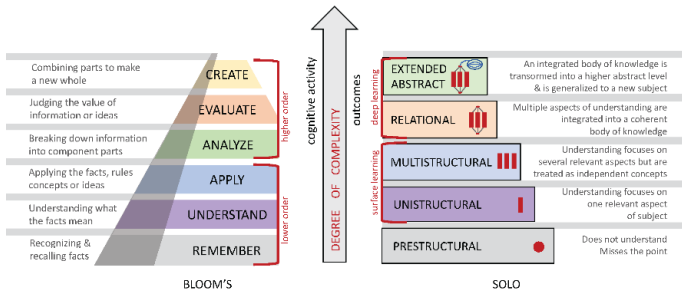
ตารางที่ 2 ตัวอย่างผลลัพธ์การเรียนรู้

คำกริยาแสดงการกระทำ (Action Verbs)	กรรม (Object)	วลีที่แสดงคุณสมบัติ (Qualifying Phrase)
อธิบาย (Describe)	กระบวนการต้นการเรียนรู้ใหม่ แนวคิดการปฏิบัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 แนวคิดโมเดลเศรษฐกิจบีซีจี (BCG Model) ที่เกี่ยวข้องกับทางสารสนเทศศาสตร์ ในบริบทขององค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลสารสนเทศ และความรู้	ด้วยการศึกษา ค้นคว้า ฟิกอบรม
ฝึกปฎิบัติ (Practice)	ทักษะทั่วไปที่สำคัญ และจำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล ได้แก่ การคิดสร้างสรรค์ (Creativity) การทำงานร่วมกัน (Collaboration) ความยืดหยุ่น (Flexibility) การเรียนรู้เชิงรุกและ มีกลยุทธ์การเรียนรู้ (Active Learning and Learning Strategies)	จากการปฏิบัติ หรือ การเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่าง การศึกษา จนเกิดความคล่องแคล่ว ว่องไว และชำนาญ
อ้างถึง (Refer to)	หลักคุณธรรม จริยธรรม ในการปฏิบัติงานและการดำรงชีวิต	ได้อย่างถูกต้องด้วย การศึกษา ค้นคว้า ฟิกอบรม
ปฏิบัติตน (Conduct)	ตามค่านิยม และอัตลักษณ์ของสถาบันการศึกษา ได้แก่ การ อดทนเพื่อสังคม	โดยผ่าน การเรียนรู้ และการฝึก ประสบการณ์จาก หลักสูตร

Work-integrated Learning

เกณฑ์การประเมินคุณภาพการศึกษาระบบ AUN-QA (The ASEAN University Network-Quality Assurance) แนะนำให้หลักสูตรกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามอนุกรมวิธานการเรียนรู้

อนุกรมวิธานการเรียนรู้ (Learning Taxonomy) เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้สามารถระบุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนและเฉพาะเจาะจง ด้วยคำ และความหมายที่สะท้อนระดับการเรียนรู้ เช่น Bloom's Taxonomy, Fink's Taxonomy, The SOLO Taxonomy, The Teach Thought Learning Taxonomy, UbD's Six Facets of Understanding, Marzano's and Kendall's Taxonomy, Webb's Depth of Knowledge Framework

ภาพที่ 3 เปรียบเทียบ Bloom's Taxonomy และ The SOLO Taxonomy (ที่มา: Wikimedia Commons, the free media repository)

ส่วนหลักสูตรจะเลือกใช้แบบแผนใดนั้น ขึ้นอยู่กับแต่ละบริบทของสถาบัน เช่น มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด แนะนำให้หลักสูตรต่าง ๆ ใช้ Bloom's Taxonomy ฉบับปรับปรุง

หลักการพื้นฐานของ WiL

Level	Characteristic	Verbs for assignments	
Remember	Exhibit memory of previously learned material by recalling facts, concepts, and answers	Cite Define Find Highlight Label List Locate Name Recall Recognize Reproduce Retrieve Search	Foundational Complex
Understand	Demonstrate an understanding of the facts by explaining ideas or concepts	Annotate Convert Demonstrate Describe Discuss Explain Extend Identify Interpret Outline Paraphrase Predict Research Review Summarize	
Apply	Use existing knowledge to solve new problems or apply acquired knowledge in new situations	Apply Articulate Calculate Change Choose Complete Dramatize Execute Illustrate Interpret Operate Practice Relate Share Show Teach Use	
Analyze	Examine and break information into parts to explore relationships	Analyze Categorize Classify Compare Conclude Contrast Correlate Deconstruct Deduce Differentiate Distinguish Edit Investigate Reverse engineer Select Separate Solve	
Evaluate	Defend opinions and decisions; justify a course of action by making judgements about information	Argue Assess Collaborate Criticize Critique Debate Decide Defend Estimate Evaluate Hypothesize Judge Justify Measure Moderate Predict Recommend Reflect Test Verify	
Create	Generate new ideas and products or compile information in a new way	Assemble Compile Compose Construct Create Design Develop Draft Formulate Invent Model Plan Produce Propose Publish Repurpose Upload Write	

ภาพที่ 4 Bloom's Taxonomy ฉบับปรับปรุง (ที่มา: The Derek Bok Center for Teaching and Learning, Harvard University, 2024)

การเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้สำหรับ WiL นั้น ควรคำนึงถึง (1)ความเฉพาะเจาะจงสำหรับการเรียนรู้ในสถานประกอบการ (2)ความท้าทายและมีจุดมุ่งหมาย (3)ความสอดคล้องกับจุดสนใจ ความต้องการการเรียนรู้ และเส้นทางอาชีพของผู้เรียน (4)ความเหมาะสมสำหรับสถานประกอบการและผู้เรียน เช่น ชั่วโมงการทำงาน การฝึกอบรม ทรัพยากรที่ใช้ ฯลฯ

2)การออกแบบย้อนกลับ (Backward Design)

เป็นวิธีการออกแบบหลักสูตรที่กำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจนก่อน แล้วจึงกลับมาวางแผนกิจกรรมและวิธีการสอนที่จะช่วยผู้เรียนให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ Grant Wiggins & Jay McTighe (2005) ได้เสนอหลักการในการออกแบบหลักสูตรแบบ UbD (Understanding by Design) ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนหลักๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายหรือผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่ต้องการให้ผู้เรียนเข้าใจหรือบรรลุได้จากการเรียนรู้

ขั้นที่ 2 การกำหนดวิธีการประเมิน และหลักฐานการเรียนรู้ ที่แสดงถึงที่
ความเข้าใจและความสามารถของผู้เรียนในการบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้

ขั้นที่ 3 การออกแบบกระบวนการการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นการสร้างโอกาสให้กับ
ผู้เรียนในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้กลยุทธ์และวิธีการที่เหมาะสม

3)สร้างโอกาสในการเรียนรู้ (Create Learning Opportunities)

ซึ่งอยู่บนฐานคิดที่ว่า ผู้เรียนทุกคนไม่สามารถเรียนรู้สิ่งเดียวกัน ในทิศทาง
เดียวกันและในเวลาเดียวกันได้ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถบรรลุ
ผลลัพธ์การเรียนรู้ได้ หากว่าได้รับโอกาสที่เหมาะสม

4)การเสริมสร้างให้ไปในทิศทางเดียวกัน (Constructive Alignment)

คือ การเชื่อมโยงระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ กับกิจกรรมการเรียนรู้ และการ
ประเมินผลการเรียนรู้อย่างเหมาะสม เพื่อให้มั่นใจได้ว่าผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์
การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับผลลัพธ์ที่ต้องการ และการประเมินผลจะวัดความสามารถ
ของผู้เรียนในการบรรลุเป้าหมายได้อย่างแท้จริง

5)การประเมินผลลัพธ์ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Outcomes Assessment & Continuous Improvement)

การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ต้องสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยไม่
เพียงแต่วัดระดับความรู้ แต่ให้ความสำคัญกับการวัดความเข้าใจ ทักษะ และการ
ประยุกต์ใช้ความรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลของผลลัพธ์การเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้สัมผัส
ผล แล้วใช้ข้อมูลนั้นไปพัฒนาและปรับปรุง เปลี่ยนแปลงทำให้เกิดผลลัพธ์ใหม่ (New
Outcomes) หรือผลลัพธ์ใหม่ที่ได้รับการแก้ไขแล้ว (New Revised Outcomes) ดังนั้น
การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้จึงมีได้หลายวิธี คือ

การประเมินแบบรวบยอด (Summative Assessment) เป็นการประเมิน
เมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนรู้ หรือเพื่อประเมินผลของการเรียนรู้ (Assessment of
Learning: AoL) มักใช้กับการวัดความรู้ หรือความเข้าใจของผู้เรียน เช่น การสอบ
สอบประจำภาคเรียน การสอบย่อย สอบปฏิบัติ

การประเมินแบบก้าวหน้า (Formative Assessment) เป็นการประเมินที่
ดำเนินการตลอดช่วงของการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการรับรู้ ปรับปรุง
พัฒนาการเรียนรู้ให้ดีขึ้น (Assessment for Learning: AfL) เช่น การตอบคำถาม
อภิปรายผล ทำภารกิจมอบหมาย นำเสนอ สรุปร สังเคราะห์ความรู้

การประเมินแบบบูรณาการ (Integrated Assessment) หรือแบบสภาพจริง
(Authentic Assessment) เป็นการประเมินที่ผสมวิธีการประเมินทั้งแบบรวบยอด

และแบบก้าวหน้าเข้าด้วยกันเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนตระหนักถึงการเรียนรู้ของตนเอง (Assessment as Learning: AaL) เช่น การประเมินภาคปฏิบัติ การสังเกต การใช้แฟ้มสะสมงาน ผลงานนวัตกรรม จากการทำโครงการรวบยอด (Capstone Project)

4.4 การสะท้อนคิด (Reflection)

การสะท้อนคิด คือ กิจกรรม หรือกระบวนการทางความคิดในการการพิจารณา ไตร่ตรอง ตรวจสอบ ทบทวน ตัดสินเกี่ยวกับประสบการณ์ ความรู้สึก หรือ ความรู้อย่างถึถ้วน ที่ทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ และการกระทำสำหรับสถานการณ์ในอนาคต เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการทบทวนและปรับปรุง พฤติกรรมหรือการกระทำของตนเอง

การสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical Reflection) โดยการตั้งคำถามเกี่ยวกับผลกระทบในแง่ลบต่าง ๆ เชื่อมโยงทฤษฎีเข้ากับประสบการณ์การเรียนรู้ของบุคคลในบริบทแวดล้อมต่าง ๆ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของ WiL ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนโดยตรง เช่น การตระหนักรู้ในตนเอง การพัฒนาทักษะชีวิต การตัดสินใจ การตั้งเป้าหมาย การแก้ปัญหา ความสามารถในการบูรณาการแนวคิดที่หลากหลาย มีความรู้และความเข้าใจลึกซึ้งยิ่งขึ้น ตระหนักถึงความสำคัญของประสบการณ์การเรียนรู้โดยเฉพาะ นอกจากนี้การสะท้อนคิดอย่างสม่ำเสมอช่วย กระชับความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และที่เลี้ยงในสถานประกอบการร่วม WiL (Ash & Clayton, 2009; Sattler, 2011; Beard & Wilson, 2013)

การสะท้อนคิด แบ่งเป็นประเภทต่าง ๆ คือ

- 1) การสะท้อนคิดในการดำเนินงาน (Reflection-in-Action) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า หรือในขณะที่เกิดเหตุการณ์นั้น ทำให้บุคคลที่เผชิญกับเหตุการณ์นั้นเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- 2) การสะท้อนคิดต่อการดำเนินงาน (Reflection-on-Action) เป็นการสะท้อนคิดที่มีโครงสร้าง หรือวางแผนเอาไว้ โดยปรกติแล้วจะทำหลังเกิดเหตุการณ์ขึ้นแล้ว
- 3) การสะท้อนคิดแบบวงเดียว (Single-Loop Reflection) เป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับทฤษฎี มุ่งเน้นไปที่การแก้ไขปัญหาหรือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมหรือวิธีการที่ผิดพลาด เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในอนาคต โดยยังไม่คำนึงถึงการประเมินแนวคิด ค่านิยมที่อาจมีอยู่เบื้องหลังของพฤติกรรมนั้น ๆ

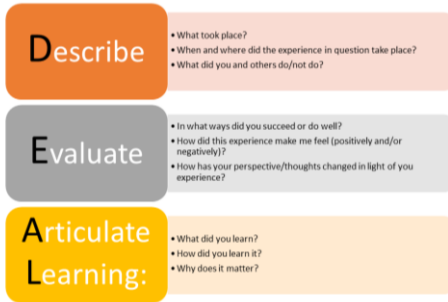
- 4) การสะท้อนคิดแบบวงคู่ (Double-Loop Reflection) เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ การพัฒนาวิธีการทำงาน การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และยังเน้นการเข้าใจเหตุผล ค่านิยม มุมมอง หรือทฤษฎีที่อาจเป็นที่มาของพฤติกรรมนั้น ๆ และพยายามแก้ไขปัญหาดูตามที่เราเห็นว่า เป็นปัญหาที่สำคัญจริง ๆ
- 5) การสะท้อนคิดแบบผิวเผิน (Surface Reflection) มุ่งอธิบายองค์ประกอบต่าง ๆ เกี่ยวกับประสบการณ์ส่วนที่มองเห็นได้ง่ายและชัดเจน หรือประสบการณ์ที่ไม่ต้องการการวิเคราะห์ลึกซึ้งซึ่งมักนึกออกจะมีความเกี่ยวข้องกับทฤษฎี แผนงาน หรือผลลัพธ์ที่วางไว้หรือไม่ก็ได้
- 6) การสะท้อนคิดแบบลึก (Deep Reflection) เน้นการเชื่อมโยงประสบการณ์เข้ากับบริบทของโลกแห่งความเป็นจริง เชื่อมโยงความเข้าใจเดิมกับความรู้ใหม่ ใช้การอธิบายที่หลากหลายเพื่อเน้นย้ำและมองเชิงลึก ช่วยให้ทราบถึงความรู้สึก ความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างประสบการณ์ในการพัฒนาความเข้าใจต่อตนเองและโลกที่เราอยู่อย่างลึกซึ้ง

ผู้สอนสามารถจัดให้มีการสะท้อนคิดของผู้เรียนได้ทั้งในระหว่างหรือสิ้นสุด WiL ก็ได้ โดยใช้แบบจำลอง D.E.A.L. หรือเทคนิค AAR ดังนี้

D.E.A.L.

Sarah L. Ash & Patti H. Clayton (2009) ได้เสนอแบบจำลอง D.E.A.L. สำหรับการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ 3 ขั้นตอน คือ

หลักการพื้นฐานของ WiL

ภาพที่ 5 แบบจำลอง D.E.A.L. (ที่มา: ผู้เขียน)

Describe: การอธิบายประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเป็นกลางและครอบคลุมเท่าที่เป็นไปได้ โดยอาจตั้งคำถาม เช่น

- เกิดอะไรขึ้น
- มีเหตุใดบ้างที่ทำให้สิ่งนั้นเกิดขึ้น
- เกิดประสบการณ์ขึ้นเมื่อใดและที่ไหน
- ใครมี/ไม่มีประสบการณ์
- ได้ทำ/ไม่ได้ทำอะไร
- ได้ยินอะไรบ้าง
- มีความแตกต่างอย่างไรระหว่างสิ่งที่เกิดขึ้นและสิ่งที่คาดหวัง

Examination: การสำรวจตรวจสอบโอกาสในการเรียนรู้ โดยพิจารณาจากผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง (ELOs) โดยอาจตั้งคำถาม เช่น

- คุณประสบความสำเร็จหรือทำได้ดีในด้านใดบ้าง
- ประสบการณ์นี้ทำให้รู้สึกอย่างไร (ทั้งในแง่บวกและ/หรือแง่ลบ)
- มุมมอง/ความคิดของคุณเปลี่ยนไปอย่างไรจากประสบการณ์นี้
- มีแง่มุมใดที่เป็นปัญหาหรือที่น่าสนใจ
- มีสิ่งใดที่เรียนรู้ได้จากประสบการณ์นี้

Articulation of Learning: การเชื่อมต่อการเรียนรู้ ด้วยการสังเกตหรือการทบทวนผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น ช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์และการปรับปรุงการกระทำในอนาคต โดยอาจตั้งคำถาม เช่น

- คุณเรียนรู้อะไรบ้าง

- คุณเรียนรู้มันได้อย่างไร
- มีแผนการหรือขั้นตอนการดำเนินการในอนาคตที่สามารถนำไปสู่ความสำเร็จ
- อะไรที่เราสามารถทำเพื่อปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองในอนาคต

AAR

การทบทวนหลังปฏิบัติ (After Action Review: AAR) เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการทบทวนบทเรียนจากสถานการณ์ซ้อมรบจำลอง ของกองทัพบกสหรัฐอเมริกา ในช่วงปี 1970s ต่อมาถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลาย เพื่อจับความรู้ (Capture) และเผยแพร่ความรู้สำคัญในองค์การ โดยมีหลักการสำคัญคือ ทุกคนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมร่วมกันประเมินสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง และหาแนวทางปรับปรุงพัฒนาต่อไป AAR กระทำทันทีหลังเกิดเหตุการณ์ขึ้น เพื่อทบทวนว่าใครได้รับมอบหมายงานอะไร อย่างไร ระบุว่าสิ่งใดสำเร็จ หรือล้มเหลว อาจเป็นแบบทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้ ใช้เวลาเป็นนาที ชั่วโมง หรือเป็นวันก็ได้ ขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของเหตุการณ์ (Gavin, 2000) แนวคำถามในการทำ AAR เช่น

- ได้วางแผนหรือเตรียมการอะไรไว้บ้าง
- สถานการณ์จริงเป็นอย่างไร
- ทำไมจึงเกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น
- ครั้งต่อไปจะต้องทำอย่างไร

สำหรับแนวทางในการนำการสะท้อนคิดมาใช้ใน WiL คือ

- 1) กำหนดเป้าหมายและผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 2) ออกแบบ หรือเลือกวิธีการสะท้อนคิดที่เหมาะสมสำหรับผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้าน
- 3) นูรณาการการประเมินผลทั้งแบบแบบรวบยอด (Summative Assessment) และแบบก้าวหน้า (Formative Assessment) เข้ากับกระบวนการสะท้อนคิด

5.ความท้าทายของการนำ WiL มาใช้ในหลักสูตรระดับอุดมศึกษา

การสร้างสมดุลระหว่างหลักวิชาการในชั้นเรียน กับทักษะภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ ถือเป็นความท้าทายสำคัญของการนำ WiL มาใช้กับหลักสูตรระดับอุดมศึกษา ฉะนั้นการบูรณาการทฤษฎีและการปฏิบัติใน WiL จึงเป็นแบบสองทิศทาง คือ สถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ ร่วมกันสร้างประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ซึ่งอาจเป็นในลักษณะ

- เรียนภาคทฤษฎีในชั้นเรียน แล้วไปฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ
- ฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ แล้วนำมาสรุปเนื้อหาเชิงทฤษฎีในชั้นเรียน
- ศึกษาเนื้อหาทางทฤษฎีไปพร้อมกับการปฏิบัติ

ดังนั้น WiL จึงไม่ใช่แค่การทดลองปฏิบัติงาน หรือฝึกทักษะฝีมืออย่างเดียว แต่ต้องเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ หรือหลักทฤษฎีด้วย โดยผู้เรียนเองจะต้องสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Directed Learning) ผ่านการฝึกปฏิบัติในสภาพแวดล้อมจริง เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง สะท้อนคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติ เชื่อมโยงเข้ากับทฤษฎี ปั้งชี้ถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออย่างครบถ้วน และสร้างกลยุทธ์ใหม่สำหรับการดำเนินการในอนาคตได้

การเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น มีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ

- 1) การจัดการตนเอง (Self-Management) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ ภายใต้บริบทและเงื่อนไขต่าง ๆ ไม่ว่าจะ เป็น เวลา วิธีการ ทรัพยากร
- 2) การตรวจสอบตนเอง (Self-Monitoring) ว่าได้ดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้หรือไม่ มีอะไรที่ยังไม่ได้ทำ หรือควรกระทำ
- 3) การสร้างแรงจูงใจ (Motivation) รับรู้ถึงความสำคัญของการเรียนรู้ มองหาวิธีการที่จะบรรลุถึงความสำเร็จ

แนวทางการสอนแบบ WiL ที่ควรนำมาปรับใช้สำหรับหลักสูตรระดับอุดมศึกษา คือ

- 1) ก่อนฝึก (Pre-Work Experience) เตรียมความพร้อมผู้เรียนให้เป็นผู้สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง มีกลยุทธ์การเรียนรู้ มีทักษะที่จำเป็นต่อการทำงาน พร้อมสำหรับการเผชิญหน้ากับสถานการณ์

ที่อาจเกิดขึ้นในที่ทำงาน ทั้งผู้เรียนและผู้สอน กำหนดความมุ่งหมาย และเกณฑ์วิธีการวัดผล ร่วมกัน

- 2) ระหว่างฝึก (During Work Experience) มีพี่เลี้ยงในสถานประกอบการให้คำแนะนำ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในงานที่ทำงานเต็มที่ กำกับ ติดตาม และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 3) หลังฝึก (Post- Work Experience) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แบ่งปันประสบการณ์การเรียนรู้กับผู้อื่น สะท้อนคิด เชื่อมโยงระหว่างหลักการ ทฤษฎีในชั้นเรียนและการปฏิบัติในสถานประกอบการ ถอดบทเรียน หาแนวทางปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ครั้งต่อไป

หลักการพื้นฐานของ WiL

ส่วนที่ 2

แนวปฏิบัติ WiL สำหรับหลักสูตร BiS

วิศปัติย์ ชัยช่วย
กิตติยา สุทธิประภา
BiS Program, iSchool KKU

1. WiL ในโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ

โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่และกำลังคนที่มีสมรรถนะ เพื่อตอบโจทย์ภาคการผลิตตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาไทย เริ่มดำเนินการในปี พ.ศ.2561 โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) กระทรวงศึกษาธิการ ต่อมาในปีพ.ศ. 2562 มีการก่อตั้งปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) โครงการนี้จึงอยู่ภายใต้การดูแลของสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) มาจนถึงปัจจุบัน

โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) สร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่และกำลังคนที่มีสมรรถนะและศักยภาพสูงสำหรับการทำงานในอุตสาหกรรมใหม่สู่ New S-Curve และเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Growth Engines) ของประเทศ
- 2) สร้างฐาน (Platform) การพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาแห่งอนาคต โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตบัณฑิต และสร้างต้นแบบของหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยเน้นการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสาระ โครงสร้างหลักสูตร และกระบวนการจัดการเรียนการสอน สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติในสภาพจริงเป็นสำคัญ พัฒนาการศึกษเพื่อสร้างให้ผู้เรียนมีสมรรถนะและศักยภาพสูง รวมทั้งการร่วมมือกับสถานประกอบการหรือภาคอุตสาหกรรมในการผลิตบัณฑิตและกำลังคน

Work-integrated Learning

ตารางที่ 3 สรุปเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับ WiL จาก TOR โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ

การออกแบบหลักสูตร	TOR
มีข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ในการร่วมจัดการเรียนการสอนแบบ WiL กับหน่วยงานภาคีซึ่งตรงกับสาขาวิชา สมรรถนะ และทักษะตามหลักสูตร โดยมีจำนวนและศักยภาพที่เพียงพอในการร่วมจัดการเรียนการสอน	2561 2562 2566 2567
ร่วมกันออกแบบพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้บัณฑิตเกิดทักษะ และยกระดับสมรรถนะ มีความสามารถ และศักยภาพตอบโจทย์ภาคการผลิตสู่ New S-Curve	2561 2562
ร่วมกันออกแบบ (Co-Designed) หลักสูตรการศึกษาตลอดจนร่วมสร้าง (Co-Creation) กำหนดคนโดยมุ่งเป้าบ่มเพาะทักษะและสมรรถนะเพื่อทำงานโดยตรง ไม่ใช่หลักสูตรเชิงวิชาการ “Alternative Credential” หรือ “Non-Degree Credential”	2567
ร่วมกันวิเคราะห์และกำหนด “Skill Gap” ความรู้วิชาการ (Knowledge) และทักษะเพื่อเลี้ยงชีพ (Employability Skills) ที่พึงมีเพื่อทำ “งาน (Work)” ในความต้องการหน่วยงานภาคี และทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning Skills) และสร้างความก้าวหน้าในอาชีพและเลี้ยงชีพได้อย่างมั่นคง	2567
ผลลัพธ์การเรียนรู้มีองค์หลักสูตร (Programme Learning Outcomes) ต้องสอดคล้องกับ Credential ที่กำหนดในหลักสูตร และมี Rubric ที่อธิบายชัดเจนถึงความสามารถหรือประสิทธิภาพ (Proficiency) ทำงานได้ในระดับ “อย่างมั่นใจ” มีความหมายว่าอย่างไร สำหรับนำมาใช้กำหนดวิธีการเรียนรู้ (Learning Pedagogy) และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) ตลอดจนกำหนดวิธีการวัด (Assessment)	2567
จัดทำและวิเคราะห์ Skill Mapping เพื่อหาทักษะที่เป็นความต้องการของภาคผู้ใช้บัณฑิต เพื่อประกอบการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน	2566
ยอมรับและให้คุณค่า “Credential” ที่กำลังคนผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรมีทักษะและสมรรถนะทำงานตามที่หน่วยงานภาคีต้องการได้	2567
การจัดการเรียนการสอน	TOR
ใช้สถานประกอบการเป็นฐาน (Platform) ในการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานจริงอย่างน้อยร้อยละ 50 ของเวลาเรียน	2561 2562
คณาจารย์ร่วมเป็นครูพี่เลี้ยงในสถานประกอบการร่วมกับภาคเอกชน	
ผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการหรือภาคเอกชนร่วมเป็นอาจารย์ช่วยสอนในสถานศึกษา	
คณาจารย์ทำวิจัยร่วมกับสถานประกอบการหรือภาคเอกชน	
ใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือทันสมัยในสถานประกอบการหรือภาคเอกชนเป็นแหล่งเรียนรู้	
บูรณาการจัดการจัดการเรียนการสอน ควบคู่ในไปกับการเรียนรู้และปฏิบัติงานจริง ในสถานประกอบการ โดยแต่ละหลักสูตร ต้องสร้างการเชื่อมโยงทางวิชาการที่ได้ศึกษามาประยุกต์กับการทำงานจริงในสถานประกอบการได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้บัณฑิตสามารถทำงานได้ทันทีเมื่อสำเร็จการศึกษา	
สถานประกอบการต้องร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา จัดรูปแบบการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ ทักษะ สมรรถนะ ของหลักสูตรที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน	
เส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathway) ของหลักสูตรเป็นแผนการระดับความสามารถในการทำงานเป็นลำดับขั้นเข้าสู่ Credential ของหลักสูตรการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพ Skill Ontology และมีหน่วยการเรียนรู้ (Learning Module) ที่ระบุถึงความรู้วิชาการ ทักษะ และเจตคติที่พึงมีซึ่งสอดคล้องและนำไปสู่ Skill Gap ที่กำหนดในหลักสูตร Skill Mapping	
การจัดการศึกษาที่เป็นหน่วยผลลัพธ์การเรียนรู้ สะท้อนถึงความสำเร็จของความสามารถในการทำงาน หรือ Credibility แทนหน่วยเวลา (Time) ปี เดือน และหน่วยกิตชั่วโมง (Credit Hours) เพื่อความเท่าเทียม ความหลากหลาย การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาคี และกำลังคนที่มีส่วนได้เสียครบทุกภาคส่วน และความต้องการเฉพาะบุคคลในการรับการศึกษา	
Credential ควรเป็นขอบเขตความสามารถที่มีคุณภาพเทียบเท่ากับการจัดการศึกษา 9 หน่วยกิตในระบบทวิภาค แต่ไม่จำเป็นต้องจัดการศึกษาเป็นทวิภาค และควรบ่มเพาะได้ภายในระยะเวลาไม่เกิน 3-4 เดือน	

แนวปฏิบัติ WiL สำหรับหลักสูตร BiS

การประเมินผล	TOR
คณาจารย์และผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการหรือภาคเอกชนร่วมกันประเมินผลการเรียนการสอนตามที่แสดงไว้ในผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-based Learning) หรือสมรรถนะ (Competencies) ของผู้เรียนหรือบัณฑิต	2561 2562
จัดทำ Skill Transcript เพื่อบ่งบอกถึงทักษะและสมรรถนะเมื่อสำเร็จการศึกษา	2566
มีการบวนการ Recognition Prior Experiential Learning เพื่อเชื่อมโยงการศึกษา กับการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ	2567
กระบวนการออกใบ "รับรอง" Credential ที่เป็นที่ "ยอมรับ" และมีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ "พิสูจน์ทราบได้" และ "น่าเชื่อถือ" หรือ "สมเหตุสมผล" ตลอดจนแสดงรายการและระดับของทักษะและสมรรถนะที่มีของผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตร	
หลักสูตรต้องระบุตัวอย่างงาน (Work Examples) หรือผลงานตัวแทน (Artifacts) หรือหลักฐานเชิงประจักษ์อื่น ๆ ที่ผู้เรียนจบหลักสูตรต้องแสดงออกเพื่อวัดระดับประสิทธิภาพ (Proficiency) การทำงานแบบองค์รวมซึ่งอาจเกิดจากการศึกษาเรียนรู้ และฝึกฝนในหลักสูตร หรือจากประสบการณ์ทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ	
Credential ต้องเป็นความสามารถในการทำงานที่ต้องประยุกต์ใช้ "ความรู้วิชาการ (Knowledge)" และทักษะระดับอุดมศึกษาเพื่อศักยภาพทำงานใดงานหนึ่งได้ Competence หรือประยุกต์ใช้ความรู้วิชาการระดับอุดมศึกษา และคุณภาพอุปนิสัย และลักษณะบุคคลของผู้ได้รับการศึกษาเพื่อพฤติกรรมทำงานใดงานหนึ่งอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ ยกระดับสมรรถนะการทำงาน Competency	2567
Credential ของหลักสูตร ต้องเป็นความสามารถการทำงานใดงานหนึ่งที่ขาดแคลนได้อย่างทันทีทันใด (Real Time)	
ประสิทธิภาพ (Proficiency) ของ Credential ต้องเป็นระดับ "ทำได้อย่างมั่นใจ" (Competent) เข้าสู่มีอาชีพ	
สามารถเก็บสะสมทักษะและสมรรถนะการทำงาน (Credibility) ไว้แลกเปลี่ยนเป็นความสามารถเชิงวิชาการเพื่อรับปริญญาบัตรในระดับและศาสตรสาขาเมื่อกำลังคนมีวิชาการความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะบุคคล ครบถ้วนสมควร (Qualified) ที่ตามผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับหลักสูตร (Programme Learning Outcomes) ที่กำหนดในหลักสูตร นั้น ๆ โดยที่ความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะบุคคลเหล่านั้นสามารถเป็นการเรียนรู้ทั้งจากหลักสูตรและจากประสบการณ์ทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ	

ข้อกำหนดการศึกษา (Terms of Reference: TOR) ของโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ พ.ศ.2561 กำหนดให้หลักสูตรที่เข้าร่วมโครงการต้องนำ WiL มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนอย่างเข้มข้น โดยมีความร่วมมือกับภาคเอกชนหรือภาคอุตสาหกรรมแบบครบวงจร อาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของ WiL ในอุดมศึกษาไทยอย่างเป็นทางการ

จุดเน้นสำคัญของโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ คือ การบูรณาการการเรียนรู้จากประสบการณ์ปฏิบัติในสภาพจริง (Experiential Learning) โดยมีระบบภาคีความร่วมมือเป็นเครือข่ายภาคการศึกษาและสถานประกอบการ และ/หรือสถานที่ทำงานจริงในภาคอุตสาหกรรม รัฐ ประชาสังคม และชุมชนที่มีความพร้อมเพื่อยอดการพัฒนาที่สนองต่อความต้องการกำลังคนทำงานได้ในสังคมวิถีใหม่ของภาคส่วนต่าง ๆ หลักสูตรสามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาหลักสูตรและการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ (ตารางที่ 3)

2. หลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต (BIS)

หลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต (สท.บ.; BIS) เป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่เปิดสอนโดยสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (iSchool KKU) มุ่งสร้างกำลังคนสำหรับสายงานการเปลี่ยนผ่านเป็นดิจิทัล (Digital Transformation: DX) เชื่อมโยงการศึกษากับการทำงานเพื่อเลี้ยงชีพ รองรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life Long Learning) มีเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathway) เชื่อมโยงการพัฒนาสมรรถนะวิชาชีพ บูรณาการหลายศาสตร์ (Multidisciplinary) ทั้งเทคโนโลยีดิจิทัล พฤติกรรมและการเรียนรู้ของมนุษย์ การจัดการธุรกิจ เพื่อการขับเคลื่อนองค์กรในยุคดิจิทัล

หลักสูตร BIS มีรากฐานและพัฒนารูปแบบต่อเนื่องยาวนานกว่า 50 ปี ตามความเปลี่ยนแปลงของศาสตร์ สังคม และเทคโนโลยี ดังนี้

พ.ศ.2517 สถาปนามหาวิทยาลัยขอนแก่น มีมติอนุมัติให้ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และอักษรศาสตร์ เปิดสอนหลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต (อ.บ.) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ (Library Science) ในวันที่ 11 กันยายน 2517 เพื่อผลิตบรรณารักษ์ออกไปทำงานในโรงเรียนและหน่วยงานต่าง ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ยังขาดแคลนบรรณารักษ์อยู่อีกเป็นจำนวนมาก

พ.ศ.2518 เปิดสอนนักศึกษาปริญญาตรี หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ รุ่นแรก

พ.ศ.2521 สถาปนาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2521 จึงโอนย้ายภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มาสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และปรับปรุงหลักสูตรจากอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์

พ.ศ.2531 เปลี่ยนชื่อภาควิชาบรรณารักษศาสตร์เพื่อให้รองรับการขยายตัวของศาสตร์ เป็น ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 105 ตอนที่ 194 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2531)

พ.ศ.2532 ปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เป็นหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ (Library and Information Science)

พ.ศ.2545 ปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ เป็น หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาสารสนเทศ

ศาสตร์ (Information Science) และเปิดสอนรายวิชาโทการจัดการสารสนเทศ (IM) และการประชาสัมพันธ์ (PR) ในปีเดียวกัน

พ.ศ.2549 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ได้ปรับโครงสร้างการบริหารตามนโยบายของมหาวิทยาลัย โดยยกเลิกการบริหารงานแบบภาควิชา มาเป็นแบบกลุ่มวิชา ส่งผลให้ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ปรับเปลี่ยนเป็น กลุ่มวิชาสารสนเทศและการสื่อสาร ทำหน้าที่บริหารจัดการกลุ่มวิชาและหลักสูตรในสังกัดกลุ่มวิชา ตั้งแต่ระดับปริญญาตรี-โท-เอก

พ.ศ.2555 ปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ โดยกำหนดหมวดวิชาเอกเลือก แบ่งเป็น 3 กลุ่มวิชา (Track) คือ กลุ่มวิชาการจัดการสารสนเทศ (Information Management: IM) กลุ่มวิชาระบบและเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information System and Technology: IT) และกลุ่มวิชาการสื่อสารสารสนเทศ (Information Communication: IC) เปิดวิชาโท การจัดการสารสนเทศ, การจัดการจดหมายเหตุดิจิทัล, การประชาสัมพันธ์

พ.ศ.2557 ปรับปรุงหลักสูตรหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ เป็นหลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต โดยปริญญาที่ได้คือ สารสนเทศศาสตรบัณฑิต (สท.บ.) เพื่อให้สอดคล้องกับชื่อหลักสูตรและปริญญาในสาขาวิชาต่าง ๆ ที่กำหนด โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นให้เป็นหลักสูตรที่เชื่อมโยงกับวิชาชีพสารสนเทศในระดับสากลและการสร้างโอกาสในการทำงานของบัณฑิตในอนาคต แต่ยังไม่เปิดรับนักศึกษา และยังคงใช้หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ (2555) จนกระทั่งถึงปีพ.ศ. 2559

พ.ศ.2559 เปิดรับนักศึกษาหลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง 2557)

พ.ศ.2560 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ได้ปรับโครงสร้างการบริหารงานคณะใหม่ ส่งผลให้กลุ่มวิชาสารสนเทศและการสื่อสาร เปลี่ยนเป็น สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์

พ.ศ.2561 สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ ได้รับคัดเลือกให้เป็นสมาชิกของ The iSchools Organization ซึ่งเป็นองค์กรเครือข่ายสถาบันชั้นนำที่เปิดสอนในสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ทั่วโลก โดยเป็นสถาบันแรกในประเทศไทย และลำดับที่ 100 ของโลก ดังนั้นจึงสามารถเรียกชื่อสาขาวิชาแบบสากลว่า “iSchool KKU”

พ.ศ.2561 หลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ตามหนังสือที่ ศธ 0506/ว 1090 ลงวันที่ 6 กรกฎาคม

2561 ให้เข้าร่วมโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ และกำลังคนที่มีสมรรถนะ เพื่อตอบโจทย์ภาคการผลิตตาม นโยบายการปฏิรูปอุดมศึกษาไทย (2561-2565) ประเภท Degree ในกลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัล ซึ่งเป็น 1 ใน 5 New S-curve ที่รัฐบาลมุ่งเน้นการพัฒนาตามวิสัยทัศน์ “Thailand 4.0” ทำให้นักศึกษารหัส 58, 59, 60, 61 ได้เข้าร่วมโครงการ และปรับการเรียนการสอนจากระบบรายวิชา สู่ระบบชุดวิชา (Module) และนำ WiL มาใช้อย่างเข้มข้นเป็นครั้งแรก

พ.ศ.2562 ปรับปรุงหลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต (2559) ให้เป็นหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนวัตกรรมอย่างพลิกผัน (Disruptive innovation) ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) และตอบสนองนโยบาย KUU Transformation ตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2563-2566 ตลอดจนได้มาตรฐานสากล ตามแนวทางของ The iSchools Organization และเป็นไปตาม TOR ของโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ โดยถือเป็นหลักสูตรกระบวนทัศน์ใหม่ที่สอนเป็นชุดวิชา (Module) ทั้งหมด หลักสูตรแรกในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

พ.ศ.2564 ปรับปรุงวิชาโทการประชาสัมพันธ์ เป็น วิชาโทการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ดิจิทัล (D-ComPR) จัดการเรียนรู้ตามกระบวนทัศน์ใหม่ และนำ WiL มาใช้ในชุดวิชา

พ.ศ.2567 ปรับปรุงหลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต ให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ตอบสนองความต้องการกำลังคนในสายงานการเปลี่ยนผ่านเป็นดิจิทัล (Digital Transformation: DX) มีปรัชญาของหลักสูตร คือ

“ผลิตนักวิชาชีพสมรรถนะสูง ประกอบด้วยวิทยา (Knowledge & Skills) จริยา (Ethics & Characters) ปัญญา (Wisdom) เพื่อสร้างการเปลี่ยนผ่านเป็นดิจิทัล (DX) ในองค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล สารสนเทศ และความรู้ โดยการจัดการศึกษาดมกระบวนทัศน์การเรียนรู้ใหม่ เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศอย่างยั่งยืน”

มีวัตถุประสงค์ในการสร้างนักวิชาชีพที่มีสมรรถนะดังนี้

มีความรู้ (Knowledge) ในทางสารสนเทศศาสตร์ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง อย่างเพียงพอ สามารถนำไปปฏิบัติ ต่อยอดปรับใช้ เพื่อการพัฒนางานเชิงกลยุทธ์การเปลี่ยนผ่านเป็นดิจิทัล (DX) และดำรงชีวิตในยุคดิจิทัลได้อย่างเหมาะสม

มีทักษะ (Skills) วิชาชีพทางสารสนเทศศาสตร์ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในงานเชิงกลยุทธ์การเปลี่ยนผ่านเป็นดิจิทัล (DX) และทักษะทั่วไป ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล

มีทัศนคติ (Attitudes) ในการปรับตัวและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และปฏิบัติตนตามหลักคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ

3.การนำ WiL มาใช้ในหลักสูตร BiS

หลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต (BiS) ถือเป็นหลักสูตรแรก ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ออกแบบและพัฒนาหลักสูตรตามกระบวนการเรียนรู้ และนำ WiL มาใช้อย่างเข้มข้นตาม TOR โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2561 เป็นต้นมา ร่วมกับการนำแนวทาง Excellent BiS Program ของ The iSchool Organization มาประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างนวัตกรรมการศึกษา ที่จะช่วยพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้สูงขึ้น คือ

ภาพที่ 6 แนวทาง Excellent BiS Program ของ The iSchool Organization (ที่มา: ผู้เขียน)

Excellent Curriculum ออกแบบหลักสูตรภายใต้แนวคิด “Skills-First” โดยใช้กรอบการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (Outcome-based Education: OBE) จัดการเรียนรู้อย่างเป็นชุดวิชา (Module) ที่รวมกันทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ใช้ WiL อย่างเข้มข้นเพื่อบ่มเพาะความสามารถการทำงานใดงานหนึ่ง ภายในระยะเวลา 3-4 เดือน เทียบเท่าการจัดการศึกษา 9 หน่วยกิตในระบบทวิภาค แต่จัดการศึกษาได้ทั้งปี การศึกษา สามารถออกสามัตถียบัตร (Credential) ประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกับสถานประกอบการ ภาคธุรกิจ ด้วยระบบ tiers (Tier)

Excellent and Diverse Teacher มีอาจารย์ประจำที่รู้จักในศาสตร์ มีมุมมองกรอบความคิดแบบ Growth Mindset เปลี่ยนบทบาทจากการเป็นผู้สอนหนังสือ มา

เป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงชีวิตผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ผู้ชี้แนะ (Coach), ผู้ออกแบบการเรียนรู้ (Learning Designer), ผู้สร้างนวัตกรรม (Innovator Creator) มีอาจารย์พิเศษ และผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการร่วมถ่ายทอดความรู้ ฝึกทักษะ พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ร่วมกัน

Excellent and Passionate Students สรรหา คัดเลือกผู้เรียนที่มีความหลงใหล (Passion) ในสายงานดิจิทัล เข้ามาศึกษาต่อ โดยพิจารณาจากผลงานเชิงประจักษ์ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะ ตามความถนัดและความสนใจเฉพาะ (Self-directed Learning) ด้วยวิธีการและกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และปลูกฝังให้เป็นผู้เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning)

Excellent Capstone Project ฝึกฝนผู้เรียนให้ประยุกต์ใช้สมรรถนะในการทำงานจริง โดยการรับโจทย์ (Pain Point) จากสถานประกอบการ หน่วยงานภาคี มาทำโครงการรวบยอด (Capstone Project) ทั้งระดับทีม และรายบุคคล ทำให้ได้นวัตกรรม ที่ใช้ประโยชน์ได้จริงกว่า 102 โครงการ สามารถใช้เป็นตัวอย่างงาน (Work Example) หรือผลงานตัวแทน (Artifacts) ที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อวัดประสิทธิภาพ (Proficiency) การทำงานแบบองค์รวม

Excellent Industry Partnership มีความร่วมมือกับหน่วยงานภาคี ภาคอุตสาหกรรม/ธุรกิจ กว่า 50 แห่ง ในการส่งผู้เรียนเข้าร่วม WiL ทั้งในรูปแบบการฝึกหัดงาน (Internships) การฝึกฝนงาน (Traineeships) การฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeships) ตลอดจนร่วมกันวิเคราะห์ช่องว่างทางทักษะ (Skill Gap) กำหนดทักษะที่จำเป็น (Skill Mapping & Skill Matrix) ร่วมกันออกแบบ (Co-Designed) หลักสูตร เพื่อให้สามารถผลิตกำลังคนตามอุปสงค์ของหน่วยงานภาคี

ทำให้บัณฑิตปีการศึกษา 2564 ได้งานทำในขณะที่ประเทศไทยยังเผชิญภาวะวิกฤต COVID-19 ถึง 73.1 % และ ปีการศึกษา 2565 มีนักศึกษาได้งานทำทันทีที่ฝึกปฏิบัติงานเสร็จ ขณะที่ยังไม่สำเร็จการศึกษา 32.5 % บทเรียนและนวัตกรรมที่ได้จากการปรับเปลี่ยนหลักสูตรตามแนวทางบัณฑิตพันธุ์ใหม่ และกระบวนการเรียนรู้ ทำให้สามารถขยายผลเป็นต้นแบบกรณีศึกษาให้กับหน่วยงาน และเครือข่ายมากกว่า 37 แห่ง ตลอดจนเป็นต้นแบบให้กับหลักสูตรกระบวนการต้นใหม่ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เช่น หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศป.บ.) สาขาวิชาการแสดง (Performance Practice) หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต (ส.บ.) วิชาเอกการดูแลผู้ป่วยระยะยาวและผู้สูงอายุ และ วิชาเอก นวัตกรรมโภชนาการเพื่อสุขภาพ

4. รูปแบบของ WiL ในหลักสูตร BIS

หลักสูตร BIS นำ WiL มาใช้พัฒนาประสบการณ์ทำงานแบบมีโครงสร้าง (Institutionally -Structured Work Experiences) ให้แก่ผู้เรียน 2 ลักษณะ คือ (1) เป็นหน่วยการเรียนรู้ (Learning Unit) ที่เป็นส่วนหนึ่งของชุดวิชา เทียบเท่า 1-3 หน่วยกิต ในระบบทวิภาค (2) เป็นชุดวิชา (Module) การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน เทียบเท่า 6-12 หน่วยกิต ในระบบทวิภาค

WiL ในหลักสูตร BIS แบ่งเป็น 3 รูปแบบ สอดคล้องกับพัฒนาการระดับความสามารถการทำงานในวิชาชีพ และผลลัพธ์การเรียนรู้ ดังนี้

4.1 การฝึกหัดงาน (Internships)

เป็นการปฏิบัติในลักษณะพนักงานชั่วคราวไม่เต็มเวลา (Part-time) เพื่อเตรียมความพร้อมผู้เรียนในช่วงชั้นปีที่ 2-3 ให้คุ้นเคยกับบริบทการทำงานในองค์กร ด้วยการลงมือปฏิบัติ สังเกต สอบถาม บันทึก อบรม ซึ่งสามารถเรียนรู้ในชั้นเรียนและในสถานประกอบการควบคู่กันได้

ในแต่ละชุดวิชาหลักและเสริม จะกำหนดหน่วยการเรียนรู้ให้ผู้เรียนฝึกหัดงานในหน่วยงานขนาดเล็ก ร่วมกับการทำโครงการรวมยอด (Capstone Project) จากโจทย์ปัญหา (Pain Point) ของสถานประกอบการ เช่น การจัดหาสารสนเทศคู่แข่ง, การสำรวจเอกสาร, การพัฒนาฐานข้อมูล ฯลฯ ซึ่งทำได้ทั้งในระดับทีมและระดับบุคคล

HS 212 103

การจัดหาสารสนเทศและความรู้ (IKA)

12 (9-6-21)

การจัดการและองค์การธุรกิจ การปรับเปลี่ยนองค์การในสภาพแวดล้อมแบบดิจิทัล การจัดการสารสนเทศเชิงกลยุทธ์ ทรัพยากรสารสนเทศ พฤติกรรมสารสนเทศ การจัดการความรู้ ระเบียบวิธีวิจัย การประยุกต์เทคโนโลยีดิจิทัลสำหรับการจัดหาสารสนเทศและความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการจัดหาและจัดทำสารสนเทศ การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน ด้วยการฝึกหัดงาน หรือ การทำโครงการรวมยอด

4.2 การฝึกฝนงาน (Traineeships)

เป็นการปฏิบัติในลักษณะพนักงานชั่วคราวเต็มเวลา ระยะสั้น 1-3 เดือน ในช่วงภาคภาคฤดูร้อน ช่วงชั้นปีที่ 3 โดยผู้เรียนต้องลงทะเบียนชุดวิชา HS 214 796

(6 หน่วยกิต) มีความมุ่งหมายเพื่อบ่มเพาะความสามารถในการทำงานของผู้เรียน ก่อนรับการฝึกปฏิบัติงานระยะยาว ให้เห็นระบบการทำงาน ปัญหา อุปสรรค สามารถ แสวงหาแนวทางพัฒนางาน แก้ไขปัญหาได้ โดยมีภาระงานมอบหมายประจำ และการ ทำโครงการรวบยอด จากโจทย์ปัญหาของสถานประกอบการ เป็นรายบุคคล มีพี่เลี้ยง หรือผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการ และอาจารย์ที่ปรึกษาจากหลักสูตร กำกับ ติดตาม และประเมินผล ร่วมกัน

หลักสูตร BiS มีความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีภายในสถาบัน เช่น สำนักหอสมุด ศูนย์นวัตกรรมการเรียนการสอน (KKU Production House) รับผู้เรียน เข้าฝึกฝนงานเป็นประจำทุกปี อย่างไรก็ตาม ผู้เรียนสามารถยื่นความประสงค์ขอ ฝึกฝนงานในหน่วยงาน สถานประกอบการอื่น ๆ ได้ โดยต้องผ่านการพิจารณาของ คณะกรรมการบริหารหลักสูตร BiS เป็นกรณีไป

HS 214 796
การฝึกฝนงาน (Traineeship)
6 (1-15-10)

การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน การเตรียมความพร้อมเพื่อการฝึกฝนงานในสถาน ประกอบการ การฝึกฝนงานระยะสั้นในสถานประกอบการ การทำโครงการรวบยอด

4.3 การฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeships)

เป็นการปฏิบัติในลักษณะพนักงานชั่วคราวเต็มเวลา ตามระยะเวลา ทดลองงานที่สถานประกอบการกำหนด (Probationary) หรืออย่างน้อย 5 เดือน ในช่วงชั้นปีที่ 4 โดยผู้เรียนต้องลงทะเบียนชุดวิชา HS 214 797 (12 หน่วยกิต) มีความมุ่งหมายเพื่อบ่มเพาะผู้เรียนให้พร้อมทำงานได้จริงเมื่อสำเร็จการศึกษา สามารถ เชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล กับการทำงานจริงในสถาน ประกอบการได้อย่างเหมาะสม โดยมีตำแหน่งงาน ภาระงานมอบหมายประจำ และการ ทำโครงการรวบยอด จากโจทย์ปัญหาของสถานประกอบการ เป็นรายบุคคล มีพี่ เลี้ยงหรือผู้เชี่ยวชาญจากสถานประกอบการ และอาจารย์ที่ปรึกษาจากหลักสูตร กำกับ ติดตาม และประเมินผล ร่วมกัน

หลักสูตร BiS มีความร่วมมือกับหน่วยงานภาคีภายนอกสถาบันกว่า 50 แห่ง ในการรับผู้เรียนเข้าฝึกปฏิบัติงานเป็นประจำทุกปี สำหรับผู้เรียนที่ต้องการฝึก

แนวปฏิบัติ WiL สำหรับหลักสูตร BIS

ปฏิบัติงานในสถานประกอบการนอกเหนือจากหน่วยงานภาคี สามารถขอรับการพิจารณาอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตร BIS เป็นกรณีไป

HS 214 797 การฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeship) 12 (0-36-18)

การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน การเตรียมความพร้อมเพื่อการฝึกปฏิบัติงานในสถานประกอบการ การปฏิบัติงานตามช่วงทดลองงาน ในฐานะเป็นพนักงานชั่วคราวเต็มเวลาของสถานประกอบการ การทำโครงการรวบยอด

5. WiL กับเส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathway)

หลักสูตร BiS แบ่งผู้เรียนตามระดับของการพัฒนาสมรรถนะ โดยใช้กลไก WiL และการให้สามัคติยบัตร (Credential)¹ ซึ่งทำให้เห็นเส้นทางการเรียนรู้ ดังนี้

5.1 ระดับกำลังพัฒนา (Being Developed)

จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะพื้นฐาน (Threshold Competencies) เพื่อเตรียมพร้อมสู่วิชาชีพ โดยเรียนชุดวิชาพื้นฐาน/จรรยาบรรณ (Fundamental modules/Soft Skills) ในชั้นปีที่ 1 มีการฝึกหัดงาน และ/หรือทำโครงการรวบรวม เมื่อบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้จะได้รับ อนุสามัคติยบัตร (Micro Credential) (1) Smart Citizen และ (2) English for Professional Communication in the Digital Era เมื่อผ่านทั้ง 2 จะได้รับ สามัคติยบัตร Digital Intelligence Quotient (DQ)

5.2 ระดับต้น (Basic)

จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะหลัก (Core Competencies) ทางวิชาชีพ สาธารณศาสตร์ โดยผ่านการเรียนรู้ชุดวิชาหลัก (Compulsory Modules) ในชั้นปีที่ 2-3 มีการฝึกหัดงาน และ/หรือทำโครงการรวบรวม เมื่อบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้จะได้รับ อนุสามัคติยบัตร (1)Information & Knowledge Acquisition (IKA) (2)Information & Knowledge Organization (IKO) (3)Data Analytics (DA) (4)Digital Services (DS) เมื่อผ่านทั้ง 4 จะได้รับ สามัคติยบัตร Digital Information Specialist

5.3 ระดับกลาง (Intermediate)

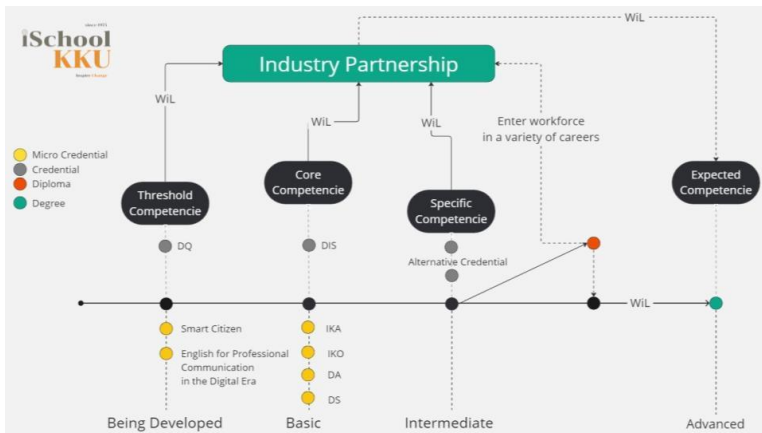
จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะเฉพาะ (Specific Competencies) ทางวิชาชีพ สาธารณศาสตร์ โดยผ่านการเรียนรู้ชุดวิชาเสริม (Enrichment Modules) ในชั้นปีที่ 3 มีการฝึกหัดงาน และ/หรือทำโครงการรวบรวม ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน ตามความถนัดและสนใจเฉพาะ 2 จาก 5 ชุดวิชา ได้แก่ Data & Information

¹ สามัคติยบัตร (Credential) คือ เอกสาร หรือสิ่งที่สามารถตรวจสอบ ยืนยัน และรับรองว่า ผู้เรียนได้บรรลุทักษะและ/หรือความสามารถเฉพาะด้าน แตกต่างจากปริญญาบัตรและวุฒิปริญญาบัตรแบบดั้งเดิม ตรงที่มีระยะเวลาสั้นกว่าหรือยืดหยุ่นกว่า และมุ่งเน้นไปที่ทักษะ หรือความสามารถทางวิชาชีพ ใช้เป็นส่วนเสริมของหลักสูตรปริญญา โดยแบ่งหลักสูตรปริญญาออกเป็นส่วนเล็ก ๆ ที่สามารถเรียงซ้อนกันจนไปถึงปริญญา (Stackable Credential) เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาทางวิชาชีพสำหรับผู้เรียนในและนอกหลักสูตรปริญญา

Governance (DG), Digital Content Creation and Communication (DC), Records Management (RM), Information Business Entrepreneurship (IBE), Digital Technology Application for Digital Transformation Strategy (DT) เมื่อผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ และได้รับสามมิติบัตรตามที่กำหนด มีเวลาศึกษาในหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 3 ปี และได้หน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 90 หน่วยกิต จะมีสิทธิ์ขอรับวุฒิอนุปริญญา สารสนเทศศาสตร์ (อ.สารสนเทศศาสตร์/Dip. Information Science) สามารถนำไปใช้สมัครงาน หรือฝึกฝนงาน หรือฝึกปฏิบัติงาน ในหน่วยงาน สถานประกอบการภาคีความร่วมมือได้

5.4 ระดับก้าวหน้า (Advanced)

จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีสมรรถนะสูงขึ้น ผ่านการเรียนรู้ชุดวิชาการเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน (WiL) โดยผู้เรียนจะเข้าฝึกประสบการณ์ในสถานประกอบการ เสมือนเป็นพนักงานในองค์กร และทำโครงการรวบรวม นำประสบการณ์เรียนรู้จากการทำงาน มาขอเทียบโอน ประเมินเพื่อรับปริญญา (Degree)

ภาพที่ 7 เส้นทางการเรียนรู้ (Learning Pathway) ในหลักสูตร BIS (ที่มา: ผู้เขียน)

6.แนวปฏิบัติสำหรับการฝึกหัดงาน (Internships)

6.1 ระยะเวลาเตรียมการ (Pre-Work Experience)

เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติ โดยการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับองค์การ สัญญาณหรือแนวโน้มของปัญหา (Pain Point) รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเพื่อให้เห็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา หรือแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้อธิบายปัญหานั้น ๆ ตลอดจนลงพื้นที่ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับหน่วยงานที่คาดว่าจะทำโครงการรวบรวม ในระยะนี้มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- 1) ผู้เรียนจัดทำแบบเสนอแนวคิดเบื้องต้น (Concept paper) ให้อาจารย์ประจำสาขาวิชาพิจารณา แล้วจึงนำไปพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการ (Proposal) สำหรับหน่วยงาน สถานประกอบการพิจารณา
- 2) ติดต่อกองบริหารงานคณะ เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์หน่วยงาน สถานประกอบการร่วม WiL อย่างเป็นทางการ
- 3) หน่วยงาน สถานประกอบการตอบรับเข้าร่วม WiL โดยมีผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน สถานประกอบการเป็นที่ปรึกษาโครงการร่วม
- 4) จัดทำร่าง TOR ระหว่างหน่วยงาน สถานประกอบการ ผู้ทำโครงการ และหลักสูตรฯ

6.2 ระยะดำเนินการ (During Work Experience)

เป็นการลงมือปฏิบัติในหน่วยงาน สถานประกอบการ โดยเก็บข้อมูลวิเคราะห์ข้อมูล ร่วมกับการรับคำปรึกษาจากอาจารย์ในสาขาวิชา และรายงานความก้าวหน้าต่อผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน สถานประกอบการ ในลักษณะเช่นเดียวกับพนักงานไม่เต็มเวลา (Part-Time Employee) คือ ทำงานสองทางแบบไป-กลับ ระหว่างสถานประกอบการ-สถานศึกษา ในระยะนี้มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- 1) ภายใน 2 สัปดาห์แรก (หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน TOR) ที่ทุกฝ่ายลงลายมือชื่อใน TOR ผู้ทำโครงการต้องจัดทำรายงานเบื้องต้น (Inception Report) ส่งมอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน สถานประกอบการตรวจรับ

- 2) ภายใน 4 สัปดาห์หลังส่งรายงานเบื้องต้น (หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน TOR) ผู้ทำโครงการต้องจัดทำรายงานฉบับกลาง (Interim Report) ส่งมอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน สถานประกอบการตรวจรับ
- 3) ภายใน 3 สัปดาห์หลังส่งรายงานฉบับกลาง (หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน TOR) ผู้ทำโครงการต้องจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ (Draft- Final Report) ส่งมอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน สถานประกอบการตรวจรับ

6.3 ระยะเวลาหลังดำเนินการ (Post- Work Experience)

เป็นการสรุปผล สะท้อนผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวทาง WiL ในระยะนี้มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- 1) หน่วยงาน สถานประกอบการ นำผลงานไปใช้ประโยชน์ ประเมินผล และกรอกแบบฟอร์มรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงการรวยยอด เพื่อใช้เป็นหลักฐาน ประเมินการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้
- 2) ภายใน 2 สัปดาห์หลังส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ (หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน TOR) ผู้ทำโครงการต้องจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) ส่งมอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน สถานประกอบการตรวจรับ
- 3) ผู้ทำโครงการนำเสนอผลงานด้วยวาจา หรือจัดนิทรรศการ ในเวทีการนำเสนอผลงานของชุดวิชา หรืองาน iSchool Showcase เพื่อให้อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบการ ร่วมประเมินผล ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้

7.แนวปฏิบัติสำหรับการฝึกฝนงาน (Traineeships)

7.1 ระยะเวลาเตรียมการ (Pre-Work Experience)

เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติ WiL โดยการประสานงานระหว่าง iSchool KKU กับหน่วยงานภาคีความร่วมมือ เช่น สำนักหอสมุด ศูนย์นวัตกรรมการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น และเตรียมความพร้อมผู้เรียนในการเป็นผู้รับการฝึกฝนงาน (Trainee) ในระยะนี้มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- 1) ผู้เรียนจัดทำประวัติและผลงานโดยย่อ (Curriculum Vitae: CV) สำหรับยื่นประกอบการเข้าฝึกฝนงาน
- 2) ภายใน 1-2 สัปดาห์ก่อนเริ่มเปิดเทอมภาคฤดูร้อน ผู้เรียนเข้ารับการฝึกอบรมเตรียมความพร้อมก่อนเข้าฝึกฝนงาน จากทางหลักสูตรฯ
- 3) หลักสูตรฯ รวบรวมและจัดส่งรายชื่อพร้อม CV ผู้รับการฝึกฝนงาน (Trainee) ให้กับ หน่วยงานภาคีความร่วมมือ

7.2 ระยะดำเนินการ (During Work Experience)

เป็นการลงมือปฏิบัติในหน่วยงาน สถานประกอบการ โดยปฏิบัติตนเช่นเดียวกับเป็นพนักงานชั่วคราวเต็มเวลา ระยะสั้น (Contract Job) ปฏิบัติตามระเบียบ หรือวัฒนธรรมขององค์กร เช่น เวลาการทำงาน/เลิกงาน การแต่งกาย การลา การประชุม การรายงานผลการปฏิบัติงาน ในระยะนี้มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- 1) ผู้เรียนเข้ารับการปฐมนิเทศจากหน่วยงาน สถานประกอบการ
- 2) ปฏิบัติงานประจำ ตามที่ได้รับมอบหมาย อย่างเต็มความสามารถ
- 3) จัดทำโครงการรวบรวมหรือนวัตกรรม รายบุคคล หรือคู่
- 4) รายงานผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามแนวทางของหน่วยงานนั้น ๆ กำหนด

7.3 ระยะหลังดำเนินการ (Post-Work Experience)

เป็นการสรุปผล สะท้อนผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวทาง WiL ในระยะนี้มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- 1) ผู้เรียนนำเสนอผลงานนวัตกรรม/โครงการ และสะท้อนผลการเรียนรู้ร่วมกับหน่วยงานภาคีความร่วมมือ ในช่วง 1 สัปดาห์ก่อนสิ้นสุดการฝึกฝนงาน

แนวปฏิบัติ WiL สำหรับหลักสูตร BIS

- 2) จัดส่ง หลักฐานสิ่งที่แสดงถึงการเรียนรู้ (Learning Artifacts) เช่น แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน หนังสือรับรองการทำงาน
- 3) อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน สถานประกอบการ ร่วมประเมินผลประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

8.แนวปฏิบัติสำหรับการฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeships)

8.1 ระยะเวลาเตรียมการ (Pre-Work Experience)

เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนฝึกปฏิบัติงานจริงในหน่วยงาน สถานประกอบการ โดยการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความมุ่งหมายของการฝึกปฏิบัติงาน การสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับองค์กร และตำแหน่งงาน ติดต่อประสานงานเพื่อยื่นสมัครเข้าฝึกปฏิบัติงาน ในระยะนี้มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- 1) ผู้เรียนจัดทำเอกสารประกอบการยื่นสมัครเข้าฝึกปฏิบัติงาน (Résumé, CV, Portfolio) ให้ครบถ้วน โดยต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากอาจารย์ผู้ประสานชุดวิชา หรือคณะกรรมการบริหารหลักสูตรฯ
- 2) ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับหน่วยงาน สถานประกอบการที่ประสงค์จะขอฝึกปฏิบัติงาน ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์, อีเมล, เว็บไซต์, สื่อสังคม ฯลฯ
- 3) นำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับ ตำแหน่งงาน ลักษณะงาน หน่วยงาน สถานประกอบการ ที่ผู้เรียนประสงค์จะขอฝึกปฏิบัติงาน ต่อคณะกรรมการกรรมการบริหารหลักสูตรฯ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบจัดส่งผู้เรียนเข้าฝึกปฏิบัติงาน
- 4) เมื่อผ่านความเห็นชอบ และหน่วยงาน สถานประกอบการตอบรับเบื้องต้น ให้ผู้เรียนติดต่องานกองบริหารงานคณะ เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์หน่วยงาน สถานประกอบการร่วม WiL อย่างเป็นทางการ
- 5) หน่วยงาน สถานประกอบการตอบรับเข้าร่วม WiL

8.2 ระยะดำเนินการ (During Work Experience)

เป็นการลงมือปฏิบัติในหน่วยงาน สถานประกอบการ โดยปฏิบัติตนเช่นเดียวกับเป็นพนักงานชั่วคราวเต็มเวลา ในช่วงทดลองงาน (Probationary Period) ปฏิบัติตามระเบียบ หรือวัฒนธรรมขององค์กร เช่น เวลาการทำงาน/เลิกงาน การแต่งกาย การลา การประชุม การรายงานผลการปฏิบัติงาน ในระยะนี้มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- 1) ผู้เรียนเข้ารับการปฐมนิเทศจากหน่วยงาน สถานประกอบการ
- 2) ปฏิบัติงานประจำ ตามที่ได้รับมอบหมาย อย่างเต็มความสามารถ

แนวปฏิบัติ WiL สำหรับหลักสูตร BIS

- 3) จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน (Performance Report) ในระหว่าง
การปฏิบัติงาน
- 4) อาจารย์ที่ปรึกษานิเทศงานระยะที่ 1
- 5) ภายใน 1-3 สัปดาห์แรกของการฝึกปฏิบัติงาน ผู้เรียนจัดทำแบบเสนอ
แนวคิดเบื้องต้น (Concept paper) ให้อาจารย์ประจำสาขาพิจารณา
แล้วจึงนำไปพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการ (Proposal) สำหรับ
หน่วยงาน สถานประกอบการพิจารณา
- 6) จัดทำร่าง TOR ระหว่างหน่วยงาน สถานประกอบการ ผู้ทำโครงการ
และหลักสูตรฯ
- 7) ภายใน 1 เดือนแรก (หรือตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ใน TOR) ที่ทุกฝ่าย
ลงลายมือชื่อใน TOR ผู้ทำโครงการต้องจัดทำรายงานเบื้องต้น
(Inception Report) ส่งมอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจาก
หน่วยงาน สถานประกอบการตรวจรับ
- 8) ภายใน 2 เดือนหลังส่งรายงานเบื้องต้น (หรือตามระยะเวลาที่กำหนด
ไว้ใน TOR) ผู้ทำโครงการต้องจัดทำรายงานฉบับกลาง (Interim
Report) ส่งมอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน
สถานประกอบการตรวจรับ
- 9) ภายใน 2 เดือนหลังส่งรายงานฉบับกลาง (หรือตามระยะเวลาที่
กำหนดไว้ใน TOR) ผู้ทำโครงการต้องจัดทำร่างรายงานฉบับสมบูรณ์
(Draft- Final Report) ส่งมอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ
จากหน่วยงาน สถานประกอบการตรวจรับ
- 10) ก่อนสิ้นสุดช่วงทดลองงาน อาจารย์ที่ปรึกษานิเทศงานระยะที่ 2

8.3 ระยะหลังดำเนินการ (Post- Work Experience)

เป็นการสรุปผล สะท้อนผล และประเมินผลการเรียนรู้ตามแนวทาง WiL
ในระยษะนี้มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- 1) หน่วยงาน สถานประกอบการ นำผลงานไปใช้ประโยชน์ ประเมินผล
และกรอกแบบฟอร์มรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงการรวยยอด
- 2) ภายใน 3 สัปดาห์หลังส่งร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ (หรือตามระยะเวลา
ที่กำหนดไว้ใน TOR) ผู้ทำโครงการต้องจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์
(Final Report) พร้อมแนบแบบรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงการ

Work-integrated Learning

รวบยอด ส่งมอบให้อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงาน
สถานประกอบการตรวจรับ

- 3) ดำเนินการ รวบรวม หลักฐาน สิ่งที่แสดงถึงการเรียนรู้ (Learning Artifacts) ได้แก่ แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน หนังสือรับรองการทำงาน แบบประเมินการทำโครงการรวบยอด แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงการรวบยอด จัดส่งอาจารย์ผู้ประสานงานชุดวิชา เพื่อใช้สำหรับประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้
- 4) ผู้เรียนนำเสนอผลงาน และประสบการณ์การเรียนรู้แบบ WiL ด้วย วาจา หรือจัดนิทรรศการ ในงาน iSchool Showcase เพื่อให้อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ประกอบการ ร่วมประเมินผลประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ตามแนวทาง WiL

9. สิ่งแสดงถึงการเรียนรู้ (Learning Artifacts)

WiL มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ ด้วยการเรียนรู้จริงจากประสบการณ์ในสถานประกอบการระหว่างการศึกษา บนฐานของหลักวิชาและปรากฏการณ์จริง ดังนั้นสิ่งที่แสดงถึงทักษะ ความสามารถ หรือสมรรถนะของผู้เรียน จึงไม่ใช่ผลคะแนนจากการสอบ หากแต่เป็นผลงานที่แสดงถึงการเรียนรู้จากการทำงาน หรือหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถนั้น ๆ หลักสูตร BIS กำหนดหลักฐาน สิ่งที่แสดงถึงการเรียนรู้ (Learning Artifacts) หรือตัวอย่างงาน (Work Examples) ที่ผู้เรียนต้องแสดงออก เพื่อวัดระดับประสิทธิภาพการทำงาน แบบองค์รวม ดังนี้

9.1 รายงานผลการปฏิบัติงาน (Performance Report)

คือ รายงานที่ผู้ฝึกฝนงาน/ฝึกปฏิบัติงาน จัดทำขึ้นเพื่อแสดงกระบวนการทำงาน สมรรถนะ และผลสำเร็จของการทำงาน สถานประกอบการอาจกำหนดให้ผู้ฝึกฝนงาน/ฝึกปฏิบัติงาน ต้องเขียนรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นรายวัน รายสัปดาห์ หรือ ตามภารกิจที่มีมอบหมาย ดังนั้นรูปแบบของการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงาน จึงขึ้นอยู่กับแนวปฏิบัติหรือวัฒนธรรมของแต่ละองค์กร หากไม่มีการกำหนดรูปแบบที่ชัดเจน ผู้เรียนอาจจะประยุกต์ใช้แนวทางในการเขียน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ คือ

ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับองค์การ ประกอบด้วย

- 1) ประเภท/ลักษณะ/ความมุ่งหมาย
- 2) ประวัติความเป็นมา
- 3) หน้าที่และโครงสร้างการบริหารงาน

ส่วนแสดงหน้าที่และความรับผิดชอบ ประกอบด้วย

- 1) คำอธิบายตำแหน่งงาน (Job Description)
- 2) ลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย
- 3) ผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน (พี่เลี้ยง)
- 4) ระยะเวลาการทำงาน

ส่วนแสดงรายละเอียดการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

- 1) บันทึกการทำงานในแต่ละวัน/งานที่ได้รับมอบหมาย
- 2) การพัฒนาสมรรถนะ
- 3) ประโยชน์ที่ได้รับ
- 4) ปัญหาอุปสรรค

- 5) การแก้ไข
- 6) ลายมือชื่อ ผู้ควบคุม/ประเมินผล

นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถจัดทำเอกสารที่แสดงถึงการพัฒนาสมรรถนะ เช่น แฟ้มสะสมผลงาน นวัตกรรม บทความ ฯลฯ เพื่อนำมาใช้ประกอบการประเมินเลื่อนระดับ หรือประเมินเปลี่ยนค่าในระบบเทียร์ เป็นเกรดในระบบตัวอักษรได้อีกด้วย

9.2 แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน (Employee Evaluation Form)

คือ เอกสารที่ผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน หรือพี่เลี้ยง ใช้ประเมินสมรรถนะ ผู้เรียนที่ฝึกฝนงานหรือฝึกหัดงานในหน่วยงาน สถานประกอบการ ตามชุดวิชา WiL ประกอบด้วยการประเมิน 4 ด้าน คือ ความรู้ ทักษะ จริยธรรม และลักษณะบุคคล

9.3 หนังสือรับรองการทำงาน (Employment Reference Letter)

คือ เอกสารที่หน่วยงาน สถานประกอบการออกให้สำหรับผู้ที่ผ่านการฝึกฝนงาน ฝึกปฏิบัติงาน ตามระยะเวลาที่กำหนด หรือผ่านช่วงการประเมินทดลองงาน (Probationary Period) เป็นหลักฐานยืนยันว่าผู้เรียนมีคุณสมบัติ สามารถปฏิบัติงานได้จริง รูปแบบของใบรับรองนั้น ขึ้นอยู่กับแต่ละหน่วยงาน สถานประกอบการกำหนด

9.4 รายงานโครงการรวบยอด (Capstone Project Report)

คือ รายงานที่ผู้เรียน จัดทำขึ้นเพื่อแสดงกระบวนการและผลลัพธ์ของโครงการรวบยอด ตาม TOR ในชุดวิชานั้น ๆ ซึ่งหลักสูตร BiS, iSchool KKU กำหนดให้ผู้เรียนต้องจัดส่งรายงานเป็นระยะ ตามลำดับดังนี้

- 1) รายงานเบื้องต้น (Inception Report)
- 2) รายงานฉบับกลาง (Interim Report)
- 3) รายงานฉบับร่าง-สุดท้าย (Draft-Final Report)
- 4) รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)

9.5 แบบประเมินการทำโครงการรวบยอด (Capstone Project Evaluation Form)

คือ เอกสารที่ผู้เชี่ยวชาญในสถานประกอบการ ผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน หรือพี่เลี้ยง ประเมินความสามารถของผู้เรียน ในการทำโครงการรวบยอด ที่ได้รับ โจทย์จากสถานประกอบการ

9.6 แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงการรวบยอด

คือ เอกสารที่หน่วยงาน สถานประกอบการ รับรองว่าโครงการรวบยอดที่ ผู้เรียนจัดทำขึ้น เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน หรือสามารถแก้ปัญหาทางธุรกิจได้จริง

ตัวอย่างแบบประเมินและหนังสือรับรองต่าง ๆ ในภาคผนวก

10. การนิเทศงาน (Supervision)

การนิเทศงานเป็นกลไกสำคัญของ WiL ที่ทำให้เกิดการเชื่อมต่อการเรียนรู้ ในสถานศึกษากับสถานประกอบการ เป็นทั้งการกำกับ ติดตาม ประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน และเป็นการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษากับสถานประกอบการ ในการผลิตบัณฑิตที่มีสมรรถนะสูงตรงกับความต้องการกำลังคน ในอุตสาหกรรมเป้าหมาย

หลักสูตร BiS, iSchool KKU มีแนวปฏิบัติในการนิเทศงาน WiL ดังนี้

- 1) กำหนดให้ ชุดวิชา HS 214 797 การฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeship) แบ่งเป็น 5-6 กลุ่ม (Sec.) มีอาจารย์ประจำกลุ่ม 1-2 คน ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาโครงการรวบยอด และนิเทศงานระหว่างการฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียน 5-6 คน
- 2) การนิเทศงานระยะที่ 1 เป็นการชี้แจงทำความเข้าใจ เกี่ยวกับรูปแบบวิธีการ เงื่อนไข ข้อตกลงต่าง ๆ เกี่ยวกับ WiL ต่อสถานประกอบการ แนะนำเกี่ยวกับอัตลักษณ์ ความมุ่งหมายของหลักสูตร BiS, iSchool KKU ในการพัฒนาผู้เรียนตามกระบวนการเรียนรู้ใหม่ รับฟังความต้องการความต้องการและความคาดหวังของสถานประกอบการ เกี่ยวกับกำลังคน ว่าควรมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะบุคคล อย่างไร พร้อมจัดบันทึกประเด็นสำคัญ เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้สามารถผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ที่ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม
- 3) การนิเทศงานระยะที่ 2 เป็นการกำกับ ติดตามความก้าวหน้าในการฝึกปฏิบัติงานของผู้เรียน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับตัวแทนสถานประกอบการ รับฟังปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ (VoS) และร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไข ปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง หลักสูตร BiS, iSchool KKU กับสถานประกอบการ โดยเฉพาะประเด็นการขอความอนุเคราะห์รับผู้เรียนในรุ่นต่อไปเข้า WiL และแสวงหาความร่วมมือ ในการเชิญมาเป็น วิทยากร/อาจารย์พิเศษ/ผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกับ iSchool KKU หรือทำ MOU อย่างเป็นทางการต่อไป

11. การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ (Assessment of LOs)

การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้เป็นกุญแจสำคัญของ WiL ที่ยืนยันว่าผู้เรียนมีสมรรถนะตรงกับความต้องการของสถานประกอบการ มีประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการฝึกปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษาดังนั้นวิธีการหลักในการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ คือ การประเมินแบบบูรณาการ (Integrated Assessment) หรือแบบสภาพจริง (Authentic Assessment) โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อ

- 1) ให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) สำหรับนำไปใช้ปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 2) บ่งชี้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของผู้เรียน (ผ่าน/ตก) หรือจัดระดับความสามารถของผู้เรียน (เกรด)

การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของ WiL ในหลักสูตร BIS มีแนวทางดังนี้

11.1 ระยะเตรียมการ (Pre-Work Experience)

- 1) ผู้สอนชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ เช่น หลักการ วิธีการ ขั้นตอน เกณฑ์ ฯลฯ ให้ผู้เรียนรับทราบร่วมกัน
- 2) ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน ระยะเวลาในการส่งมอบงาน ผลงานที่ใช้ประเมิน การประเมินตนเอง และการประเมินเพื่อน โดยทำข้อตกลงร่วมกันทั้งชั้นปี
- 3) ตัวแทนหลักสูตรชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ให้พี่เลี้ยง หรือตัวแทนหน่วยงาน สถานประกอบการ รับทราบ

11.2 ระยะดำเนินการ (During Work Experience)

- 1) พี่เลี้ยง หรือผู้แทนสถานประกอบการ ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เรียนตามแนวปฏิบัติขององค์การ เช่น การสังเกตพฤติกรรม (Behavior Observation), การทดสอบทักษะ (Skill Examination), การประเมินแบบ 360 องศา (360 Degrees Assessment) โดยพิจารณาจากรายงานการปฏิบัติงาน (Work

- Performance Report) ของผู้เรียน ตามแบบประเมินผลการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 30)
- 2) พี่เลี้ยง หรือผู้แทนสถานประกอบการ ประเมินผลการทำโครงการรวบยอด จากการปฏิบัติตาม TOR, การรายงานโครงการ (Project Report Assessment), การประเมินกระบวนการทำงาน/บทบาทในการทำกิจกรรม (Assessment of Work Processes /Activity Roles), การประเมินแบบ 360 องศา (360 Degrees Assessment) ตามแบบประเมินการทำโครงการรวบยอด (ร้อยละ 30)
 - 3) อาจารย์ที่ปรึกษา ประเมินผลการทำโครงการรวบยอด จากการปฏิบัติตาม TOR, การรายงานโครงการ (Project Report Assessment), การประเมินกระบวนการทำงาน/บทบาทในการทำกิจกรรม (Assessment of Work Processes /Activity Roles) ด้วยแบบประเมินการทำโครงการรวบยอด (ร้อยละ 30)
 - 4) ผู้เรียนประเมินตนเอง (Self – Assessment) หรือเพื่อนร่วมทีม (Peer Assessment) หรือ สะท้อนผลการทำงานเป็นทีม (Assessment of Result of Team-work Effort) ด้วยรายงานผลการปฏิบัติงาน (Performance Report) และการถอดบทเรียน (AAR) (ไม่นำมาคิดคะแนน แต่นำมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน)
 - 5) ผู้เรียนรวบรวมหลักฐานการเรียนรู้ เช่น หนังสือรับรองการทำงาน (Employment Reference Letter) แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงการรวบยอด สำหรับประกอบการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้
 - 6) อาจารย์ที่ปรึกษา คณะกรรมการหลักสูตรฯ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ประกอบการ ประเมินผลโครงการรวบยอด จากการนำเสนอผลงานด้วยวาจา หรือจัดนิทรรศการในงาน iSchool Showcase ด้วยแบบประเมินการนำเสนอโครงการรวบยอด (ร้อยละ 10)
 - 7) เมื่อยังไม่สิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ในชุดวิชา หลักสูตรจะประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ด้วยระบบเกียรติ เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบถึงระดับความสามารถของตน

11.3 ระยะเวลาดำเนินการ (Post- Work Experience)

- 1) เมื่อสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ ผู้ประสานงานชุดวิชา (Module Coordinator) จะประมวลผลคะแนนของผู้เรียน และประเมินผลเป็นระดับคะแนนตัวอักษร (เกรด) โดยมีอาจารย์ผู้สอนในชุดวิชา หรือคณะกรรมการบริหารหลักสูตรร่วมให้ความเห็นชอบ จากนั้นจึงส่งให้คณะวิชาดำเนินการตามลำดับ เพื่อแสดงผลให้ระบบทะเบียนการศึกษาต่อไป
- 2) ผู้เรียนนำผลการประเมินไปปรับปรุงแก้ไขจุดที่บกพร่อง พัฒนาการเรียนรู้ ยกระดับสมรรถนะของตนเองให้สูงขึ้น
- 3) ผู้สอน และหลักสูตร นำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น
- 4) หน่วยงาน สถานประกอบการ นำผลการประเมินไปใช้เพื่อปรับปรุง พัฒนาระบบการฝึกอบรม การเรียนรู้ การสอนงาน ในองค์กรต่อไป

Work-integrated Learning

ตารางที่ 4 สรุปแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

WIL	Assessment Techniques	Criterion
Internships	-Behavior Observation -Assessment of Result of Team-work Effort -360 Degrees Assessment -Project Report Assessment	Establishment 60 % iSchool KKU 40 %
Traineeships	-Behavior Observation -Skill Examination -Self Assessment -Peer Assessment -360 Degrees Assessment -Project Report Assessment	Establishment 40 % iSchool KKU 60 %
Apprenticeships	-Behavior Observation -Skill Examination -Self Assessment -360 Degrees Assessment -Project Report Assessment	Establishment 40 % iSchool KKU 60 %

ตารางที่ 5 ระบบเทียร์ (TIER) เมื่อเทียบกับระดับคะแนนตัวอักษร

เทียร์	ระดับคะแนนตัวอักษร	ช่วงคะแนน	ความหมาย	ค่าคะแนนต่อหน่วยกิต
1 อยู่ในระดับนำพอใจ เป็นไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ	A	84.5-100	ผลการประเมินชั้นดีเยี่ยม	4.0
	B+	79.5-84.4	ผลการประเมินชั้นดีมาก	3.5
	B	74.5-79.4	ผลการประเมินชั้นดี	3.0
2 (Watchlist) อยู่ในระดับเฝ้าระวัง และต้องพยายามพัฒนาตนเองให้ยกระดับไปสู่เทียร์1 ด้วยผลงาน, นวัตกรรมต่าง ๆ, หลักฐานการฝึกอบรม/การพัฒนาตนเอง ฯลฯ	C+	69.5-74.4	ผลการประเมินชั้นค่อนข้างดี	2.5
	C	64.5-69.4	ผลการประเมินพอใช้	2.0
3 อยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ หากได้รับการประเมินในระดับนี้ 2 ครั้งติดกัน จะเข้าสู่การพิจารณาให้ซ้ำชั้น (Repeat)	D+	59.5-64.4	ผลการประเมินชั้นอ่อน	1.5
	D	54.5-59.4	ผลการประเมินชั้นอ่อนมาก	1.0
4 อยู่ในระดับที่ไม่ผ่านตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ	F	0.0-54.4	ผลการประเมินชั้นตก	0

แนวปฏิบัติ WiL สำหรับหลักสูตร BIS

ตารางที่ 6 สรุป WiL หลักสูตร BIS

องค์ประกอบ (Elements)	การฝึกหัดงาน (Internships)	การฝึกฝนงาน (Traineeships)	การฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeships)
เป้าหมาย	เตรียมความพร้อมให้คุ้นเคยกับบริบทการทำงานในองค์การ	ซักซ้อมการทำงานก่อนไปปรับการฝึกปฏิบัติงาน	ฝึกให้พร้อมทำงานได้จริง/ ให้ได้รับการบรรจุทำงาน
การปฏิบัติสถานะพนักงาน	Part-time	Contract	Probation
ระยะเวลา	ไม่ต่อเนื่อง 1-2 เดือน	ต่อเนื่อง 1-3 เดือน	ต่อเนื่องไม่ต่ำกว่า 5 เดือน
ชุดวิชา	เป็นส่วนหนึ่งของชุดวิชาหลัก/เสริม	HS 214 796	HS 214 797
Capstone project	ทีม/เดียว	คู่/เดียว	เดียว
หน่วยงานภาคี	สถานประกอบการภาคธุรกิจ ขนาดเล็ก/กลาง	KKU Library KKU Production House สถานประกอบการภาคธุรกิจ ขนาดเล็ก/กลาง	สถานประกอบการภาคธุรกิจ ขนาดกลาง /ใหญ่
เอกสารที่จำเป็นต้องยื่นขอ WiL	☒ Team Profile ☒ Proposal ☒ หนังสือขอความอนุเคราะห์หน่วยงานร่วม WiL	☒ CV ☒ หนังสือขอความอนุเคราะห์หน่วยงานร่วม WiL	☒ Résumé ☒ CV ☒ Portfolio ☒ หนังสือขอความอนุเคราะห์หน่วยงานร่วม WiL
หลักฐานการปฏิบัติงาน	☒ รายงานโครงงานฯ	☒ รายงานผลการปฏิบัติงาน ☒ รายงานโครงงานฯ	☒ รายงานผลการปฏิบัติงาน ☒ รายงานโครงงานฯ
เครื่องมือในการประเมิน	☒ แบบประเมินการทำโครงงานฯ ☒ การถอดบทเรียน	☒ แบบประเมินการทำโครงงานฯ ☒ แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน ☒ การถอดบทเรียน	☒ แบบประเมินการทำโครงงานฯ ☒ แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน ☒ การถอดบทเรียน
หลักฐานการผ่าน WiL	☒ แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงงานฯ	☒ หนังสือรับรองการทำงาน ☒ แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงงานฯ	☒ หนังสือรับรองการทำงาน ☒ แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงงานฯ
การนำเสนอผลงาน	☒ ในชุดวิชา ☒ ในงาน iSchool Showcase	☒ ในสถานประกอบการ ☒ ในงาน iSchool Showcase	☒ ในสถานประกอบการ ☒ ในงาน iSchool Showcase

Work-integrated Learning

ส่วนที่ 3

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เรียน WiL

กิตติยา สุทธิประภา

วิศปตย์ ชัยช่าย

BiS Program, iSchool KKU

1. บทบาท หน้าที่ของผู้เรียน

จุดเน้นสำคัญของ WiL คือ การหลอมรวมกันระหว่างความรู้ทางทฤษฎี คุณลักษณะบุคคลที่ได้จากการเล่าเรียนในสถานศึกษา กับทักษะการทำงานในสถานประกอบการ บ่มเพาะให้เกิดความสามารถในบริบทการทำงานจริง ผู้เรียนต้องมีกรอบความคิด (Mindset) ที่เชื่อว่า การฝึกฝนปฏิบัติ ลงมือทำ คือการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาสมรรถนะ ยกระดับศักยภาพของผู้เรียนได้ มิใช่เฉพาะการเรียนรู้จากการฟังบรรยาย (Lecture) หรือท่องจำจากตำราแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จจึงอยู่ที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีอาจารย์ หน่วยงาน สถานประกอบการ ใกล้เคียงอื่น ๆ เป็นส่วนเสริมให้บรรลุความสำเร็จ

WiL แตกต่างจากการเรียนรู้แบบเดิม ที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้ดูดซับความรู้ที่ถ่ายทอดจากอาจารย์ เข้าชั้นเรียนตามตารางเรียน ทำงานตามมอบหมาย และสอบประจำภาคการศึกษา แต่ WiL เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้เดิม ไปสู่การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ (Experiential Learning) ที่ผู้เรียนมีบทบาทเป็นผู้เล่นจริง (Player) ส่วนอาจารย์มีบทบาทเป็นโค้ช (Coaching) ดังนั้นการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ ผู้เรียนจึงมีหน้าที่และบทบาทสำคัญ ในการที่จะต้องสร้างผลงานและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังร่วมกัน

ตารางที่ 7 บทบาทและหน้าที่ของผู้เรียน (iStudent) ตาม WiL

บทบาท	หน้าที่
ผู้เรียนในหลักสูตร	<ol style="list-style-type: none"> 1) แสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ 2) เข้ารับคำปรึกษาจากอาจารย์ในประเด็นที่ไม่สามารถหาคำตอบได้ด้วยตนเอง 3) แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนต่าง ๆ กับมิตรทางวิชาการ (Colleagues) 4) รับผิดชอบต่องานทางวิชาการที่ได้รับมอบหมาย 5) พัฒนาสมรรถนะ ด้านความรู้-ทักษะ-คุณลักษณะส่วนบุคคลอย่างต่อเนื่อง 6) รวบรวมและจัดเก็บผลงานที่แสดงถึงสมรรถนะที่พัฒนาอย่างเป็นระบบ 7) ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง (Learning Style) 8) ประพฤติตนเหมาะสมตามคุณธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น คือ วิทยา ปัญญา และจริยา
ผู้ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ	<ol style="list-style-type: none"> 1) กำหนดความต้องการ/ขนาดการทำงานในตำแหน่งที่ตนเองสนใจ 2) แสวงหาองค์กร/สถานประกอบการ ที่สามารถรับเข้า WiL ในตำแหน่งงาน/หน้าที่นั้น 3) จัดทำ Résumé/CV/Portfolio ที่พร้อมสำหรับการสมัคร WiL 4) เมื่อเข้า WiL ในองค์กรต้องปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรม กฎ ระเบียบ แนวปฏิบัติขององค์กรนั้น ๆ 5) มีความรับผิดชอบต่องานที่มอบหมาย 6) มีบุคลิกภาพดี ทั้งในแง่การแต่งกาย การสื่อสาร การวางตัวเหมาะสมกับตำแหน่งงาน มารยาททางสังคม 7) จัดทำโครงการรายชด ให้เสร็จตาม TOR

2.การเตรียมความพร้อมผู้เรียนก่อน WiL

WiL เน้นการฝึกปฏิบัติอย่างเป็นระบบ (Systematic Training) โดยใช้สถานประกอบการเป็นแหล่งเรียนรู้ ในการสร้างประสบการณ์การทำงานอย่างมีโครงสร้าง (Structured Work Experience) โดยอาศัยความร่วมมือของสถาบันการศึกษา กับสถานประกอบการ (Institutional Partnerships) ดังนั้นจึงผู้เรียนต้องเตรียมความพร้อมตั้งแต่เนิ่น ๆ และต่อเนื่อง จากการสะสมประสบการณ์จากการเรียนรู้ทุกรูปแบบ เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ, การสัมมนา, การทำโครงการ, การจัดกิจกรรม (Event) เพื่อสร้างประวัติการทำงาน (Profile) และสร้างโอกาสให้ทีมงานทำ โดยมีข้อพึงตระหนักดังนี้

- 1) พัฒนาความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะส่วนบุคคล ที่เหมาะสมกับตำแหน่งงานที่ต้องการ WiL เช่น ภาษาต่างประเทศ, การใช้โปรแกรมประยุกต์, การทำเนื่อหาดิจิทัล, การวิเคราะห์ธุรกิจ ฯลฯ
- 2) จัดทำเอกสารที่จำเป็นต่อยื่นขอสมัคร WiL คือ (1) Résumé (2)Curriculum Vitae (3)Portfolio ให้ถูกต้อง ครบถ้วน สอดคล้องกับองค์กรและตำแหน่งงานที่ต้องการสมัคร

- 3) ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับสถานประกอบการ พร้อมแนบสารสนเทศเกี่ยวกับหลักสูตร BiS, iSchool KKU (Booklet) เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจถึงความมุ่งหมายของหลักสูตร

เอกสารที่จำเป็นต่อยื่นขอสมัคร WIL

Résumé, Curriculum Vitae (CV), Portfolio เป็นเอกสารที่ใช้ในการสมัครงาน แต่มีลักษณะและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป ซึ่งฝ่ายบริหารทรัพยากรบุคคล (HR) นำไปใช้ประกอบการคัดเลือกเบื้องต้น

Résumé เป็นเอกสารสรุปที่สั้น กระชับ เน้นที่ประสบการณ์ทำงานและทักษะที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งงานที่ต้องการสมัคร

- มีความยาวไม่เกินหน้ากระดาษเดียว
- เลือกเฉพาะประวัติ และผลงานที่โดดเด่นมานำเสนอ
- มักใช้สมัครงานทั่วไป หรือแนะนำตัวผู้สมัครงาน
- ออกแบบให้ดึงดูดความสนใจได้

CV เป็นเอกสารที่ระบุนรายละเอียดทั้งหมดเกี่ยวกับประวัติการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ทักษะ และความสามารถอื่น ๆ ซึ่ง HR นำไปใช้ประกอบการบรรจุแต่งตั้งในตำแหน่งงาน

- มีรายละเอียดมากกว่า Résumé และอาจยาวหลายหน้า
- เรียงประวัติการศึกษา ฝึกอบรม ประสบการณ์ ตามลำดับเวลา
- มักใช้ในการสมัครงานที่ต้องการรายละเอียดที่มากขึ้น หรืองานที่ต้องการผู้สมัครมีประสบการณ์ทางวิชาชีพ
- มีความเป็นทางการกว่า Résumé

Portfolio เป็นเอกสารที่รวบรวมผลงานที่ผ่านมา ตามที่อ้างถึงใน CV, Résumé เช่น งานออกแบบ นวัตกรรม รางวัล

- มักมีรูปแบบที่หลากหลาย อาจเป็นเว็บไซต์, โฟลด์ดิจิทัล, สิ่งพิมพ์
- รวบรวม เรียบเรียงอย่างเป็นระบบ เช่น เรียงตามลำดับเวลา จัดหมวดหมู่ตามประเภทผลงาน
- มีการออกแบบให้ดึงดูดความสนใจ

หลักสูตร BiS กำหนดให้ผู้เรียนทุกคนที่ลงทะเบียนในชุดวิชา WiL ต้องจัดทำ Résumé, CV, Portfolio เพื่อประกอบการยื่นขอฝึกฝนงาน และฝึกปฏิบัติงาน ในสถานประกอบการ

การจัดพิมพ์ชื่อสาขา/หลักสูตรที่ถูกต้อง

สาขาวิชา (Department) คือ หน่วยงานตามโครงสร้างบริหารงาน ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จัดการเรียนการสอน ระดับปริญญาตรี-โท-เอก มีหัวหน้าสาขาวิชา และอาจารย์ประจำสาขาวิชาสังกัด

- ชื่อเต็ม: สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ชื่อแบรนด์: iSchool KKU [i ใช้ตัวอักษรพิมพ์เล็ก]

iSchoolKKU

หลักสูตร (Program) คือ แผนงานหรือโครงการจัดการเรียนรู้ ที่จัดทำขึ้นอย่างเป็นระบบ แบ่งเป็น 2 ระดับใหญ่ๆ คือ ต่ำกว่าบัณฑิตศึกษา และ บัณฑิตศึกษา หลักสูตรที่ผู้เรียนกำลังศึกษาอยู่นี้ คือ หลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต ไม่มีวิชาเอก/วิชาโท ในทำนองเดียวกันกับหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จึงไม่ต้องวงเล็บ (สารสนเทศศาสตร์) อีก การเขียนชื่อหลักสูตร สามารถเขียนได้ดังนี้

- ชื่อเต็มภาษาไทย: หลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต [ไม่มีกรันต์]
- ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ: Bachelor Program in Information Science
- ชื่อย่อภาษาไทย: สท.บ.
- ชื่อย่อภาษาอังกฤษ: B.I.S. [แบบทางการ]
- ชื่อแบรนด์ BiS [i ตัวพิมพ์เล็ก]

**ต้องมีคำว่า “หลักสูตร” นำหน้าเสมอ เมื่อใช้คำว่า “สารสนเทศศาสตรบัณฑิต” หากไม่มีคำว่า “หลักสูตร” ใช้ว่า “สารสนเทศศาสตร์ (BiS)”

BiS KKU

หากต้องการระบุสังกัดของนักศึกษา สามารถเขียนได้ดังนี้

- แบบเป็นทางการ: นักศึกษาหลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- แบบกึ่งทางการ: นักศึกษาสารสนเทศศาสตร์ ชั้นปีที่.....
- แบบมุ่งเน้นแบรนด์: iStudent KKU รุ่นที่ 48, 49, 50...

ศึกษาเพิ่มเติมจาก: คู่มือการใช้งานแบรนด์สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ (iSchool KKU Brand Guideline) <https://kku.world/1i4hy>

3. การเลือกสถานประกอบการ WiL

ผู้เรียนควรให้ความสำคัญกับการพิจารณาเลือกสถานประกอบการร่วม WiL โดยเฉพาะในการฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeships) ซึ่งมีระยะเวลาสั้นกว่าการฝึกประเภทอื่น

หลักสูตร BIS, iSchool KKU กำหนดแนวทางในการพิจารณาเลือกสถานประกอบการร่วม WiL เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร และเป็นไปตามนโยบายโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ ดังนี้

ตารางที่ 8 ประเภทและลักษณะของสถานประกอบการ WiL

ด้าน	ลักษณะ
ประเภท หน่วยงาน	สถานประกอบการ ภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรม (Business Sector/ Industry) ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ ☒ องค์กรในกลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัล ☒ องค์กรที่มุ่งเน้นกลยุทธ์การเปลี่ยนผ่านเป็นดิจิทัล (DX) ☒ องค์กรที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล-สารสนเทศ-ความรู้ ความรู้ (Data, Information & Knowledge-Driven Organizations) ☒ องค์กรที่มีหน้าที่ (Function) ทางการบริหารจัดการข้อมูล-สารสนเทศ-ความรู้ เช่น การวางแผนยุทธศาสตร์ การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการเอกสาร การผลิต จัดทำ และเผยแพร่เนื้อหา ☒ องค์กรที่ต้องใช้ข้อมูล-สารสนเทศ-ความรู้ สำหรับการสนับสนุน การตัดสินใจ ในกระบวนการทางธุรกิจต่าง ๆ เช่น การบริหารงานลูกค้า การบริหารทรัพยากรบุคคล การพัฒนาผลิตภัณฑ์
ขนาด หน่วยงาน	☒ กลาง (M: กลุ่มการผลิต นับจากรายได้รวมของปีล่าสุด น้อยกว่า/เท่ากับ 50 ล้านบาท กลุ่มการบริการ นับจากรายได้รวมของปีล่าสุด น้อยกว่า/เท่ากับ 30 ล้านบาท) ☒ ใหญ่ (L: กลุ่มการผลิต นับจากรายได้รวมของปีล่าสุด มากกว่า 50 ล้านบาท กลุ่มการบริการ นับจากรายได้รวมของปีล่าสุด มากกว่า 30 ล้านบาท) *ตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับขนาดบริษัทได้ที่ https://data.creden.co/ **กรณีหน่วยงานขนาดเล็ก จะต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการหลักสูตร BIS เป็นกรณีพิเศษ
ความพร้อม ของ หน่วยงาน	☒ สามารถรับผู้เรียนเข้าฝึกได้ไม่ต่ำกว่า 5 เดือน ☒ มีผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ควบคุมงาน/พี่เลี้ยง ให้คำแนะนำการทำงาน และกำกับดูแลการทำโครงงานรวบยอด ☒ มีงานประจำมอบหมายให้ผู้เรียน เช่นเดียวกับพนักงานชั่วคราวของหน่วยงาน ☒ มีปัย (Pain Point) ให้ผู้เรียนสามารถทำโครงงานรวบยอดควบคู่กับงานประจำได้
อื่น ๆ	☒ ควรเลือกหน่วยงาน ที่มีโอกาสรับผู้เรียนบรรจุเข้าทำงานหลังผ่านระยะทดลองงาน (Pro.) หรือ ☒ ควรเลือกหน่วยงาน ที่มีชื่อเสียงเพื่อให้ผู้เรียนมีประวัติการทำงาน (Profile) ที่ดี

iSchool KKU มีความร่วมมือกับสถานประกอบการภาคีร่วม WiL กว่า 50 แห่ง และมีหลายหน่วยงานรับผู้เรียนที่ผ่านการฝึกปฏิบัติงานเข้าเป็นพนักงานทันทีแม้จะยังไม่สำเร็จการศึกษาก็ตาม

สถานประกอบการที่มีลักษณะสอดคล้องกับความมุ่งหมายของหลักสูตร และเป็นไปตามนโยบายโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ เช่น

Work-integrated Learning

ตารางที่ 9 ตัวอย่างสถานประกอบการที่มีลักษณะสอดคล้อง WIL

สถานประกอบการ	ประเภทธุรกิจ	ขนาด	เว็บไซต์
บริษัท อาร์เอส จำกัด (มหาชน)	กิจกรรมด้านความบันเทิง สื่อ เพลง และดิจิทัลคอนเทนต์	L	http://www.rs.co.th
บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)	ซิเมนต์และผลิตภัณฑ์ก่อสร้าง เคมีคอลล์ แพคเกจจิง	L	https://career.scg.com/
บริษัท เทโร เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)	การผลิตรายการโทรทัศน์ วิทยุโฆษณา จัดคอนเสิร์ตและการแสดง	L	https://corporate.tereoasia.com/
บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจเพลงครบวงจร โคมอปปี้ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ผ่านดาวเทียม และสื่อ	L	https://www.gmmgrammy.com/th
บริษัท เวิร์คพอยท์ เอ็นเทอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)	การผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อออกอากาศและขายโฆษณาในสถานีโทรทัศน์ของบริษัท ซึ่งออกอากาศในระดับดิจิทัล	L	https://www.workpoint.co.th/careers
บริษัท ทริเปิ้ล วี บรอดคาสท์ จำกัด (ไทยรัฐทีวี)	ผลิตข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร สื่อบันเทิง	L	https://www.thairath.co.th/
บริษัท เดอะ วัน เอ็นเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)	ผลิตรายการโทรทัศน์ จัดงานอีเวนต์ การให้เข้าสถานที่ถ่ายทำ	L	https://www.theoneenterprise.com/about/
บริษัท อมรินทร์ บิวด์ เซ็นเตอร์ จำกัด	ผลิตและจัดจำหน่าย สื่อสิ่งพิมพ์และดิจิทัล	L	https://amarin.co.th/
บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)	สร้างสรรค์และผลิตสื่อดิจิทัล งานแฟร์และอีเวนต์	L	https://amarin.co.th/
บริษัท ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน)	การจัดการข้อมูลทางการเงิน และธนาคารดิจิทัล	L	www.krungsri.com
บริษัท ขอนแก่น บิวโรวี จำกัด	ผลิตสินค้าอุปโภคบริโภค ภายใต้การบริหารงานโดย บริษัท สิงห์ คอร์เปอเรชั่น	L	https://kkb.boonrawd.co.th/th/index
บริษัท สรรพสินค้าเซ็นทรัล จำกัด	การขายปลีกสินค้าและให้บริการพื้นที่สำหรับร้านค้า	L	www.central.co.th
บริษัท ฟูจิจิล์ม (ประเทศไทย)	ผลิตภัณฑ์ทางด้านภาพถ่ายภาพ เครื่องมือแพทย์ สิ่งพิมพ์ กราฟิกอาร์ต และกิจกรรมและงานสัมมนา	L	https://www.fujifilm.com/th/th
บริษัท จัสมิน เทคโนโลยี โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจระบบสื่อสารโทรคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศ	L	https://jts.co.th/
บริษัท ซัสโก้ จำกัด (มหาชน) SUSCO PUBLIC COMPANY LIMITED	ธุรกิจจัดจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและสถานีบริการน้ำมัน	L	https://www.susco.co.th/homepage.asp
บริษัท แพลน บี มีเดีย จำกัด(มหาชน)	ให้บริการโฆษณา และผลิตสื่อบนแพลตฟอร์มต่าง ๆ	L	https://investor.planbmedia.co.th/th/home
บริษัท แอสสิริ จำกัด (มหาชน)	ธุรกิจด้านการพัฒนาและบริการด้านอสังหาริมทรัพย์	L	https://www.sansiri.com/thai/
บริษัท ออริจิน พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด(มหาชน)	ธุรกิจด้านการพัฒนาและบริการด้านอสังหาริมทรัพย์	L	https://investor.origin.co.th/en/home
บริษัท เดนทัลลู วัน (กรุงเทพฯ) จำกัด	ผลิตสื่อโฆษณาและเป็นตัวแทนดำเนินการสร้างสรรค์ผลงานงานโฆษณาทุกแพลตฟอร์ม	M	https://www.dentsucreative.com/
Woody world (วัดดิ เวิลด์ จำกัด)	ผลิตสื่อบันเทิง ออนไลน์คอนเทนต์ ดิจิทัลคอนเซนซี และอีเวนต์	M	https://woodyworld.co/
บริษัท บริลเลียน แอนด์ มิลเลียน จำกัด	ดิจิทัลคอนเซนซี วางแผนกลยุทธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์และสื่อดิจิทัล	M	http://www.brilliantmillion.com/
บริษัท ดาต้าเซต จำกัด	บริการข่าวสารข้อมูล กิจกรรมการบริหารจัดการและประมวลผลข้อมูล	M	https://www.dafaxet.co/
บริษัท เอ็ม เอฟ อี ซี (MFEC) จำกัด(มหาชน)	ตัวแทนจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี พัฒนาโปรแกรมระบบคอมพิวเตอร์ และระบบอินเทอร์เน็ต อีคอมเมิร์ซ ของบริษัทจากประเทศสหรัฐอเมริกา	L	https://www.mfec.co.th/en/

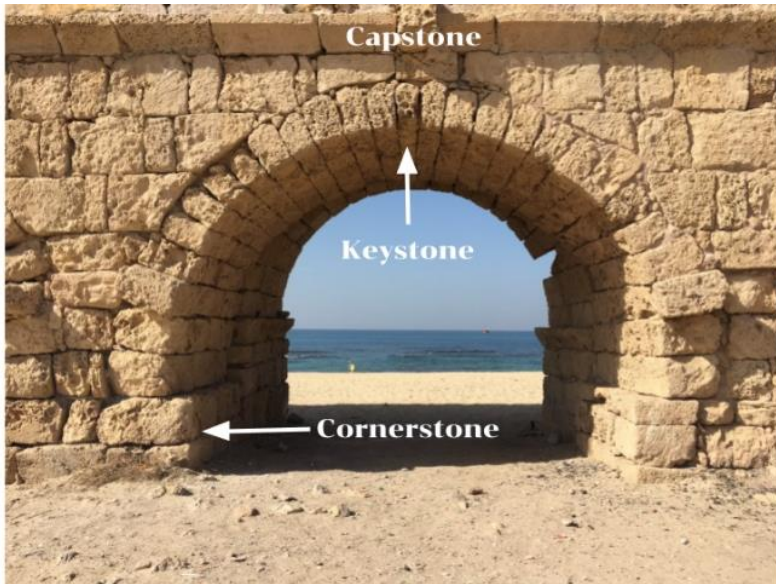
4.การเลือกสายงาน

ผู้เรียนควรเลือกสายงาน และตำแหน่งงาน โดยคำนึงถึงความสามารถ ความชอบ ความถนัด และอนาคตการทำงาน ตลอดจนความสอดคล้องกับปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ที่มุ่งเน้นการผลิตกำลังคนสำหรับอุตสาหกรรมดิจิทัล ทั้งกลุ่มวิชาชีพสารสนเทศ (Information Profession) และอาชีพที่ต้องใช้สมรรถนะ ทางสารสนเทศ หรือเกี่ยวข้องกับข้อมูล สารสนเทศ ความรู้สำหรับสายงานที่ควร พิจารณาเลือกสมัครไป WiL มีดังนี้

ตารางที่ 10 ตัวอย่างสายงานและตำแหน่งที่สอดคล้องกับ WiL

สายงาน	ตัวอย่างตำแหน่งงาน
บริหารจัดการ (Management)	นักบริหารโครงการสารสนเทศ (Project Manager) นักบริหารงานลูกค้า (Account Executive) นักจัดการเอกสารดิจิทัล (Digital Records Manager) นักจัดการความรู้ (Knowledge Manager)
พัฒนาธุรกิจ (Business)	นักจัดการตลาดดิจิทัล (Digital Marketing Manager) นักวางแผนกลยุทธ์ดิจิทัล (Digital Strategic Planner) นักพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-Commerce Specialist)
ข้อมูล (Data)	นักวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analyst) นักวิเคราะห์ธุรกิจ (Business Analyst) นักวิเคราะห์ระบบ (System Analyst) นักจัดการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Data Protection Officer)
เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Technology)	เจ้าหน้าที่ไอที (IT Officer) โปรแกรมเมอร์ (Programmer) นักพัฒนาซอฟต์แวร์ (Software Developer) นักพัฒนาเว็บ (Web Developer) นักพัฒนาเกมส์ (Game Developer)
เนื้อหา (Content)	นักออกแบบเนื้อหา (Content Designer) นักออกแบบเว็บไซต์ (Web Designer) นักจัดการสื่อสารดิจิทัล (Digital Communications Manager)

ทั้งนี้ผู้เรียนควรศึกษาทำความเข้าใจความรับผิดชอบ และขอบเขตของ ตำแหน่งงานนั้น ๆ ให้ดีด้วย

ภาพที่ 8 Capstone (ที่มา: Heather Afable June 18, 2020 Free to use under the Unsplash License <https://unsplash.com>)

ส่วนที่ 4

โครงการรวบยอด

วิศปตย์ ชัยชัย

กิตติยา สุทธิประภา

BiS Program, iSchool KKU

1. ความหมายและลักษณะของโครงการรวบยอด

ในทางสถาปัตยกรรม “Capstone” คือ หินที่ใช้ปูบนยอดกำแพง หรือก่อเป็นยอดของอาคาร โดยลักษณะเช่นนี้ คำว่า “Capstone” จึงถูกนำมาใช้เพื่อเรียกสิ่งทีถือว่่าเป็นความสำเร็จสูงสุด หรือการกระทำที่สำคัญที่สุดของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ในทางการศึกษาก็เช่นกัน ที่บางหลักสูตร กำหนดให้ผู้เรียนต้องทำ Capstone Project ในช่วงสุดท้ายของการศึกษา โดยอาจแบ่งได้ 2 ประเภทกว้างๆ คือ

1) โครงการรวบยอดที่มาจากโจทย์ ความจำเป็น หรือความต้องการ ของสถานประกอบการ (Industry Capstone)

2) โครงการรวบยอดที่มาจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี หรือในเชิงวิชาการ (Academic Capstone)

โครงการรวบยอด (Capstone Project) คือ โครงการเชิงพัฒนาที่ถูกจัดให้อยู่ลำดับสุดท้ายของวิชาหรือหลักสูตร ทำให้ผู้เรียนได้ย้อนกลับ (Backward) ไปทบทวนความรู้ที่ได้เรียนมา ประยุกต์ทักษะที่สะสมมาตลอดระยะเวลาที่ศึกษา แล้วมองไปข้างหน้า (Forward) อย่างสร้างสรรค์ ด้วยการสังเคราะห์ความรู้และทักษะที่เดิมแยกส่วนมาให้เป็นเนื้อเดียวกัน บูรณาการวิชาการเข้ากับการปฏิบัติในสถานการณ์จริง เพื่อทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้นกว่าเดิม โดยมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

- หลอมรวม (Consolidate) ความรู้ และทักษะเข้าด้วยกัน และนำไปใช้ในทางปฏิบัติ หรือสถานการณ์จริง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

โครงการรวบยอด

- ใช้แบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Implementation Research) หรือการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) ที่เน้นการประยุกต์ใช้ความรู้ ไม่ใช่การสร้างความรู้ใหม่หรือพิสูจน์ทฤษฎี
- มุ่งผลที่เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมายของโครงการ มากกว่ามุ่งการนำผลไปใช้ได้ทั่วไป (Generalizability)
- มีมุมมอง 2 ทิศทาง ได้แก่ การมองกลับหลัง เป็นการหลอมรวมและประยุกต์สิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนมา และการมองไปข้างหน้า ตามหน้าที่ของผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ประกอบการทำงานและการเป็นพลเมือง

โครงการรวบยอดมีประโยชน์ 3 ด้านสำคัญ คือ

- 1) ต่อตัวผู้เรียน ได้เรียนรู้จากโจทย์จริง, เตรียมความพร้อมสู่การทำงาน ให้ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรม, ได้ผลงานเพิ่มไว้ใน CV, ขยายโอกาสการมีงานทำ
- 2) ต่อสถานประกอบการ ได้ผลงานนวัตกรรม ที่สามารถแก้ปัญหาของหน่วยงานได้อย่างเฉพาะเจาะจง, เป็นการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างคุ้มค่า, ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 3) ต่อสถาบันการศึกษา ใช้ประเมินความสามารถ หรือผลลัพธ์การเรียนรู้ขั้นสุดท้ายของผู้เรียนได้อย่างชัดเจน, ได้ชื่อเสียง, เครือข่ายความร่วมมือ, การต่อยอดงานวิจัย, เป็นที่ยอมรับในเชิงวิชาการและวิชาชีพ

2.โครงการรวบยอดในหลักสูตร BiS

หลักสูตร BiS มีความเชื่อตามกระบวนการทัศน์การเรียนรู้ จึงนำการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project-based Learning) ด้วยการทำโครงการรวบยอด มาเป็นส่วนหนึ่งของ WiL เพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เป็นองค์รวมของผู้เรียน จากการศึกษา ค้นคว้า หาประสบการณ์ ฝึกฝนปฏิบัติให้เกิดความคล่องแคล่ว ว่องไว และชำนาญ ได้สะท้อนคิด ทบทวนประสบการณ์ และสร้างเป็นความรู้ของตนเอง โดยมีแนวทางดังนี้

- 1) กำหนดให้ทุกชุดวิชา (Module) ต้องมีหน่วยการเรียนรู้ WiL ที่มอบหมายให้ผู้เรียนทำโครงการรวบยอด เพื่อพัฒนาสมรรถนะทางวิชาชีพสารสนเทศ

- 2) ชุดวิชาหลัก/เสริม อาจให้ผู้เรียนทำโครงการรวบยอดเป็นทีมหรือเป็นรายบุคคล
- 3) ชุดวิชา HS 214 796 การฝึกฝนงาน (Traineeship) ให้ผู้เรียนทำโครงการรวบยอดเป็นคู่ ทีม หรือเป็นรายบุคคล
- 4) ชุดวิชา HS 214 797 การฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeship) ให้ผู้เรียนทำโครงการเป็นรายบุคคล
- 5) โครงการรวบยอด ถือเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ สำหรับการประเมินผลการเรียนรู้แบบเป็นองค์รวม มีน้ำหนักคะแนนระหว่าง ร้อยละ 30-40
- 6) ต้องเป็นโครงการที่ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้สมรรถนะทางวิชาชีพ สารสนเทศศาสตร์ เช่น การจัดหาสารสนเทศเชิงกลยุทธ์, การวิเคราะห์ข้อมูลธุรกิจ, การจัดหมวดหมู่ความรู้, การจัดทำ กลยุทธ์ เนื้อหา ฯลฯ และมีประเด็นใหม่ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนา (Not too Small)
- 7) ต้องเป็นโครงการที่สามารถทำสำเร็จได้ตามช่วงเวลาฝึกฝนงาน ฝึกหัดงาน หรือฝึกปฏิบัติงาน ในงบประมาณที่มีจำกัด (Not too Big)

3.กระบวนการจัดทำโครงการรวบยอด

การจัดทำโครงการรวบยอด แบ่งออกเป็น 3 ระยะ แต่ละระยะ มีกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

3.1ระยะเตรียมการ

- 1) ในกรณีทำโครงการฯเป็นทีม ให้มีการกำหนดความมุ่งหมาย โครงสร้าง หน้าที่ ตำแหน่งงานภายในทีม อย่างชัดเจน เช่น Project Manager, Project Coordinator, Information Specialist
- 2) แสวงหาสถานประกอบการ ที่จะเข้าไปโครงการฯ โดยเลือกหน่วยงานที่มีความต้องการ หรือโจทย์ปัญหา สอดคล้องกับชุดวิชาที่กำลังศึกษา หรือความมุ่งหมายของหลักสูตร
- 3) ศึกษาความเป็นไปได้เบื้องต้น ว่าสถานประกอบการนั้นมีความพร้อม ให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาในเชิงลึก มีบุคลากร หรือตัวแทนสถาน

โครงการรบายอด

ประกอบการให้ข้อมูล คำแนะนำ และประเมินผลโครงการฯ ด้วยหรือไม่

- 4) จัดทำแบบเสนอแนวคิดเบื้องต้น (Concept Paper) ที่มีองค์ประกอบครบถ้วนตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับยื่นให้สถานประกอบการและหลักสูตรพิจารณา เกี่ยวกับหลักการ กรอบแนวคิด วิธีการ
- 5) นำเสนอแนวคิดเบื้องต้นด้วยวาจา ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
- 6) เมื่อแบบเสนอแนวคิดเบื้องต้น ผ่านการอนุมัติ จึงดำเนินการพัฒนาเป็นข้อเสนอโครงการ (Proposal) ที่ระบุขั้นตอน วิธีการ งบประมาณ ระยะเวลา โดยละเอียด
- 7) จัดทำข้อกำหนดขอบเขตของงาน (Term of Reference: TOR) เพื่อเป็นสื่อกลางที่สร้างความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้มอบหมายงาน และผู้รับงาน

3.2 ระยะดำเนินการ

- 1) ลงมือปฏิบัติตามที่วางแผนเอาไว้ ควบคุมงานให้เป็นไปตาม TOR
- 2) ขอคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการอย่างสม่ำเสมอ
- 3) จัดทำและส่งมอบรายงานขั้นต้น ซึ่งประกอบด้วย บทสรุปผู้บริหาร (Executive Summary), ที่มาและความสำคัญของโครงการ (Pain Point), เป้าหมาย (Goal), วัตถุประสงค์ (Objective), การปริทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature review), กรอบแนวคิด (Conceptual Framework), วิธีการดำเนินงาน (Project Approach), ขั้นตอนการดำเนินงาน (Stage), เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิจัย (Research Instrument), ระยะเวลา (Time Frame), งบประมาณ (Budget), ข้อตกลงและเงื่อนไขของโครงการ (Term and Condition), ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Outcome), รายการเอกสารอ้างอิง (References) ตามรูปแบบ APA ฉบับล่าสุด
- 4) จัดทำและส่งมอบรายงานขั้นกลาง ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาในส่วนรายงานขั้นต้นที่แก้ไข และผ่านการตรวจรับแล้ว, ผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อกำหนดใน TOR, รายการเอกสารอ้างอิง

- 5) จัดทำและส่งมอบร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาในส่วนรายงานชั้นกลาง ที่แก้ไข และผ่านการตรวจรับแล้ว, ผลของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้อที่กำหนดใน TOR, การถอดบทเรียนโครงการ, รายการเอกสารอ้างอิง
- 6) นำเสนอรายงานความคืบหน้าของการดำเนินงานแต่ละชั้น ด้วยวาจาต่ออาจารย์ที่ปรึกษา/ผู้แทนสถานประกอบการ

3.3 ระยะเวลาหลังดำเนินการ

- 1) จัดทำและส่งมอบรายงานฉบับสมบูรณ์ ที่มีเนื้อหาสาระครบถ้วน และออกแบบอย่างสร้างสรรค์
- 2) นำเสนอผลงานด้วยวาจา/จัดนิทรรศการ ในเวทีการนำเสนอผลงานของชุดวิชา/งาน iSchool Showcase เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ครั้งสุดท้าย

4.การนำ TOR มาใช้กับโครงการรวบยอด

ข้อกำหนดขอบเขตของงาน (Term of Reference: TOR) คือ เอกสารที่กำหนดขอบเขตและให้รายละเอียดของงาน ที่ผู้มอบหมายงาน ต้องการให้ผู้รับงาน ดำเนินการอย่างชัดเจน ทั้งในแง่ระยะเวลาที่ต้องการ คุณสมบัติของผู้รับงาน สิ่งที่มอบหมายงานต้องการให้ดำเนินงาน ขั้นตอนและกระบวนการที่ต้องทำ การปรับหรือลงโทษกรณีผิดสัญญา วิธีการดูแลงานของผู้มอบหมายงาน

หลักสูตร BIS นำ TOR มาใช้ เป็นเครื่องมือสำหรับกำกับติดตามการทำโครงการรวบยอดของผู้เรียน เพื่อให้เกิดระบบที่มีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสูง และเป็นหลักฐานระหว่างผู้เรียน สถานประกอบการ และสถาบันการศึกษา

4.1ความสำคัญของ TOR

- 1) เป็นสื่อกลางที่สร้างความเข้าใจตรงกันระหว่างผู้มอบหมายงาน และผู้รับงาน มิให้ออกไปนอกเหนือจากขอบเขตที่กำหนด
- 2) เป็นเครื่องมือในการกำกับติดตามความก้าวหน้า และสามารถประเมินผลการปฏิบัติงานได้ ทั้งปริมาณงานและคุณภาพงาน

โครงการรบายอด

- 3) เป็นพยานหลักฐานของการทำงานในทางกฎหมาย สามารถใช้อ้างอิงในกรณีเกิดความเสียหาย หรือกรณีพิพาทได้

4.2 องค์ประกอบของ TOR

ตารางที่ 11 องค์ประกอบของข้อกำหนดขอบเขตของงาน (TOR)

องค์ประกอบ	ลักษณะ
1. บทนำ	ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการ ความเป็นมาของโครงการ การกิจที่ต้องการมอบหมาย ความจำเป็นหรือความสำคัญงาน
2.วัตถุประสงค์	สิ่งที่ผู้ว่าจ้างต้องการจะบรรลุหลังจากที่ภารกิจเสร็จสิ้นลง
3.ขอบเขตของงาน	ระบุขอบเขตในแง่ปริมาณและคุณภาพของงานที่มอบหมาย
4.ข้อสงวนสิทธิ์	เงื่อนไข หรือข้อตกลงเกี่ยวกับสิทธิ์ต่าง ๆ เช่น การเปิดเผยข้อมูล สิทธิในผลงาน การบอกเลิกสัญญา
5.การส่งมอบงาน	บอกรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งมอบงาน เช่น รายงานเบื้องต้น (Inception report) หลังจากเริ่มงานแล้วระยะหนึ่ง เพื่อทบทวนปรับแก้ไข Proposal ให้เหมาะสมมากขึ้น รายงานฉบับกลาง (Interim report) ประมาณกึ่งกลางช่วงเวลาการดำเนินงาน รายงานฉบับร่าง-สุดท้าย (Draft-final report) ประมาณ 1 เดือนก่อนสิ้นสุดการดำเนินงาน รายงานฉบับสมบูรณ์ –(Final report) ฉบับสมบูรณ์ประมาณ 1 เดือน หลังจากที่ได้รับความคิดเห็น/ตรวจแก้จากผู้มอบหมายงานแล้ว
6.การประเมินงาน	แสดงรายละเอียดว่าจะตรวจรับผลงานนั้นด้วยเงื่อนไขใด
7.ผลที่คาดว่าจะได้รับ	ระบุผลลัพธ์ที่บุคคล หน่วยงาน สถานประกอบการจะได้รับจากการทำโครงการงานนี้
8.การลายมือชื่อ	ลงลายมือชื่อผู้แทนสถานประกอบการ ผู้เรียน และอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อเป็นหลักฐานการรับรู้ร่วมกัน

5.การนำเสนอโครงการรวบยอด

หลักสูตรกำหนดให้มีการนำเสนอโครงการรวบยอด (Capstone Project Presentation) ทั้งในระยยะเตรียมการ, ดำเนินการ, หลังดำเนินการ ในเวทีการนำเสนอผลงานของชุดวิชา หรืองาน iSchool Showcase เพื่อเป็นการฝึกปฎิบัติ พัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อวิชาชีพ ได้แก่ ทักษะการทางภาษา (ฟัง, พูด, อ่าน, เขียน), ทักษะทางสารสนเทศ (การสืบค้น, การประเมิน, การอ้างอิง) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (การคิดวิเคราะห์, การคิดสร้างสรรค์, การทำงานเป็นทีม, การสื่อสาร) บุคลิกภาพและความเป็นวิชาชีพทางสารสนเทศ (การแต่งกาย, การนำเสนอ, การบริการ)

โดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

5.1 การนำเสนอด้วยวาจา มีแนวทางดังนี้

- ใช้วิธีการนำเสนอแบบพิทชิง (Pitching Presentation) ในเวลาไม่เกิน 5 นาที
- ประเมินจากความพร้อม, เนื้อหา, เทคนิคการนำเสนอ, บุคลิกภาพ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริกส์ (Scoring Rubric)
- การนำเสนอแต่ละครั้ง ทุกคนที่เข้าร่วมงานต้องมีส่วนร่วม ในบทบาท หน้าที่ต่าง ๆ เช่น ผู้นำเสนอ (Pitcher), ผู้สนับสนุน (Supporter), กรรมการจัดงาน (Committee)
- มีการให้ข้อเสนอแนะ (Feedback) ในด้านข้อเด่น (Advantage) และ โอกาสในการปรับปรุง (Opportunity for Improvement) จากทั้งผู้เรียนและผู้สอน

5.2 การนำเสนอด้วยโปสเตอร์ มีแนวทางดังนี้

- เป็นโปสเตอร์เชิงโฆษณา (Advertising Poster) ที่นำเสนอจุดเด่นนวัตกรรม ผลลัพธ์สำคัญของโครงการ แตกต่างจากโปสเตอร์การวิจัย (Research Poster)
- ใช้สำหรับ “ดู” มากกว่า “อ่าน”
- ประกอบด้วยส่วนพาดหัว ที่ดึงดูดความสนใจ มีเนื้อหาเท่าที่จำเป็น ภาพประกอบที่สัมพันธ์กับเนื้อหาและดึงดูดความสนใจ

**“ AS WE BELIEVE
CHANGE IS
CHALLENGING
iSchool KKU Inspire Change ”**

อ้างอิง

- กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564). *โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่*. สืบค้น 10 เมษายน 2567, จาก <https://www.nxtgenhedb.com/aboutus>
- เครือข่ายพัฒนาสหกิจศึกษาภาคใต้ตอนบน. (2561). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนเชิงบูรณาการกับการทำงาน (ฉบับสมบูรณ์)*. สืบค้น 10 เมษายน 2567, จาก <https://coop.wu.ac.th/wp-content/uploads/2020/02/WIL.pdf>
- บัณฑิต ทิพากร. (2559). *การศึกษาเชิงผลลัพธ์ (Outcome Based Education)*. สืบค้น 10 เมษายน 2567, จาก <https://www.c4ed.kmutt.ac.th/copy-of-my2satangstqf-1>
- วิศปต์ย์ ชัยช่วย. (2562). *คู่มือการบูรณาการการเรียนรู้กับการทำงาน (WiL)*. สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (iSchool KKU).
- Ash, S. L., & Clayton, P. H. (2009). Generating, deepening, and documenting learning: the power of critical reflection in applied learning. *Journal of Applied Learning in Higher Education*, 1, 25-48.
- Baguio J. (2019). Outcomes-based education: teachers' attitude an Implementation. *Multidiscipline*, 7 (2), 110–127.
- Barr, R. B., & Tagg, J. (1995). From teaching to learning – a new paradigm for undergraduate education. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 27(6), 12-26. <https://doi.org/10.1080/00091383.1995.10544672>
- Beard, C., & Wilson, J. P. (2013). *Experiential learning: a handbook for education, training and coaching* (3rd ed.). Kogan Page Publishers.
- Billett, S. (1996). Towards a model of workplace learning: the learning curriculum. *Studies in Continuing Education*, 18(1), 43-58. DOI:10.1080/0158037960180103
- Cooper, L., Orrell, J., & Bowden, M. (2010). *Work integrated learning: a guide to effective practice*. New York: Routledge.
-

- Co-operative Education and Work-Integrated Learning Canada, (2021). *What is WIL ?* <https://cewilcanada.ca/CEWIL/CEWIL/Resources/Educators/Educators.aspx?hkey=5c292a4c-5edb-48fe-9813-fe99aa21b466>
- Davidovitch, N. & Levy, B. (2017). The future relevancy of university institutions' teaching in the digital era. *Creative Education*. DOI: 08.953-974. 10.4236/ce.2017.86070.
- Eldeeb R., Sharakumari N. (2013). Outcome based education (OBE) -trend review. *Method Education*, 1(2),9–11.
- Gavin, D. (2000). *Learning in Action*. Boston. Harvard Business School Press.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential learning: experience as the source of learning and development*. Prentice Hall.
- Macayan, J. V. (2017). Implementing Outcome-Based Education (OBE) Framework: Implications for Assessment of Students' Performance. *Educational Measurement and Evaluation Review*, 8(1), 1-10.
- Sattler, P. (2011). *Work-Integrated learning in Ontario's postsecondary sector*. Toronto: Higher Education Quality Council of Ontario.
- Sessums, C. D. (2016). *What is OBE?: Unboxing outcomes-based education*. Retrieved October 10, 2023. from <https://www.d2l.com/blog/what-is-obe>.
- Spady, W. G. (1998). *Paradigm Lost: Reclaiming America's Educational Future*. American Association of School Administrator
- Spady, W. G. (1994). *Outcome-based education: Critical issues and answers*. American Association of School Administrators.
- Wiggins, G. & McTighe, J. (2005). *Understanding by design* (2nd edition). ASCD.
-

ส่วนที่ 5

ภาคผนวก

ตัวอย่างเอกสาร หนังสือ แบบฟอร์มต่าง ๆ

A.หลักฐานสิ่งทีแสดงถึงการเรียนรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน

1.รายงานผลการปฏิบัติงาน (Performance Report)

iSchoolKKU

รายงานผลการปฏิบัติงาน		
ชื่อ	รหัส	ตำแหน่ง
ฝ่าย/แผนก	ผู้ควบคุม	ระยะเวลา

ลักษณะงาน (Job Summary): [อธิบายภาพรวมของงานที่ได้รับมอบหมาย หน้าที่และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับตำแหน่งงาน]

วันที่	การปฏิบัติงาน	ผลลัพธ์	ปัญหา อุปสรรค	การแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา

การพัฒนาสมรรถนะ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ขอรับรองว่านักศึกษาได้ปฏิบัติงานตามรายงานนี้จริง

(.....)

ผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน

2.แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน (Employee Evaluation Form)

แบบประเมินผลการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ

ตามแนวทางการเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน (WIL)

หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์บัณฑิต (BiS)

สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น (iSchool KKU)

ผู้ปฏิบัติงาน	
ชื่อ	รหัส
ตำแหน่งงาน	ระยะเวลาปฏิบัติงาน
ผู้ควบคุม/ประเมินผล	
ชื่อ	ตำแหน่ง
หน่วยงาน	

1.การประเมินในภาพรวม (Overall Assessment)

- 1) โดยรวมแล้วผู้ปฏิบัติงานมีผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับใด
- ดีมาก: มีความสามารถสูงเกินความคาดหวัง
 - ดี: มีความสามารถสูงเกินความคาดหวัง มีสิ่งที่ต้องปรับปรุงเล็กน้อย
 - ปานกลาง: มีความสามารถตามที่คาดหวัง มีสิ่งที่ต้องปรับปรุงบางส่วน
 - พอใช้: มีความสามารถตามที่คาดหวัง มีสิ่งที่ต้องปรับปรุงหลายส่วน
 - ต้องปรับปรุง: มีความสามารถต่ำกว่าที่คาดหวัง ต้องมีความพยายาม พัฒนาให้มากขึ้น

2) จุดแข็งของผู้ปฏิบัติงาน (Strengths)

-
-
-

3) สิ่ง que ผู้ปฏิบัติงานควรปรับปรุง (Improvement)

-
-
-

Work-integrated Learning

2.การประเมินตามองค์ประกอบ

คำชี้แจง: ให้ผู้ประเมินลงคะแนน โดยเลือกหมายเลขที่แสดงถึงผลการปฏิบัติงานตามความเป็นจริง

คะแนน	5	4	3	2	1	N.A.
ความหมาย	ดีมาก Excellent	ดี Good	ปานกลาง Average	พอใช้ Fair	ต้องปรับปรุง Must improve	องค์ประกอบนี้ไม่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติงาน หรือไม่สามาร ประเมินได้ Not applicable

คะแนนเต็ม 100 คะแนน คำนวณน้ำหนักคะแนน 30 %

รายการประเมินผล	คะแนน
	5/4/3/2/1/NA
1.ด้านผลลัพธ์การเรียนรู้	
1.1 ผสาน (Combine) ความรู้เชิงสาระ,หลักการ,กระบวนการในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล และทฤษฎีหลัก, แนวทาง, แนวคิด ในทางสารสนเทศศาสตร์ การจัดการองค์การ การบริหารธุรกิจ เทคโนโลยีดิจิทัล ที่เพียงพอต่อการนำไปปฏิบัติ ต่อดูด ปรับใช้ เพื่อการพัฒนางาน ด้วยการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา	
1.2 ฝึกปรือ (Practice) ทักษะทั่วไป ซึ่งเหมาะสมต่อการดำรงชีวิตในยุคดิจิทัล ได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว และชำนาญจากการปฏิบัติ หรือการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา	
1.3 พัฒนา (Develop) ทักษะทางวิชาชีพสารสนเทศศาสตร์ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ในการปฏิบัติ การปรับปรุงพัฒนางาน ได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว และชำนาญ ด้วยการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา	
1.4 ตอบสนองต่อ (Respond to) การปฏิบัติตามจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ ได้อย่างถูกต้อง หลีกเลี่ยงการกระทำสิ่งผิดกฎกติกาของสังคม และกฎหมาย ด้วยการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา	
1.5 แสดง (Show) บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย ค่านิยม ที่สะท้อนคุณลักษณะเฉพาะของวิชาชีพทางสารสนเทศศาสตร์ เหมาะสมสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน สำหรับองค์การที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลสารสนเทศและความรู้ ด้วยการเรียนรู้จริงในที่ทำงานระหว่างการศึกษา	
2.ด้านความสามารถตามตำแหน่งงาน	
2.1 แสดงให้เห็นถึงความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทและหน้าที่ในตำแหน่งงานของตน	
2.2 สามารถบริหารเวลาในการทำงาน และทำงานให้เสร็จทันเวลา	
2.3 รับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับมอบหมาย ขยันหมั่นเพียร พุ่มเทเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ	
2.4 เข้าร่วมประชุมในทีม/ฝ่าย อย่างสม่ำเสมอ	
2.5 นิสัยการทำงาน (Work habits) ตรงตามความคาดหวังของหน่วยงาน	
3.ด้านการปฏิบัติตนในฐานะพนักงาน	
3.1 ปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ แนวปฏิบัติของหน่วยงาน	
3.2 เรียนรู้ และปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กร	
3.3 ให้ความร่วมมือในกิจกรรมที่หน่วยงานจัดขึ้น	

Work-integrated Learning

รายการประเมินผล	คะแนน
	5/4/3/2/1/NA
3.4 มีทัศนคติที่ดีต่องาน และหน่วยงาน	
3.5 เคารพ ให้เกียรติ ผู้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน	
4.ด้านผลงาน	
4.1 มีคุณภาพ เป็นไปตามที่ได้รับมอบหมาย	
4.2 ส่งมอบทันภายในเวลาที่กำหนด	
4.3 ใช้ทรัพยากรได้อย่างคุ้มค่า ประหยัด เกิดประสิทธิภาพ	
4.4 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เกิดนวัตกรรม หรือปรับปรุงวิธีการเดิมให้ดีขึ้น (Best Practice)	
4.5 เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน	
คะแนนรวม	

3.ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ลงชื่อ.....
(.....)

...../...../.....

ตำแหน่ง.....

ผู้ประเมินผลการปฏิบัติงาน

4. หนังสือรับรองการทำงาน (Employment Reference Letter)

16th December 2023

ที่ ขท.ทบ. 70866

วันที่ 6 ธันวาคม 2566

มีที่ง รับรองการทำงาน

มีตน พานผู้ให้รับรอง

หนังสือรับรองการทำงาน นามสกุลสาวกาน์ ขานี้ มีศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้สำเร็จเป็นการปริจาซึ่งจบปริญจา ที่ฝ่ายการตลาดและพัฒนาธุรกิจ ตั้งแต่วันที่ 3 กรกฎาคม 2566 ถึง วันที่ 6 ธันวาคม 2566

นางสาวสาวกาน์ ขานี้ มีผลการประเมินในเกณฑ์ดี มีความรู้ความสามารถเหมาะสม และมีความประพฤติดี สอดคล้องตามใบปฏิบัติงานดังกล่าว

To Whom It May Concern,

This letter serves to confirm that **Ms. Karunkaeng Thonggao**, studying in Humanities and Social Sciences at Khan Kaen University, has successfully completed her internship in Human Resource at GMM Grammy Public Company Limited from July 10th, 2023 to December 22nd, 2023.

The Human Resources team would like to take this opportunity to appreciate the valuable contribution she gave us while she was in the internship period at our company. We wish her every success in her life and career.

Yours sincerely,

(Ms. Nattaporn Tantitragorn)

Section Manager – Human Resource

Tel. 02-669-9667, 02-669-8019

รองศาสตราจารย์

รองศาสตราจารย์ ดร. นิตยากร ขานี้

CERTIFICATE OF INTERNSHIP

This certificate is presented to

Jiraprapa Inbut

For successfully completing the internship program at RS GROUP From 3rd July 2023 - 8th December 2023

8th December 2023

Date

Kunchanya Karuhodaj
Chief People Officer

B.เอกสารสำหรับการทำโครงการรวบยอด (Capstone Project)

1.แบบเสนอแนวคิดเบื้องต้น (Concept Paper)

แบบเสนอแนวคิดเบื้องต้น (Concept paper)

ชื่อเรื่อง [ตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับโจทย์]

การจัดหาสารสนเทศคู่แข่งของร้านอันยองคาเฟ่

สมาชิกในทีม	ระบุชื่อ รหัสนักศึกษา	ตำแหน่งงาน
1.นางสาว.....	67xxxxxx-x	Project Manager
2.นาย.....	67xxxxxx-x	Assistant Manager
3.....		

โจทย์ปัญหา (Research Problem/Pain Point)

[แสดงที่มาของการทำโครงการนี้ ชี้ให้เห็นประเด็นความสำคัญ ความจำเป็น จากโจทย์ใหญ่ นำมาเรียบเรียงเป็นโจทย์ย่อย ซึ่งมีบริบทของหน่วยงานที่จะทำวิจัยเป็นตัวกำกับ โดยมีหลักฐานสนับสนุนอย่างครบถ้วน]

วัตถุประสงค์ [ระบุว่าจะทำการศึกษารื่องนี้ไปเพื่ออะไร ระบุเป็นข้อๆ]

1. ระบุความต้องการสารสนเทศ ของ.....
2. จัดหาสารสนเทศคู่แข่ง ของ....

การปริทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review)

[ในประเด็น/ปัญหานั้น มีเอกสาร หลักฐานใดกล่าวไว้ว่าอย่างไรบ้าง, มีการศึกษาเอาไว้ในแง่มุมใดบ้าง, มีแนวคิด ทฤษฎีใดที่สัมพันธ์กับประเด็น/ปัญหาที่จะศึกษา]

กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Conceptual Framework)

[จะประยุกต์แนวคิด ทฤษฎีมาใช้ในการศึกษาประเด็น/ปัญหาอย่างไร, ใช้วิธีการวิจัยแบบใด, ศึกษากับหน่วยวิเคราะห์ (Unit of Analysis) แบบใด]

บรรณานุกรม

[แสดงรายชื่อเอกสารที่ใช้ในการค้นคว้า อ้างอิง จัดพิมพ์ตามรูปแบบ APA ฉบับล่าสุด]

2.ข้อเสนอโครงการรวบยอด (Capstone Project Proposal)

ข้อเสนอโครงการรวบยอด (Capstone Project Proposal)

ชื่อโครงการ Title	[ตั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับโจทย์]
ผู้ดำเนินการ Team	[ระบุชื่อ รหัสนักศึกษา ตำแหน่งงาน หมายเลขโทรศัพท์ อีเมล]
ที่ปรึกษาโครงการ Project consultants	[ระบุชื่อ อาจารย์ที่ปรึกษา จาก iSchool KKU] [ระบุชื่อที่ปรึกษาจากสถานประกอบการ]
สถานประกอบการ Organization	[ระบุชื่อบริษัท หน่วยงาน ที่ตั้ง]

1.ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ (Research problem/Pain point)

[ส่วนนำ แสดงปรากฏการณ์ในภาพกว้างของธุรกิจ/องค์กร/อุตสาหกรรมนั้น ๆ มีข้อมูลเชิงสถิติ สนับสนุน เช่น มูลค่าตลาด, การขยายตัว, แนวโน้ม (Trend) ส่วนขยาย ลงมาถึงประเภทธุรกิจ องค์กร ที่อยู่ในหมวดหมู่เดียวกันกับที่จะเข้าไปทำโครงการ เปรียบเทียบ คือ เป็นหมวดหมู่ย่อย ภายใต้หมวดหมู่ใหญ่ ส่วนแนะนำบริบท/สถานประกอบการที่จะเข้าไปทำโครงการ บอกภาพรวม, สภาพทั่วไป, เป้าหมายขององค์กร, เอกลักษณ์
ส่วนระบุปัญหา/โจทย์/Pain point ที่พบ จากการสังเกต, การพูดคุย, ความต้องการขององค์กร/สถานประกอบการ โดยมีหลักฐานเบื้องต้นสนับสนุน
ส่วน Thesis statement ที่ระบุว่า ทีมจะทำอะไร เพื่อให้ได้อะไร สอดคล้องกับความต้องการ/pain point ขององค์กรอย่างไร]

2.เป้าหมาย (Goal)

[จากโจทย์ทั้งหมด สรุปออกมาเป็นประโยคที่ชัดเจนว่า จะทำอะไรเพื่ออะไร]

3.วัตถุประสงค์ (Objective)

[กำหนดวัตถุประสงค์ ที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายเป็นข้อๆ หรือหากมีวัตถุประสงค์เดียวก็ต้องระบุให้ชัดว่า จะไปถึงเป้าหมายในเรื่องใดบ้าง]

4. การปริทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature review)

[สังเคราะห์แนวคิด หลักการ ทฤษฎี งานวิจัย สถิติ รายงาน ข่าว จากแหล่งสารสนเทศที่มีความน่าเชื่อถือ ตามประเด็น/ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับโครงการ เพื่อนำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิด]

5. กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี (Conceptual framework)

[อธิบายการประยุกต์แนวคิด หลักการ ทฤษฎี วิธีการ ขั้นตอนที่ได้จากการปริทัศน์วรรณกรรม เชื่อมโยงกับโจทย์ปัญหา แสดงแนวทางของการศึกษา แก้ปัญหา หรือผลลัพธ์ที่ได้]

6. วิธีการดำเนินงาน (Project approach)

[อธิบายแนวทางการทำโครงการ ระเบียบวิธีวิจัย ระยะเวลาดำเนินงาน ผู้ให้ข้อมูลวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิจัย ตารางแสดงลำดับขั้นตอน วิธีการดำเนินงาน ผลที่ได้รับ ผู้รับผิดชอบ]

7. งบประมาณ

[ระบุงบประมาณที่ใช้ในการทำโครงการ เช่น]

รายการ	จำนวน หน่วย	ราคาต่อ หน่วย	จำนวน ครั้ง	รวม
ค่าเบี้ยเลี้ยง				
ค่าเดินทาง				
ค่าจัดทำเล่มรายงาน	2 เล่ม	250	1	500

8. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected outcome)

[ระบุผลลัพธ์ (outcome) หรือผลกระทบ (impact) ที่เกิดจากการทำโครงการเป็นข้อๆ ตามกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย]

9. ข้อตกลงและเงื่อนไขของโครงการ (Term and Condition)

[ระบุเป็นข้อๆ เช่น ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย การเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคล การปกปิดข้อมูลทางธุรกิจ สิ่งที่สถานประกอบการจะได้รับ ฯลฯ]

10. บรรณานุกรม (References)

[แสดงรายชื่อเอกสารที่ใช้ในการค้นคว้า อ้างอิง จัดพิมพ์ตามรูปแบบ APA ฉบับล่าสุด]

**3.รายงานโครงการรียบยอด (Capstone Project Report)
1)รายงานเบื้องต้น (Inception Report)**

Inception Report

**การจัดการสารสนเทศลูกค้าให้แก่สถานประกอบ
การ MJ Pet Shop Khonkean**

ทีม BLUES

นักศึกษาฝึกปฏิบัติงาน (Internship) iSchool KKU

กุมภาพันธ์ 2567

2)รายงานฉบับกลาง (Interim Report)

INTERIM REPORT

การจัดหาสารสนเทศลูกค่า เพื่อสนับสนุนการดำเนินการที่เป็นเลิศ
ของหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์บัณฑิต (BiS, iSchool KKU)

ทีม TRAILBLAZERS

นักศึกษาหลักสูตรสารสนเทศศาสตร์บัณฑิต (โครงการสร้างบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ)
4 มีนาคม 2567

3)รายงานฉบับร่าง-สุดท้าย (Draft-Final Report)

DRAFT-FINAL REPORT

การจ้ดหาสารสนเทศผู้บรโภค
ของร้าน
U-BOW-LU CAFÉ

NOVELTY TEAM

นักศกษาฝึกห้ดงาน (INTERNSHIP)
iSchool KKU

4)รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)

4.แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงการรวมยอด (Capstone Project certificate of utilization)

แบบฟอร์มรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงการรวมยอด (Capstone Project)

ชื่อผลงาน:

หน่วยงาน/องค์การที่ใช้ประโยชน์:

ขอรับรองว่าผลงาน Capstone Project ในชุดวิชา.....
หลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต (BIS) มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นประโยชน์ต่อองค์กร/ธุรกิจ โดยได้นำ
ผลงานดังกล่าวไปใช้ประโยชน์ตั้งแต่.....

ข้อเสนอแนะ (ถ้ามี)

.....|
.....
.....
.....

ลงชื่อ

(.....)
ตำแหน่ง:

วันที่

5.แบบประเมินการทำโครงการรวบยอด (Capstone Project Evaluation Form)

แบบประเมินผลโครงการรวบยอด

ตามแนวทางการเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน (WiL)

หลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต (BIS)

สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (iSchool KKU)

ผู้ทำโครงการ	
ชื่อ	รหัส
ผู้ควบคุม/ประเมินผล	
ชื่อ	ตำแหน่ง
หน่วยงาน	

คำชี้แจง: ให้ผู้ประเมินลงคะแนน โดยเลือกหมายเลขที่แสดงถึงกระบวนการ ผลงาน และประโยชน์ของโครงการ รวบยอด (Capstone Project) ตามความเป็นจริง

คะแนน	5	4	3	2	1	N.A.
ความหมาย	ดีมาก Excellent	ดี Good	ปานกลาง Average	พอใช้ Fair	ต้องปรับปรุง Must improve	องค์ประกอบนี้ไม่สามารถประเมินได้ Not applicable

คะแนนเต็ม 60 คะแนน คำนวณน้ำหนักคะแนน 30 %

รายการประเมินผล	คะแนน
1. ด้านกระบวนการจัดทำโครงการรวบยอด	
1.1 กำหนดที่มา จากโจทย์ปัญหา (Pain point) ความจำเป็น หรือความต้องการ ของหน่วยงาน สถานประกอบการ	
1.3 กำหนดวัตถุประสงค์ได้อย่างถูกต้อง ครอบคลุม สอดคล้องกับโจทย์ปัญหา	
1.4 กำหนดกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) โดยผสานทฤษฎีหลักในทางสารสนเทศ ศาสตร์ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับโจทย์และวัตถุประสงค์	
1.5 กำหนดวิธีการดำเนินงาน (Project Approach) ขั้นตอนการดำเนินงาน (Stage) ตามแบบการ วิจัยเชิงปฏิบัติการ (Implementation Research) หรือการวิจัยประยุกต์ (Applied Research)	
1.6 การขอรับคำปรึกษา รายงานความคืบหน้า ต่อที่ปรึกษาโครงการ	
2. ด้านผลงานโครงการรวบยอด	
2.1 ส่งมอบผลงาน ตามกำหนดเวลาใน TOR	
2.2 ส่งมอบผลงาน ครบถ้วนตามระบุไว้ใน TOR	

Work-integrated Learning

รายการประเมินผล	คะแนน
2.3 คุณภาพของผลงานในด้านเนื้อหา, โครงสร้าง, รูปแบบ, ปริมาณ	
2.4 การนำเสนอผลงานต่อที่ประชุม/ผู้เชี่ยวชาญในหน่วยงาน สถานประกอบการ	
3. ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการรวยยอด	
3.1 เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน สถานประกอบการ (เช่น ช่วยแก้ปัญหา, ปรับปรุง พัฒนา ประสิทธิภาพการทำงาน, ลดต้นทุน, เพิ่มผลกำไร, ต่อยอดเชิงพาณิชย์)	
3.2 เกิดความร่วมมือในเชิงวิชาการระหว่างหน่วยงาน สถานประกอบการ กับ iSchool KKU อย่าง เป็นรูปธรรม	
3.3 ผู้จัดทำโครงการได้พัฒนาความสามารถในการวิจัย	
คะแนนรวม	

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ลงชื่อ.....

(.....)

...../...../.....

ตำแหน่ง.....

ผู้ประเมินผลโครงการรวยยอด

6.ข้อกำหนดขอบเขตของงาน (TOR)

ข้อกำหนดขอบเขตของงาน (Term of Reference: TOR)

Capstone Project:

Module: HS 214 797 การฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeship)

1. หลักการและเหตุผล

ในยุคปฏิวัติอุตสาหกรรมครั้งที่ 4 แผนและนโยบายของประเทศไทย มุ่งไปที่การเตรียมพร้อมด้านกำลังคนยกระดับคุณภาพทุนมนุษย์ของประเทศ พัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับความต้องการในตลาดแรงงาน และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 โดยนโยบายสำคัญด้านการอุดมศึกษาที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาประเทศไทย 4.0 คือ การผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่และกำลังคนที่มีสมรรถนะเพื่อตอบโจทย์ภาคการผลิต ซึ่งมีสาระสำคัญคือ การผลิตกำลังคน และสร้างความสามารถในการแข่งขัน รองรับ New S-Curve โดยสานพลังความร่วมมือกับภาคเอกชนแบบครบวงจรอย่างเข้มข้นในสถานการณ์จริง

ในปีการศึกษา 2567 หลักสูตรสารสนเทศศาสตร์บัณฑิต (BIS) โดยสาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (iSchool KKU) ได้รับคัดเลือกจากสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สป.อว.) ให้เข้าร่วมโครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่ฯ ประเภทปริญญา ในกลุ่มอุตสาหกรรมดิจิทัล หลักสูตรฯ ได้ปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เป็นแบบการศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์ (OBE) ตัดออกจากประยุกต์ใช้แนวทางการเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน (Work Integrated Learning: WiL) อย่างเข้มข้น

WiL คือ รูปแบบหนึ่งของการศึกษา หรือวิธีปฏิบัติด้านการสอน (Pedagogical Practice) ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้จากผสมผสานประสบการณ์ในสถานศึกษาและสถานประกอบการ ด้วยการประยุกต์ใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การทำโครงการ การวิจัย การฝึกงาน สหกิจศึกษา การบริการสังคม หรือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตามความเหมาะสมของหลักสูตรและปรากฏการณ์จริงในสถานประกอบการ ช่วยให้ผู้เรียนมีโอกาสประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่สัมพันธ์กับวิชาชีพ ได้รู้จักโลกของการทำงานจริงก่อนสำเร็จการศึกษา ตลอดจนหน่วยงาน ผู้ใช้บัณฑิต และสถาบันการศึกษา จะได้รับประโยชน์เชิงความร่วมมือในการพัฒนากำลังคน และปรับปรุงหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม

ในหลักสูตร BIS, iSchool KKU ได้กำหนดให้ผู้เรียน ฝึกปฏิบัติงาน (Apprenticeship) ซึ่งเป็น การปฏิบัติในลักษณะพนักงานชั่วคราวเต็มเวลา ตามระยะทดลองงานขององค์กร (Probationary period) โดยมีภาระงานมอบหมายประจำ และการทำโครงการรวมยอด (Capstone Project) จากโจทย์ปัญหา (Pain point) ขององค์กร ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชาเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นบัณฑิตพันธุ์ใหม่ที่สามาร

ทำงานได้ตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรม ตามนโยบายปฏิรูปอุดมศึกษาไทย จึงได้จัดทำข้อกำหนดขอบเขตของงาน (Term of Reference: TOR) นี้ขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับกำกับติดตามการทำโครงการวิจัยของนักเรียน เพื่อให้เกิดระบบที่มีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสูง และเป็นหลักฐานระหว่างผู้เรียน สถานประกอบการ และสถาบันการศึกษา

2. วัตถุประสงค์

2.1.....

2.2.....

3. ขอบเขตของงาน ผู้รับงานต้องดำเนินการตามขอบเขตการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีทางสารสนเทศศาสตร์.....

3.2 จัดทำ.....และ.....

3.3 นำเสนอ

4. เงื่อนไขและข้อสงวนสิทธิ์

4.1 ผู้มอบหมายงาน สงวนสิทธิ์ที่จะบอกเลิกสัญญา ในกรณีที่ผู้รับงาน ไม่อาจทำสัญญา ตามที่ได้เจรจาตกลง หรือมีเหตุจำเป็นอื่นๆ ที่เป็นอุปสรรคซึ่งทำให้ไม่สามารถดำเนินงานได้ ให้ถือว่าเป็นอันเลิกไป ผู้รับงานไม่มีสิทธิ์โต้แย้งและเรียกร้องค่าเสียหายใด ๆ ทั้งสิ้น

4.2 การประเมินผลการเรียนรู้ในระดับ Tier1 ผู้รับงานต้องส่งมอบงานเรียบร้อย พร้อมแบบรับรองการใช้ประโยชน์จาก Capstone Project ที่ผ่านการประเมินจากหน่วยงาน สถานประกอบการ เรียบร้อยแล้ว

4.3 กรณีที่ผู้รับงานไม่สามารถส่งมอบงานได้ตามกำหนด ผู้มอบหมายงานมีสิทธิ์ประเมินผลการเรียนรู้ในระดับต่ำกว่า Tier 1 ได้

4.4 การเปิดเผยข้อมูลของหน่วยงาน สถานประกอบการจะถูกปกปิดเป็นความลับ และจะเผยแพร่เฉพาะในส่วนที่ได้รับอนุญาตเท่านั้น

4.5 สิ่งที่ทางหน่วยงาน สถานประกอบการจะได้รับจากงานนี้คือ

5. ระยะเวลาดำเนินการและการส่งมอบงาน

5.1 ครั้งที่ 1 ภายใน 4 วัน นับถัดจากวันที่ลงสัญญามอบหมายงาน ผู้รับงานจะต้องส่ง **รายงานขั้นต้น (Inception Report)** ซึ่งประกอบด้วยซึ่งประกอบด้วยบทสรุปผู้บริหาร (Executive summary), ที่มาและความสำคัญของโครงการ (Pain point), เป้าหมาย (Goal), วัตถุประสงค์ (Objective), การปรัทัศน์วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (Literature Review), กรอบแนวคิด (Conceptual Framework), วิธีการดำเนินงาน (Project Approach), ขั้นตอนการดำเนินงาน (Stage), เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิจัย (Research Instrument), ระยะเวลา (Time frame), งบประมาณ (Budget), ข้อตกลงและเงื่อนไขของโครงการ (Term and Condition), ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Expected Outcome) พร้อมรายการเอกสารอ้างอิง (References) ตามรูปแบบการเขียนบรรณานุกรม APA 7- edition จำนวน 2 ฉบับ พร้อมไฟล์ดิจิทัล (**วันที่.....**)

5.2 ครั้งที่ 2 ภายใน.....วัน นับถัดจากวันที่ลงสัญญามอบหมายงาน ผู้รับงานจะต้องส่งรายงานขั้นกลาง (Interim Report) ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาในส่วน Inception report ที่แก้ไขแล้ว, การวิเคราะห์องค์การและบริบททางธุรกิจ (Organization & Business Context Analysis), ผลการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ข้อ 2.1 พร้อมรายการเอกสารอ้างอิงตามรูปแบบการเขียนบรรณานุกรม APA 7th edition จำนวน 2 ฉบับ พร้อมไฟล์ดิจิทัล (วันที่)

5.3 ครั้งที่ 3 ภายใน.....วัน นับถัดจากวันที่ลงสัญญามอบหมายงาน ผู้รับงานจะต้องส่งร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ (Draft Final Report) ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาในส่วน Interim report ที่แก้ไขแล้ว ผลของการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ข้อ 2.1, 2.2 ตามขอบเขต 3.1, 3.2, 3.3 การถอดบทเรียนโครงการ (Lessons Learned) พร้อมรายการเอกสารอ้างอิงตามรูปแบบการเขียนบรรณานุกรม APA 7th edition จำนวน 2 ฉบับ พร้อมไฟล์ดิจิทัล (วันที่.....)

5.4 ครั้งที่ 4 ภายใน.....วัน นับถัดจากวันที่ลงสัญญามอบหมายงาน ผู้รับงานจะต้องส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาในส่วน Draft final report ที่แก้ไขแล้ว มีการออกแบบอย่างสร้างสรรค์, มีโครงสร้างของรายงานที่ครบถ้วน มีองค์ประกอบด้านเนื้อหาที่ครบถ้วน ถูกต้อง เข้าใจง่าย อาจมีตาราง ภาพประกอบ ตามความเหมาะสม แบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ ส่วนนำ (Introduction), ส่วนเนื้อหา (Content), ส่วนสรุป (Conclusion) จำนวน 2 ฉบับ พร้อมไฟล์ดิจิทัล (.....)

6. การประเมินผลงาน

6.1 หน่วยงาน สถานประกอบการ เป็นผู้ประเมินผลการนำไปใช้ประโยชน์จริงในองค์กร โดยมีหัวหน้าการประเมินที่ ร้อยละ 60

6.2 อาจารย์ที่ปรึกษาจาก iSchool KKU เป็นผู้ประเมินความถูกต้องทางวิชาการ และคุณภาพของการจัดทำผลงาน โดยมีหัวหน้าการประเมินที่ ร้อยละ 40

7. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ผู้เรียนได้พัฒนาสมรรถนะวิชาชีพสารสนเทศ เพื่อเป็นบัณฑิตพันธุ์ใหม่ที่สามารถทำงานได้ ตอบโจทย์ภาคอุตสาหกรรมและสถานประกอบการ ตามนโยบายปฏิรูปอุดมศึกษาไทย

7.2 หน่วยงาน สถานประกอบการ ได้รับ.....ที่มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการ และนำไปใช้ประโยชน์ได้

7.3 iSchool KKU ได้รับความร่วมมือกับหน่วยงาน สถานประกอบการในรูปแบบบูรณาการ โดยมีหน่วยงาน สถานประกอบการเป็นฐาน (Platform) มีผู้เชี่ยวชาญร่วมเป็นที่ปรึกษาโครงการ และร่วมกันประเมินผลการเรียนการสอนตามแนวทาง WIL

Work-integrated Learning

8. การลงนาม

ข้อกำหนดขอบเขตของงาน (Term of Reference: TOR) ฉบับนี้ได้จัดทำเป็น 3 ฉบับ และทุกฝ่าย
ได้ลงนามเพื่อเป็นหลักฐานและกรอบในการปฏิบัติงาน

.....

(.....)

นักศึกษา/ผู้รับงาน

.....

(.....)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(.....)

ตำแหน่ง :

ผู้แทนจากหน่วยงานสถานประกอบการ

7. โปสเตอร์นำเสนอผลงาน

ยอดวิวปังทะลุ 10,000,000!

การพัฒนากลยุทธ์เนื้อหาของวิดีโอขนาดสั้น (Short-Form Video) ของบริษัทวู้ดดี เวิลด์ เพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วม (Engagement) ในสื่อสังคม

พู่ดี เวิลด์ จำกัด (Woody World Co.,Ltd)

Objective

- ✓ ระบุความต้องการสารสนเทศ สำหรับการพัฒนากลยุทธ์เนื้อหาของวิดีโอขนาดสั้น
- ✓ เพื่อพัฒนากลยุทธ์เนื้อหาของวิดีโอขนาดสั้น (Short-Form Video)
- ✓ วัดผลสำเร็จจากกลยุทธ์ที่พัฒนา

Project Approach

Audience	Production & Stakeholders		
Branding	Audit		
Formats	Workflow	Distribution	Goals

ในเวลา 2 เดือน หลังใช้กลยุทธ์

LIVE

ช่องทาง Facebook : **Woody**
การติดต่อกับเนื้อหาหรือการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ในสื่อสังคม

ประมาณ 3.3 ล้าน

เพิ่มขึ้น 24.5%

LIVE

ช่องทาง TIKTOK : **WoodyChannel**
เปิดรับชมวิดีโออยู่ที่ 19,930,880 คนชม 4,234,596 หรือ เพิ่มขึ้น 26.98%

การใช้ติดต่อกับเนื้อหาหรือการมีส่วนร่วมของผู้ใช้ในสื่อสังคมเพิ่มขึ้น

ยอดรวมสูงถึง 1,189,799 เพิ่มขึ้น 572,725 หรือ เพิ่มขึ้น 92.81%

ความถี่เห็น 16,494 เพิ่มขึ้น 5,962 หรือ เพิ่มขึ้น 56.61%

ตัวอย่างผลคลิ๊ปที่ใช้กลยุทธ์

ผลที่ได้รับนั้นสูงกว่าปกติในทุกด้าน ทั้ง 2 หนผลพอรันใหญ่สำหรับบริการจัดทำวีซีโอมานอสั้น และมรรลผลตาม ที่ตั้งไว้ทั้งหมด

Contact: Faculty of Humanities and Social Sciences (HSS)@BU

SCAN ME! >>>

ค.เอกสารสำหรับการสมัครขอเข้าฝึกฝนงาน/ ฝึกปฏิบัติงาน

1. Résumé

WASSANA PROMMANAT (PLOY)

HUMAN RESOURCES

ABOUT ME

I am a productive team player, a good communicator active and enthusiastic. I have strong coordination, good decision making, good relationship, strong management, problem analysis and problem solving skills, positive attitude and open mind, team orientated and strong interpersonal.

EXPERIENCE

- Operation Leader at iSchool Showcase 6th in 2024
- Public Relations or PR Marketing at Digital RM Change and Chance in 2023
- Participant Management at iTalk 5th in 2023
- Content Design and MC at iSchool Camp 1st in 2023
- Marketing Plan Management at KICK OFF in 2022

PART-TIME

- QC at Vitamins Consulting and Research in 2022 - present

REFERENCES

Kittiya Suthiprapa , Ph.D Lecturer
iSchool KKU, Khon Kaen University / Consultant
Phone : +66831414237
Email : kittsu@kku.ac.th

PORTFOLIO

- PORTFOLIO LINK (CLICK)

CONTACT

- ☎ +66910282977
- ✉ wasaploy03@gmail.com
- 📍 Bangkok, Thailand

EDUCATION

Bachelor of Information Science
(B.i.S) ,Khon Kaen University
2021 – present | GPA: 3.52

HARD SKILLS

- People Management
- Content Design

SOFT SKILLS

- Teamwork
- Problem Solving
- Communication

2.CV

Wassana Prommanat (Ploy) Human Resources

Address: Bangkok , Thailand

Phone: +66910282977 Email: wasaploy03@gmail.com

EDUCATION

Khon Kaen University, Khon Kaen Thailand	2021 – Present
<ul style="list-style-type: none"> ● Bachelor of Information Science (B.I.S) - GPAX: 3.52 	
Map Ta Phut Pan Pittayakhan School , Rayong Thailand	2017 – 2020
<ul style="list-style-type: none"> ● Science and Mathematics Program - GPAX: 3.59 	

EXPERIENCE

Event Project	2022 - Present
---------------	----------------

ISchool Showcase 6th (Presentation of works and Progress of learning management)

- Operation Manager – Manage, Contact, Coordinate, From the overall evaluation of the work, participants were mostly satisfied accounting for 85% overall satisfaction rating

Digital RM Change and Chance (Department of Library Science, Faculty of Arts, Chulalongkorn University and Data Analytics, Bank of Thailand)

- Public Relations Manager or PR – Created campaigns or promotion for public relations, encourage and publicize, number of views on Instagram (ISchoolku) and Facebook (ISchoolku) are more than 1,500 views

ITalk 5th (How to Survive in Digital Transformation: Exclusive Guests are Phazter Channel, Tsuit Channel and Brand Buffet)

- Participant Manager – Coordinate to facilitate and encourage as many participants as possible to be interested in the activity

ISchool Camp 1st (Introducing iStudent 4B)

- Master of Ceremonies (MC) – Write scripts, carry out work according to schedule and manage or invite participants

Open House Kku 2023

- Content Design – Creating recreational activities and hosting Bingo activity increasing its profit with more than 2,000 bait

ISchool Kick Off 2022 (New Learning Paradigm)

- Marketing Plan Manager – Analyze targets , business plan , advertising plan , marketing plan and creating campaigns

Capstone Project (Module: Information & Knowledge Acquisition, Information & Knowledge Organization)

2021 - Present

- Project Manager – Understanding every position, hereby being able to assigning duties to each position as appropriate for that person's skillset, responsible for planning, overseeing and leading projects from ideation through to completion all of the project was completed to the score A
- Account Executive – Contact and coordinate with internal and external organizations

EXTRACURRICULAR ACTIVITIES

Representative ISchool Ready to WIL: Field Trip at Channel 7 , Bangkok Thailand	2023
---	------

- Leader – The representative thanked speaker, probation (reporter, photographer, production planning and control)

Part-time at Vitamins Consulting & Research , Bangkok Thailand	2022 - Present
--	----------------

- Quality Control (QC) –Screen respondents to match the quota to enter marketing research, experience working on more than 30 jobs (Example: Milo, PTT, Grab, Facebook and Metaverse, 24 wash, Pepsi, K plus, Dr.Pong , TB, Central, Lazada, Nescafe)

Expertise

- Hard Skills – Project Management, Content Design
- Soft Skills – Teamwork, Problem Solving, Flexibility, Communication, Creativity

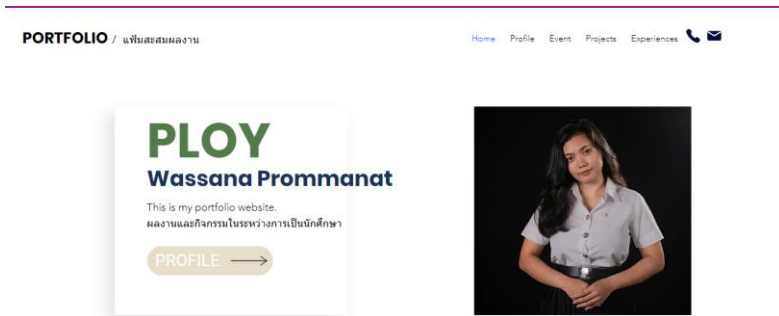
Interests

- Dance, Psychology, Board games, Travel, Sports, TikToker (Total number of views on my account is more than 10,000 views)

REFERENCES

Chanchira Ounyed	Kitiya Suthiprapa , Ph.D Lecturer
Vitamins Consulting & Research / Field Manager	ISchool Kku, Khon Kaen University / Consultant
Phone : +66955799336	Phone : +66831414237
Email : aorhandhira@gmail.com	Email : kittsu@kku.ac.th

3.Portfolio

<https://wassanapr.wixsite.com/websit>

ดัชนี

- ก
- กระบวนทัศน์การเรียนรู้, 8
 - กลุ่มวิชาชีพสารสนเทศ, 66
 - การกำหนดประสบการณ์ก่อนการศึกษา, 5
 - การเตรียมความพร้อม, 61
 - การนี้เทศงาน, 52
 - การปฏิบัติงานภาคสนาม, 6
 - การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้, 53, 56
 - การฝึกเฉพาะตำแหน่ง, 6
 - การฝึกปฏิบัติงาน, 6, 38
 - แนวปฏิบัติ, 46
 - การฝึกฝนงาน, 6, 37
 - แนวปฏิบัติ, 44
 - การฝึกหัดงาน, 7, 37
 - แนวปฏิบัติ, 42
 - การเรียนรู้จากประสบการณ์, 10
 - การเรียนรู้แบบบูรณาการปฏิบัติงาน
 - ความหมาย, 1
 - ลักษณะ, 2
 - ประเภท, 5
 - หลักการสำคัญ, 8
 - การเรียนรู้สลับกับการทำงาน, 5
 - การศึกษาที่มุ่งผลลัพธ์, 15
 - การสะท้อนคิด, 20
- ข
- ข้อกำหนดขอบเขตของงาน, 72, 73, 93
- ค
- โครงการผลิตบัณฑิตพันธุ์ใหม่, 27, 29
 - โครงการรวบยอด, 69, 72
 - กระบวนการ, 70
 - การนำเสนอ, 74
 - ความหมาย, 68
- บ
- แบบประเมินการทำโครงการรวบยอด, 51, 90
- แบบประเมินผลการปฏิบัติงาน, 50, 78
- แบบรับรองการใช้ประโยชน์จากโครงการรวบยอด, 51, 89
- ร
- ระบบเกียรติ, 56
 - รายงานโครงการรวบยอด, 50
 - รายงานผลการปฏิบัติงาน, 49, 77
- ส
- สถานประกอบการ, 64
 - ตัวอย่าง, 65
 - สหกิจศึกษา, 5
 - สายงาน, 66
- ฮ
- หนังสือรับรองการทำงาน, 50, 81
 - หลักสูตรร่วมกับภาคอุตสาหกรรม/ภาครัฐ, 6
 - หลักสูตรสารสนเทศศาสตรบัณฑิต, 31
- อ
- อนุกรมวิธานการเรียนรู้, 17

การตระหนักรู้ดิจิทัลเพื่อการจัดการปกครองท้องถิ่น

A	L
Apprenticeships, 6, 38, 46	Learning Paradigm, 8
Assessment, 53	Learning Taxonomy, 17
B	O
BIS, 31, 35	Outcome-based Education, 15
C	P
Capstone Project, 68, 82	Performance Report, 49, 77
Capstone Project Evaluation Form, 51	Portfolio, 62
Capstone Project Presentation, 74	Pre-Course Experience, 5
Capstone Project Report, 50	R
Co-operative Education, 5	Reflection, 20
CV, 62	Résumé, 62
E	S
Employee Evaluation Form, 50, 78	Sandwich Course, 5
Employment Reference Letter, 50, 81	Supervision, 52
Experiential Learning, 10	T
F	Terms of Reference, 28
Fieldwork, 6	TIER, 56
I	TOR, 28, 29, 72, 73, 93
Internships, 7, 37, 42	Traineeships, 6, 37, 44
J	W
Joint Industry/ Government/ University Programs, 6	WiL, 1, 3, 4, 5, 8, 27, 35, 59
	Work-integrated Learning, 1

“อาจกล่าวได้ว่าเป็นหนังสือเล่มแรก
ที่เขียนขึ้นเป็นคู่มือสำหรับการจัดการเรียนรู้
แบบ WiL ในหลักสูตรระดับปริญญาตรี
ของประเทศไทย

ที่เขียนโดยผู้ที่มีประสบการณ์ตรง มีความรู้และเข้าใจในการจัดการ
เรียนรู้แบบ WiL อย่างรอบด้าน ครอบคลุมเนื้อหา
ที่เป็นหลักการพื้นฐานของแนวปฏิบัติ คำแนะนำสำหรับผู้เรียน
และการจัดทำโครงการรวบรวม ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของ WiL”

ศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ท้วมสุข

